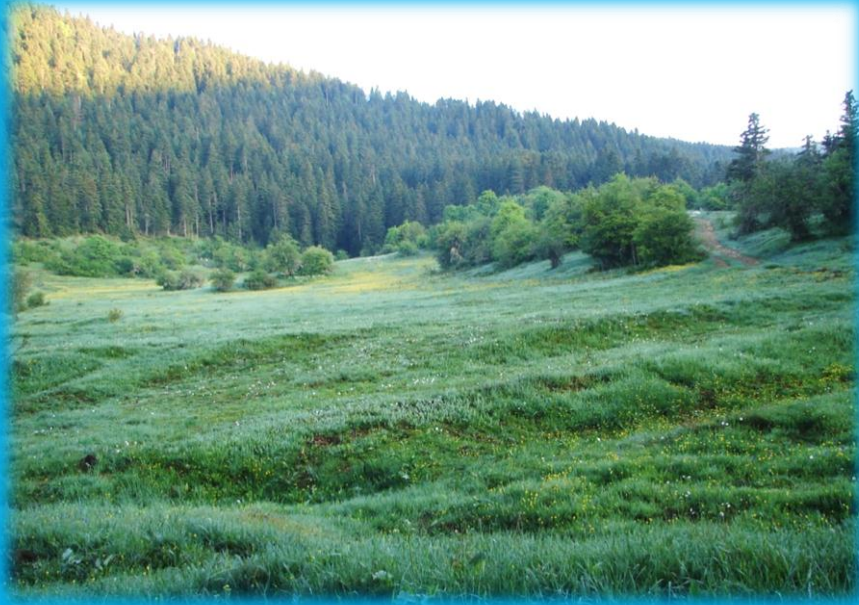

KARABÜK DOĞA TURİZMİ MASTER PLANI

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
10. Bölge Müdürlüğü
SİNOP

KARABÜK DOĞA TURİZMİ MASTER PLANI

Hazırlayanlar

Ercan YENİ

Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürü

Funda GÜRLEYEN KURU

Doğa Koruma ve Sulak Alanlar Şube Müdürü

Özlem GÜLNAR

Biyolog

Ahmet IŞIK

Karabük Orman ve Su İşleri Şube Müdürü

2

İsmail SEVİMLER

Mühendis

Ali BOZKURT

Mühendis

2013

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AD	: Avcı Dernekleri
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, İl Müdürlüğü
Aİ	: Avlak İşletmecileri
AK	: Alan Kılavuzları
AKUT	: Arama Kurtarma Derneği
ASPİM	: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
AvS	: Tescilli Avlak Sahası
AY	: Aktif Yaylacılık
B	: Bölgesel
Ba	: Bankalar
BaGİ	: Suda Garantili Çıplak Gözle Balık Gözleme İmkanı
BAKKA	: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
BB	: Belediye Başkanlıkları
BKK	: Bakir Küçük Koylar
BOG	: Botanik Gezilerine Uygun Saha
BSTM	: Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
BŞD	: Büyükşehir Dernekleri
Cn	: Canyoning/Kanyon Yürüyüşü
Ca	: Kanoing
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemi
Cz	: Cezaevi
ÇEKÜL	: Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı
ÇŞ	: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
D	: Dernekler
DaÇiG	: Çayır Şeklinde Gruplanmış Dağ Çiçekleri Gezisi
DB	: Dağ Bisikletçiliği
DBKMG	: Dokusu Bozulmamış Kırsal Miras Gezisi
DD	: Denizel Değerler
DG	: Dağ-Yayla Gezisi İmkanı
DGR	: Düzenlenmiş Doğa Gezisi Rotası
DKMPGM	: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	: Devlet Su İşleri Bölge/Şube Müdürlüğü
DTG	: Doğal taşlardan tabiat tarihi gezisi
EBG	: Endemik Bitkilerin Gözlemi
EGM	: Estetik göl/baraj olan yerler
EM	: Emniyet Müdürlüğü
EŞ	: Estetik şelale bulunan yerler
F	: Festivaller
FAM	: Fahri Av Müfettişleri
GDS	: Geri Dönüşüm Şirketleri
GG	: Gastronomi Gezisi
GHS	: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
GHSM	: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
GMM	: Gümrük Muhafaza Müdürlükleri
GTH	: Gıda Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü
HEM	: Halk Eğitim Müdürlüğü

İE	: İzole İlginç Ekosistemler
İKTM	: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İÖİ	: İl Özel İdaresi
J	: Jandarma
K	: Konsey
KA	: Kalkınma Ajansları
KDMP	: Küre Dağları Milli Parkı
KED	: Küre Dağları Ekoturizm Derneği
KeG	: Kelebek Gözlemciliği
KHŞM	: Kır Havasında Şehir Merkezleri
KK	: Kamu Kurumları
KKDYP	: Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
KMG	: Tabiata Uyumlu Kırsal Miras Gezisi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KP	: Köy Pazarları
KSM	: Aktif Kış Sporları Merkezi
KSP	: Kış Sporları Potansiyeli
KuG	: Kuş Gözlemciliği
KUZKA	: Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
Ky	: Kaymakamlık
LB	: Liman Başkanlığı
M	: Milletler Arası
Mğ	: Mağaracılık
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
MO	: Meslek Odaları
MP	: Milli Park
MPK	: Milli Park'da Konaklama
Mu	: Muhtarlar
Mü	: Müstecir
OBM	: Orman Bölge Müdürlüğü
Oİ	: Orman İşletmeleri
OrFTGİ	: Ormanaltı Florası Tanıma Gezi İmkanı
OSİ	: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge/Şube Müdürlüğü
ÖG	: Özel Girişim
P	: Pansiyonculuk
Pa	: Pansiyoncular
Panparks	: Avrupa Seçkin Korunan Alanlar Ağı (Protecting Area Network)
PF	: Peyzaj Güzelliği/Fotosafari
PPY	: Panparks Yönetimi
R	: Rafting
Re	: Rehberler
SA	: Seyahat Acenteleri
SF	: Sonbahar Fotoğrafçılığı
SGK	: Sahil Güvenlik Komutanlığı
SM	: Sağlık Müdürlüğü
SMMO	: Serbest Mali Müşavirler Odası
SOB	: Sportif olta balıkçılığı
STGS	: Sürdürülebilir Turizm Gelişimi Stratejisi

STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SuYaGi	: Sualtı Yaşamı Gözleme İmkanı
T	: Türkiye
TA	: Tabiat Anıtı
TAj	: Tanıtım Ajansı
TATUTA	: Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi ve Gönüllü Bilgi, Tecrübe Takası Projesi
TEMA	: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma (Vakfı)
THK	: Türk Hava Kurumu
THY	: Türk Hava Yolları
Tİ	: Turizm İşletmecileri
TKA	: Tabiatı Koruma Alanı
TO	: Ticaret Odası
To	: Tur Operatörleri
TP	: Tabiat Parkı
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TURSAB	: Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜRKVET	: Veteriner Bilgi Sistemi
UB	: Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
Ünv	: Üniversite
VM	: Valilik Makamı
WWF	: Dünya Doğal (Vahşi) Hayatı Koruma Vakfı
YaHaG	: Garantili Yaban Hayatı Gözlemi
YF	: Yüksek Falezler
YHGS	: Yaban Hayatı Geliştirme Sahası
YK	: Yayılda Konaklama/Kamping
YP	: Yamaç Paraşütçülüğü
YY	: Yerel Yönetimler

SUNUŞ

Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Prof Dr. Veysel EROĞLU'nun 2012 yılındaki talimatları üzerine bütün Türkiye'de Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı illerde DOĞA TURİZMİ MASTER PLANI çalışmaları başlatılmıştır.

Bu çalışmaların temel hedefi “kırsal sahaların, yaylaların, köy kültürünün turizmle tanışması, bundan gelir elde etmesi ve dolayısı ile ülkemizin turizminin geliştirilmesinin yanında doğal alanlarını koruma etkinliğinin artırılmasıdır”.

Turizm faaliyetlerinin uzun dönemde sürdürülebilir olması için geniş kapsamlı, dikkatli, katılımcı ve paylaşımcı olarak planlaması, sürecin etkin yönetimi ve izlenmesi de gereklidir. Aksi takdirde, bu faaliyetlerin geri dönüşü mümkün olmayan olumsuz etkileri ortaya çıkacak ve turizm bu alanları tahrip eden bir faktör haline gelecektir. İşte bu nedenle bu çalışmaya, “**DOĞA TURİZMİ GELİŞME (MASTER) PLANI**” çalışmasına lüzum duyulmuştur.

Bu hedef doğrultusunda planın ilk bölümlerinde yer alan metodoloji kapsamında Bölge Müdürlüğümüz liderliğinde bağlı illerimiz olan SİNOP, KASTAMONU, BARTIN, KARABÜK ve ZONGULDAK illerinde çalışmalar, etütler, literatür taramaları, çalıştaylar, anketler, birebir görüşmeler ve toplantılar yapılmıştır.

Daha sonra her il kendi özel durumu çerçevesinde ayrı ayrı ele alınmış analiz ve sentezler yapılarak il planları hazırlanmıştır.

KARABÜK iline ait bu plan zamanla geliştirilebilecektir. Bundan sonraki aynı veya benzer konudaki çalışmalar için iyi bir altlık olma özelliği vardır.

Çalışmanın hayırlı neticeler doğurması temennisiyle..

ÖNSÖZ

Doğal alanlarda turizmin planlanması ve yönetimi çok önemli ve hassas bir husustur. Doğa turizmi planlaması; doğa turizmi arzının ve talebinin kırsal kalkınma yönünden analizi, talebin ve arzın miktarı ve şeklinin doğayı korumayı garantilemek için taşıma kapasitesi ile sınırlandırılması, SWOT ve benzeri analizlerden hareketle stratejik uygulama kararlarının alınması, kıyas metodu ile başarı faktörleri analizi, stratejiler ve Stratejik faaliyetler (eylem planı) gibi çalışma aşamalarını içermektedir.

Planlamada; Doğa Turizmi, Ekoturizm, Taşıma kapasitesi, Sürdürülebilir kalkınma, Kırsallık, Kırsal miras, Kırsal kalkınma, Ekosistem, Eşsizlik (Unique değer olma), İmaj, Markalaşma ve Kümelenme gibi kavramlar sıkça kullanılan terimlerdir.

Planlamada şu hususlara dikkat edilmiştir;

- 1.Doğa Turizmini geliştirme planlarının doğayı rant kaynağı olarak görmemesi,
- 2.Doğa Turizminden beklentilerin, uygulanabilir ve sürdürülebilir seviyeden daha fazla yükseltilmemesi,
- 3.Doğanın doğası ile oynanmaması ve karşılıklı zarar görme sonucunun çıkmaması,
- 4.Herkesin doğanın içinde sorumluluklarını bilmesi, başkalarına hatırlatması (otokontrol) ve kamu duyarlılığının gelişmesi,
- 5.Doğada yapılan tüm turizm etkinliklerinin gözetlenebilir şeffaflıkta uygulanması,
- 6.Doğa Turizminin ve değerlerinin garanti edilmesi açısından, doğayı etkileyen yatırımlarda doğaya pozitif ayrımcılık yapılması,
- 7.Doğa turizminden elde edilecek gelir imkanlarının kırsal kalkınma maksadına hizmet etmesi.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1: DOĞAL ALANLAR, KIRSALLIK VE DOĞA TURİZMİ

1.1.DOĞAL ALANLAR, YÖRE İNSANININ GELENEKSEL HAYATI, KIRSAL KALKINMA, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM ALTERNATİFİ ve SİNOP VİLAYETİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ

1.2.DOĞAL ALANLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

Kırsal alan, Kırsal kalkınma, Yöresellik ve Sürdürülebilir kalkınma

Kırsal alan

Kırsal kalkınma kavramı

Kırsal alan kalkınması

Yöresellik;

Sürdürülebilir kalkınma:

1.2.DOĞA TURİZMİ

1.3.DOĞA TURİZMİ GELİŞME STRATEJİSİ,

-Pazarlama stratejisi

-Turizm destinasyonu yönetimi;

-Ziyaretçinin izlenmesi ve ziyaretçi yönetim planı;

BÖLÜM 2: DOĞA TURİZMİ GELİŞİMİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

2.1 KAYNAK ANALİZİ

2.1.1 Kaynak analizinde ele alınacak unsurlar;

a. Doğal kaynaklar:

Seçkin doğal kaynaklar:

Seçkin doğal kaynakların halihazırdaki ekonomik kullanımlarının tanımlanması,

Kaynağın korunma durumu ve statüsü

İklim

Turizm gelişimi için potansiyel doğal kaynaklar

b. Kültürel kaynaklar:

c. Sosyo-ekonomik kaynaklar:

Altyapı

İnsan kaynakları

2.2 TURİZM POTANSİYELİ

Turizm talebi

Turizm arzı:

Konum faktörü

Doğal alanın kendine has özellikleri.

2.3 TAŞIMA KAPASİTESİ

Taşıma kapasitesinin elemanları;

Sosyal taşıma kapasitesi,

Ekonomik taşıma kapasitesi;

Ekolojik taşıma kapasitesi;

İdari/fiziki taşıma kapasitesi;

Fiziksel kapasiteyi değerlendirmek için aşağıdaki bilgiler gerekmektedir;

Psikolojik taşıma kapasitesi;

BÖLÜM 3

İLGİ GRUBU ANALİZİ VE YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

3.1 İLGİ GRUPLARI/PAYDAŞLAR

3.2 İLGİ GRUBU KATEGORİLERİ

3.3 İLGİ GRUBU ANALİZİ

3.4 TOPLUM TEMELLİ YAKLAŞIM

3.5 YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

BÖLÜM 4

4.1 Karabük'ün TÜRKİYE VE BÖLGESİNDEKİ YERİ, COĞRAFİ VE İKLİM ÖZELLİKLERİ, KIRSAL KESİM EKONOMİSİ

4.2 Karabük'ün TARİHİ, KÜLTÜREL VE ARKEOLOJİK DEĞERLERİ
4.3 Karabük'ün DOĞA TURİZMİ DEĞERLERİ(DOĞA TURİZMİ ARZI)
Kastamonu'nun Doğa Turizmi (Arzı) Değerleri ve Bilinirlik Değerlendirmesi
Doğa Gezisi Güzergahları:

BÖLÜM 5

5.1 Karabük'te SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ STRATEJİLERİ

Gelişme Stratejileri

Pazarlama Stratejisi

Ziyaretçi Yönetimi Stratejisi

İzleme ve Değerlendirme Stratejisi (Turizmin etkilerinin ve sürdürülebilirliğin izlenmesi)

5.2. PLANIN STRATEJİK UYGULAMA İLKELERİ:

Ek- UYGULAMA EYLEM PLANI

GİRİŞ

Doğa Turizmi Master Planı;

- Doğada yapılan etkinliklerin doğaya saygılı bir planla planlı şekilde yönetimi,
- Türkiye’de kitle turizminin yanında alternatif turizm türlerinin gelişmesini sağlamak,
- Türkiye tabiatının korunmasına destek verecek insan sayısını artırmak,
- Kırsal ekonominin güçlenmesini ve bu sayede köyden kente göçün yavaşlamasına katkı sağlamak,
- Şehirde yaşayan insanları doğayla buluşturarak ülke ve coğrafya bilgi ve sevgisini geliştirmek,
- Türkiye’deki insanların kırsal sahada yaşanan problemleri görüp, yaşayıp anlamasını sağlamak ve çözüm ortağı olmaları için fırsat sağlamak,
- İnsanları, doğanın karşı karşıya olduğu meselelere çözüm aramaya teşvik etmek,
- Ferdi tatmin ve mutluluğun artmasını temin etmek

Maksatlarını gerçekleştirmek üzere hazırlanmıştır.

Master planlar ana plan özelliği göstermektedir. Bu plan alt-uygulama planlarının ve projelerinin yapılması ile daha etkin olarak uygulama imkanı bulacaktır.

BÖLÜM 1

DOĞAL ALANLAR, KIRSALLIK VE DOĞA TURİZMİ

1.1 DOĞAL ALANLAR, YÖRE İNSANININ GELENEKSEL HAYATI, KIRSAL KALKINMA, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM ALTERNATİFİ ve KARABÜK VİLAYETİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ

Tabiatı korumanın geleceği kırsal alanların geleceğine, kırsal hayatın korunmasına ve sağlıklı yürüyen bir kırsal ekonomiye bağlıdır. Kırsal alanlardaki düşük ve dağınık nüfus ile beraber yetersiz gelir söz konusu olduğunda bu alanların turizm köyleri vb. faaliyetler için kullanılması söz konusu olacaktır. Bu tür girişimlerin önemli bir kısmı korunan alanlarda veya dışında yapılmaktadır. Bazı etkinliklerin koruna alanlara ve tabiata çok zarar verdiği de görülmektedir. Bu sebeple tabiatı korumakla görevli olan bizlerin çevremiz ile iyi bir proaktif ilişkiler içinde olmamız lüzumludur. Proaktif kişi/Kurum; ilişkilerde ve faaliyetlerde inisiyatifini eline alan kişi/Kurum demek olup tabiattaki faaliyetlerin kontrolü için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra kuruluşlarının kırsal sahalarda doğa turizminin geliştirilmesinde öncü olması doğru bir harekettir.

Son yıllarda sivil toplum kuruluşları ve diğer kuruluşlar korunan alanlar, doğal alanlar, kırsal kalkınma, kalkınma için işbirliği gibi konuları tamamıyla farklı bir bakış açısı ile algılamaya başlamışlardır. Tabiat ve geleneksel kültürler üzerinde turizmin yarattığı olumsuz tesirler ve bunların neticesinde duyulan korkular kitle turizmine karşı alternatif çevre duyarlı turizmi ve tabiatı korumayı öne çıkarmıştır. Sürdürülebilir doğa turizmi ve ekoturizm yaygın turizm odaklı turizm endüstrisinin doğada yapmış olduğu tahribata karşı tabiatın korunması için bir umut olarak ortaya çıkmıştır. Algılamadaki bu değişiklik, doğal alanlar, korunan alanlar ve çevresinin bölgesel planlamasında turizme ilişkin proje ve çalışmaların giderek artmasına yol açmıştır. Bu sayede turizm, zaman içinde kırsal alanların kalkınmasında, yoksulluğun azaltılması ve yöresel kültürel zenginliğinin korunmasında anahtar bir kelime haline gelmiştir.

Doğa turizmi, kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi, kırsal nüfus için yeni bir bakış açısı yaratılması, yoksulluğun ve kırsal göçün azaltılmasında en önemli seçeneklerden biri olarak görülmektedir. Ancak, turizmin yalnızca yerel ekonomi ile doğru şekilde bütünleştirildiği takdirde beklentileri karşılayabileceği ve yöre halkı ile diğer ilgi gruplarına fayda sağlayacağı unutulmamalıdır.

1.2 DOĞAL ALANLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

1980’li yıllardan itibaren Birleşmiş Milletler Çevre Programının (UNEP) çevre konularına ilişkin çalışmaları giderek artan bir etki yaratmıştır. Dünya Çevre Kalkınma Komisyonu’nun 1987 yılında tamamladığı çalışmalar sonunda “ortak geleceğimiz” adlı bir rapor hazırlanmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, çevre ve kalkınma konularına çok farklı yaklaşılması gerektiği bu raporda vurgulanmış olup, kalkınmanın ve insanlığın sahip olduğu kaynakların sürdürülebilir olduğuna değinilmiştir. Raporla ortaya konan “sürdürülebilir kalkınma” kavramı, insanların elinde bulundurduğu ve onlara muhtaç olduğu ekolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik kaynakların nadir ve eşsiz olduğu görüşüne dayanmaktadır.

Bir sahanın sahip olduğu kaynaklar, çok farklı maksatlar için kullanılabilir. Örneğin, bir orman kereste imalatı için kullanılabilir, üzerindeki ağaçlar kesilerek tarım toprağı olarak kullanılabilir, korunan alan olarak kullanılabilir. Alanın ve alanda yaşayan yöre halkının özelliklerine bağlı olarak bu seçeneklerden bazıları uygulanabilir, bazıları ise kesinlikle uygulanamaz. Yalnızca korumacı bir yaklaşım içine girildiğinde doğru görülen seçenek ormanın el değmemiş eski haline bırakılması olsa da yöre halkı ve diğer iş gruplarının bu kaynakların sürdürülebilir kullanımı yaşam kalitelerini yükseltmek için ormandan hak iddia etmeleri mevzu bahisdir. Bu sebeple yüzde yüz sürdürülebilir kalkınmaya her zaman ulaşılamasa da bu hedef üzerine yoğunlaşılmalıdır.

Doğal ve korunan kırsal alanlarda, geçmişten günümüze yerel topluluklar ile arazinin beraberliği çok önemli olmaktadır. Korunan alan ağı büyüdükçe korunan alan kavramının anlamı da değişmeye ve gelişme göstermeye başlamıştır. Bu gelişme içinde yöre insanların varlığı ve faydalanmalarının sürdürülebilirliği de öne çıkmaktadır.

Doğal alanlar ve korunan alanlar içinde yer aldığı bölgenin sürdürülebilir kullanımı, turizm, ekolojik tarım, hayvancılık, yeni bölgesel ürünler, sürdürülebilir ormancılık, hatta enerji üretimindeki yatırımlarla birlikte düşünüldüğünde daha başarılı olacaktır.

Doğal alanlarda faaliyetlerin açıklanmasında **Kırsal alan, Kırsal kalkınma, Yöresellik** ve **Sürdürülebilir Kalkınma** gibi kavramlar değerlendirilmelidir, bu kavramlar şu şekilde açıklanabilir;

Kırsal alan; Şehir diye tabir edilen yerleşme sahalarının dışında kalan tarımla ilgili etkinliklerin yapıldığı alanları da içeren köy, mezra, kom vb. adlarla anılan insan yerleşimlerinin var olduğu alanları “kırsal alan” olarak tanımlayabiliriz.

Kırsal kalkınma kavramı: Kırsal kalkınma, küçük toplulukların içinde buldukları ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların devletin bu konudaki çabalarıyla birleştirilmesi, bu toplulukların tüm ülke insanlarının tümüyle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına tam biçimde katkıda bulunmalarının sağlanma süreci şeklinde tanımlanmıştır.

Kırsal alan kalkınması; hem bir eğitim hem de örgütlenme işi olup kırsal alan, toplumun gereksinimlerinin göz önünde tutulması, kırsal alan kalkınma politikası ile ilgili planların alınması sırasında topluma zorla kabul ettirilmemesi gereken bir konudur. Toplum istediklerini elde etmedikçe kırsal alan çalışmalarına katılmayacaktır. Tarımsal çalışmalar, beslenme, eğitim, mesleki önderlik ve öğretim, kooperatifler, el sanatları, küçük sanayiler, sosyal güvenlik çalışmaları, planlama ve sağlık politikaları nitelikleri kırsal alan ve ülke planları ile bir bütünlük sağlamalıdır.

Yöresellik; Sürdürülebilir turizmin merkezinde bulunan bir kavramdır.

Sürdürülebilir kalkınma: ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmaktadır. Burada ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel sürdürülebilirlik şartlarının tamamının sağlanması önemli olmaktadır.

Kırsal alanlar turizm ve boş zamanların değerlendirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Kırsal alan, turistlere sakin ve huzurlu bir seçenek sunmaktadır. 2005 yılında Fransız vatandaşları tatillerinin %52'sini ya bir ailenin yanında ya da bir arkadaşının evinde,%26'sı evlerinde geçirdiklerini ve %9'luk bir kısmı ise kırsal alanda ikinci bir eve sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Kırsal alanlar ayrıca doğa için önemli role sahiptirler. Tabii kaynakların korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, doğal felakete karşı koruma, iyi hayat şartlarının korunması ve doğal manzaranın korunması doğal çevre ile ilgili hususlardır.

1.3 DOĞA TURİZMİ

Sürdürülebilir kalkınma ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmaktadır. Sürdürülebilir turizmin gelişimi de sürdürülebilir kalkınma ile bağlantılı bir yaklaşımdır. Sürdürülebilir turizm gelişiminde

turistlerin ve ziyaret edilen bugünkü ihtiyaçlarının, gelecekteki fırsatları koruyup genişleterek karşılanması amaçlanmaktadır. Bu yaklaşım, ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçların, kültürel bütünlüğün, gerekli ekolojik süreçlerin, sosyal ve estetik ihtiyaçların, kültürel bütünlüğün, gerekli ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve kırsal hayatı destekleyen süreçlerin devamını içerecektir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün tanımına göre sürdürülebilir bir turizm gelişimi;

Çevresel kaynakların en iyi şekilde kullanılmasını sağlamalı,

Ziyaret edilen toplulukların sosyo-kültürel yapısına, gelenekselliğine saygı göstermeli,

Bütün ilgi gruplarına adil bir şekilde dağıtılan sosyo-ekonomik faydalar ile tutarlı ve uzun vadeli ekonomik faaliyetler ortaya koymalıdır.

Buna göre sürdürülebilir kırsal/doğa turizminin gelişme ölçütleri;

- a. Biyolojik çeşitliliğin korunması,
- b. Ekonomik tutarlılık,
- c. Kültürel zenginlik,
- d. Yöre halkının refahı,
- e. İstihdam kalitesi,
- f. Sosyal eşitlik,
- g. Ziyaretçi memnuniyeti,
- h. Yetkinin yerele doğru dağıtılması,
- i. Toplumun genelinin refah ve mutluluğu,
- j. Fiziki bütünlük,
- k. Kaynakların etkin kullanımı,
- l. Çevre temizliğidir.

Korunan alanlar açısından; tabiatın seçkin parçaları olan korunan alanlar ile turizm arasındaki bağ, koruna alanların tarihçesi kadar eskidir. Korunan alanlar turizme, turizm korunan alanlara ihtiyaç duymaktadır. Turizm korunan alanların kurulması ve yönetiminde göz önüne alınması gereken önemli bir bileşendir.

Aynı şekilde koruma altında olmayan flora ve faunanın tutunduğu tabiat alanlarına ve insanın yaşadığı sahalardaki yöresel kültüre de turizm bağımlıdır. Bu bağımlılık doğa ve

kültürün bozulmaması için tedbirler gerektirir. Bu tedbirlerin neler olacağını “sürdürülebilir kırsal kalkınma” ilkeleri çerçevesinde tespiti de lüzumludur.

Turizmin önemli bir ekonomik faaliyet olması ve tüm göstergelerin bu faaliyetin büyüme eğiliminde olacağı yönünde olması önemli bir husustur. Turizmdeki büyümeyle beraber sürdürülebilir turizm, ekoturizm gibi doğayla ilgili turizme olan talep artmış ve turizm ürünleri ile destinasyonlar çeşitlenmiştir. Turistlerin talepleri de değişmiş ve çeşitlenmiştir. Turistlerin talepleri konaklamada konforun sağlanması yanında, yöreye özgü kültürel değerler hakkında bilgi edinme, yöre halkıyla iletişim, bölgenin flora ve faunası, özel ekosistemler, doğal hayat ve bunların korunması da dahil olmak üzere daha sorumlu bir seyahat deneyimi kazanmak da söz konusudur.

Beklenen büyüme ve yeni eğilimler turizmi o kadar stratejik bir konuma taşımıştır ki, turizm eşiz özellikli doğal veya korunan alanların sürdürülebilirliğinin yanı sıra bu alanların çevresinde yaşayan yöre halkının kalkınma potansiyeline de müspet etki sağlayabilmektedir. Bu durumda turizm, doğal alanların korunması ve yöre halkı ile ziyaretçilerin çevre bilincinin artırılmasında kullanılacak çok önemli bir araç olabilmektedir. Dolayısıyla turizm sayesinde koruma çalışmaları için gerekli mali kaynakların kazanılmasının yanı sıra ziyaretçiler ile yöre halkına yönelik bilinçlendirme ve eğitim programlarının oluşturulması ve uygulanması gibi hedeflere de ulaşılabilmektedir.

En önemli husus; turizm faaliyetlerinin uzun dönemde sürdürülebilir olması için geniş kapsamlı, dikkatli, katılımcı ve paylaşımcı olarak planlaması, sürecin etkin yönetimi ve izlenmesi de gereklidir. Aksi takdirde, bu faaliyetlerin geri dönüşü mümkün olmayan olumsuz etkileri ortaya çıkacak ve turizm bu alanları tahrip eden bir faktör haline gelecektir. İşte bu nedenle bu çalışmaya “ DOĞA TURİZMİ GELİŞME (MASTER) PLANI” çalışmasına lüzum duyulmuştur.

1.4 DOĞA TURİZMİ GELİŞME STRATEJİSİ,

Yukarıda da bahsedildiği üzere, insan kullanımını bakımından hassas olan sahalarda turizm söz konusu olduğunda turizmin iyi planlanması ve yönetilmesi önemli olmaktadır.

Alışılmış turizm stratejileri ile Doğa Turizmi Gelişme Stratejisi arasındaki fark şudur; alışılmış yöntemler yukarıdan aşağıya bakış açısı ile uygulanmaktadır. Yani kararlar merkezden alınmakta ve uygulanması için yerele taşınmaktadır. Yöre halkı katılımcı olamamaktadır.

Sürdürülebilir turizm ise aşağıdan yukarıya bir yaklaşım için gayret göstermektedir. Bu yaklaşımda yöre halkının beklentileri ele alınır, yönetime katılmasını sağlayıcı yapı kurulur, *yörenin kalkınma potansiyelini bünyesinde barındıran tabii değerlerin korunması için kararlar ortak alınır ve karar almanın yanında uygulama ve izleme aşamalarında da yöre halkının becerilerini, bilgisini, en uygun şekilde kullanmak esastır.* Bu yaklaşım yöre halkının, yerel otorite ve organizasyonların yetkilendirilmesine dayanır.

-Sürdürülebilir turizm gelişim aşamasında doğa ve çevresinin ortak çıkarları söz konusudur. Konaklama ve diğer turizm altyapıları mümkün olduğunca doğal alan dışında olmalıdır. Bu durum doğaya ve kültüre zararı en aza indirdiği gibi ev pansiyonları gibi faaliyetlerin yapılabileceği yöreye faydayı arttırabilir.

-Yöre halkı ve diğer bölgesel ilgi grupları turizm gelişiminde önemli ortaklardır, söz konusu gruplar turiste konaklama imkanı sunacaklar, sunacakları ürünün kalitesinin korunmasında da sorumluluk alacaklardır.

-Günübirlik ziyaretçiler yerine uzun süreli konaklamaya lüzum duyan turistlerle hedefleniyorsa, doğal ve kültürel mirasa dayalı **çekim noktaları**, el sanatları gibi faaliyetler ortaya konmalıdır.

-Doğal alanlar genellikle çok hassastır, bu sebeple ekolojik değerler, belirli bir saha ile sınırlı olmayacaktır. Geleneksel hayat, yerel kültür, kırsal sosyal ekonomik yapılar da aynı zamanda turizmin temel kaynağı olmaktadır.

-Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nın ilimizde doğa turizmine konu sahaların tüm ilgi grupları için anlamlı ve cazip bir bakış açısına dayandırılmasına esas olmalıdır.

-Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nda turizm doğayı koruma, kırsal kalkınma için bir araç olarak ele alındığından, *doğa turizmi yönetim planı* olarak ele alınmalıdır. Halihazırda olan turizm etkinlikleri de tartışılmalı ve değerlendirilmelidir. İlimizde sürdürülemez olan turizm veya gelir getirici çeşitli faaliyetleri de tanımlanmalıdır. Ayrıca iyi bir yönetim yapısı oluşturmak için tehditler ve fırsatları da değerlendirerek ortaya çıkaracak bilgilere gereksinim vardır.

-Doğaya dayalı turizm yönetiminin entegre bir anlayışla (alan ve çevresinin sahip olduğu doğal, tarihi ve sosyo-ekonomik kaynakların bütüncül ele alınması) değerlendirilmesi de önemlidir.

-Turizm gelişimi genel olarak piyasa talebine göre yönlendirilir, bir alanın turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, rekabetçi ve özgün bir destinasyon oluşturması için gerçekçi beklentiler ortaya konulmalıdır. Yüksek ekolojik değerlere sahip olan sahalarda yüksek turizm değeri içermeyebilir. Turizm, ancak doğru pazar ürünlerini hedeflediği zaman başarılı olabilir. Özellikle hassas tabiat alanlarında taşıma kapasitesi düşük iken, bu alanlardan beklenen faydalar yüksek olmaktadır. Taşıma kapasitesinin düşüklüğü sınırlı sayıda turist demektir. Bu sebeple taşıma kapasitesinin değerlendirilmesi de önemli olmaktadır.

-Entegre doğal alan yönetimi, Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı ile doğa ve turizm yönetimi için tüm ilgi gruplarının desteğini almayı hedefler. Tüm ilgi gruplarının etkin desteği önem taşır. Turizm gelişiminin karmaşık yapısı göz önüne alınırsa ilgi gruplarının etkin işbirliği oldukça önemlidir, planın herkes tarafından sahiplenilmesi ayrıcalık olacaktır.

-Sürdürülebilir kırsal kalkınma için kapsamlı bir vizyon belirlenmesine de ihtiyaç vardır.

-Pazarlama stratejisi de Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planı'nın bir parçası olup, kalkınma ve rekabete açık ürün-Pazar kombinasyonu için yaratıcı yaklaşımlar içermelidir. Pazarlar, hedef gruplar, turist sayısı, ürünler, hizmetler, yaratıcı yaklaşımlar bu stratejide yer almalıdır.

-Turizm destinasyonu yönetimi; yaygın bir stratejik yaklaşım olup, destinasyonu rekabete açık hale getirir, bir turizm pazarını iyi bir şekilde yönetmek, pazarlamak, bir destinasyonu rekabetçi yapabilmek için gereken tüm unsurları içeren bir rekabetçi yaklaşımdır.

-İyi tanımlanmış amaçlarla ve göstergelerle mantıksal bir çerçeve kurmak, ayrıntılı bütçe, mali portre ve ilgi gruplarının tümüne açık görev ve sorumluluklar veren bir iş planı hazırlamak gereklidir.

-Ziyaretçinin izlenmesi ve ziyaretçi yönetim planı: Mademki doğa gibi hassas bir sistemde çalışılıyor bu durumda turist ziyaretinin ilkelerini belirleyen bir ziyaretçi yönetim planı gereksinimi vardır. Aynı zamanda hem geri bildirim temin etme hem de taşıma kapasitesinin kontrolü için izleme programı da olmalıdır. Geribildirimler kalitenin artırılması, sunum taleplere uygun hale getirilmesi (iyileştirilmesi) ve hizmetteki aksamalarla doğadaki değişimlerin takibi için çok gereklidir.

Şu unutulmamalıdır ki; turizm, doğanın korunması için ortaya konan ana hedeflere ulaşılacağı garanti edildiği takdirde teşvik edilmelidir.

BÖLÜM 2

DOĞA TURİZMİ GELİŞİMİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

2.1 KAYNAK ANALİZİ

Gelişme planı ve stratejisi için öncelikle kaynak analizi yapılması zorunludur. Bir alanın sahip olduğu kaynaklar, o alanın kalkınması için bir sermaye veya potansiyel oluşturmaktadır. Bu kaynakların analizi de önemli veri ve bilgi oluşturulmasını temin etmektedir.

Ekolojik ve kültürel kaynakların yanında sosyo ekonomik özellikler de turizm gelişimi için önemli bir temel oluşturmaktadır. Örneğin kırsal turizmin tarımsal faaliyetleri desteklemediği durumlarda kırsal turizmin gerçekleştirildiği bölge hem kendi sermayesini hem de kırsal oma özelliğini kaybedecektir.

Gerek turizm potansiyeli gerekse taşıma kapasitesi turizm kaynaklarının mevcut durumuna bağlı olduğundan kaynak envanterinin yapılması gerekir.

2.1.1 Kaynak analizinde ele alınacak unsurlar;

a. Doğal kaynaklar: turizm gelişim için önemli olan yöreye özgü olan doğal kaynaklardır. Bu kaynakların halihazırdaki ekonomik kullanımları, korunma durumları, statüleri, iklim gibi turizm gelişimi için potansiyel kaynakların envanterini içermektedir.

Seçkin doğal kaynaklar: Turizm yalnızca korunan doğa parçaları ile ilgili değildir. Eşsiz manzaralar, dağlar ve nehirler gibi korunmayan türler de turizm için ilgi çekici

olmaktadır. Örneğin ormandaki ağaçların üzerinde gezinen sincapları konakladığımız evin penceresinden gözlemlemek son derece çekicidir. Bir orman öncelikli olarak odunculuk amacıyla kullanılsa da dağ bisikleti gibi bir aktivite için ortamı çekici hale getirmektedir.

Seçkin doğal kaynakların halihazırdaki ekonomik kullanımlarının tanımlanması:

Doğal kaynakların çok çeşitli kullanımları söz konusudur, ormanların odunculuk amaçlı kullanımı, nehirler ve göllerin sportif balıkçılık ve su sporları ve enerji üretmek için kullanımları gibi. Bu kullanımlardan bazıları gelenekseldir ve düşük etkilere sahiptir. Bazıları ise sürdürülebilir olmadığından turizm gelişimi için uygun değildir.

Kaynağın korunma durumu ve statüsü: Bazı doğal kaynaklar mevcut kanunlarla korunur. Bunların turizmde kullanımı da bu kanunlara uygun olmalıdır.

İklim; mevsimlerin dağılımı, ortalama sıcaklık, nem ve günlük ortalama optimal güneş ışığı, saatlerine bağlı olarak iklim analizi yapılmaktadır. Burada önemli olan iklimin farklı mevsimlerde turizm için elverişli olup olmadığıdır.

Turizm gelişimi için potansiyel doğal kaynaklar: Potansiyel kaynakların tespiti turizm planlaması için önemli ve özellikle yönlendirici olmaktadır. Tüm bu kaynakların envanter çalışmalarının haritaya aktarılması, turizm ürünleri ve hizmetlerinin gelişmesi ve altyapı ile tesislerin fiziksel planlaması için önemli olmaktadır.

b. Kültürel kaynaklar: Kültürel kaynakların envanteri doğal kaynaklara ilişkin çalışmalara benzerlik göstermektedir. Özellikle doğal ve kültürel kaynaklardan oluşan kombinasyonlar, turistler tarafından yüksek ilgi ile karşılanmaktadır. Kültürel mirasın korunmasının önemi konusunda farkındalık yaratılabilirse, sürdürülebilir turizm gelişimine ve doğa korumaya verilen destek artacaktır.

c. Sosyo-ekonomik kaynaklar: Altyapı, insan kaynakları ve farklı ekonomik sektörlerin bileşimini içermektedir. Bu konuda yapılacak envanter çalışması, birbiri ile bağlantılı birçok farklı unsurlar içermesi ve bu unsurların turizm gelişimi için ilk bakışta kavranamaması mümkündür. Bölgenin kalkınma potansiyelinde, sosyal ve ekonomik rekabet edebilirlik unsurları büyük öneme sahiptir. Yerel nüfusun turizme yaklaşımı, turizm sektöründe çalışma isteği gibi bazı unsurların turizm ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır.

Altyapı: Bir bölgenin turizmde rekabet edebilirliği ve kalkınma seviyesinin tespiti için altyapı kalitesi önemli bir göstergedir. Altyapının kalitesi, yerel nüfusun hayat kalitesini ortaya koymanın yanı sıra turizm gelişimi için de zorunlu bir şarttır. Alan, güvenli içme suyu, donanımlı sağlık tesisleri gibi temel unsurları içermiyorsa turizm gelişimi asla başarılı olamayacaktır.

Altyapının farklı unsurları için şartlar, kalite ve gelecekteki durum değerlendirilmelidir. Kaynak halihazırda turizm için mi kullanılmaktadır sorusu hem kaynağın turizm gelişimi için önemi konusunda hem de kaynak kalitesi hakkında göstergeleri ortaya koyabilmektedir.

- Su kaynaklarına yönelik etütler; kaliteli su kaynağının sağlanması, su kaynağının sürdürülebilir kullanımı ve su çıkarmanın çevresel etkisini de içerir.
- İletişim ağına yönelik etütler; turistlerin refahı ve turizm gelişimi için önemli olan cep telefonlarının da olmak üzere telefon ve internet ağlarının kalitesine yönelik etütleri içermektedir.
- Sağlık hizmetlerinin; kalite, miktar ve coğrafi dağılımı son derece önemlidir.
- Güç kaynaklarına yönelik etütler; elektrik şebekesi, ısınma ve yemek pişirme için enerji kaynaklarının varlığı önemlidir. Her ne kadar resmi standartlara göre planlansa ve tehlike içermese de turistler nükleer santrallerin yakınında konaklamamaktadır.
- Su ve toprak kirliliği etkisi olan atık su sistemleri önemli olup, bölgeye gelen turistlerin sayısı ile meydana gelecek atıksu miktarı da dikkate alınmalıdır.
- Katı atıkların düzenli depolaması toplum için olduğu kadar çevre için de önemlidir. Katı atıkların görüntü kirliliğine de yol açması ayrı bir menfi etkisidir.
- Yol ağlarının durumu; çoğu turistin tercihlerini yaparken en önemli etkidir.
- Güvenlik; kamu güvenliğini ve asayişini sağlamak turist güvenliği gibi unsurlar önemli olmaktadır. Aşırı kar yağışı, kanyon veya dağ kurtarma timlerinin olup olmaması da çok önemlidir.
- Politik istikrarsızlık ve suçlar; turist için caydırıcı etki yapmaktadır.

İnsan kaynakları; Bir bölgenin insan sermayesini ifade eden bu unsur, turizm gelişiminde anahtar etmenlerden biridir. İnsan kaynakları hem hizmeti hem de manevi nitelikteki kültür ve kimliği oluşturmaktadır.

İnsan kaynaklarına ilişkin etütler aşağıdaki unsurları içermelidir;

- Yöre halkının nüfusu,
- Göç vb. eğilimler,
- Demografik yapı,
- Aktif nüfus ve yapısı, eğitim seviyesi, potansiyel bilgi ve beceriler, açık fikirlilik, geleceğe odaklanma, çalışma ahlakı,
- Yöreye özgü geleneksel ekonomik faaliyetleri ve yöresel sanatları yapabilme,
- Turizm gelişimine ilişkin tutum, misafirperverlik duygusu, hizmete yönelim,
- Sosyal tutarlılık, esneklik, mevcut sosyal ilişkilerin kalitesi ve aralarındaki işbirliğini içeren sosyal yapı,
- Yerel kurumlar, idareler, yönetim, bürokrasiden kaçınma vb. hususlarla finansal kaynaklar ve yönetimleri,
- Alanın kültürü ve kimliği, alanda etkin görev alacak kişilerin ortak değerleri, ilgileri, yaklaşımları, algılama şekilleri, özel ilgi ve becerileri, özgün gelenekler, o topluma ait olma ve o toplumda yaşamaktan onur duyma gibi durumları içerir,
- Farklı ekonomik sektörler; söz konusu coğrafi bölgeye yoğunlaşma durumları, firma sayısı, ölçeği, ortalama karlılık, geleceğe yönelik bakış açısı, pazarları ve dış ilişkileri, sektörler arası işbirliği son derece önemlidir, tüm sektörler turizm sektörü ile ilişkili olabilmektedir.

Kaynak analizinin sonuçları; sürdürülebilir turizm yönetimi ve kalkınmada sermayeyi oluşturan kullanılabilir kaynaklara genel bir bakışı sağlamakla beraber, bölgenin mevcut kalkınma durumunu ve sürdürülebilirliğini değerlendirmeye yönelik bir resim sunmaktadır. Analiz aynı zamanda; bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına yönelik bir vizyon oluşturulmasını ve turizm gelişiminin diğer sektörlerle bütünleştirilmesini sağlayacaktır.

2.2 TURİZM POTANSİYELİ

Yüksek değerlere sahip doğal ekolojik sahalar her zaman yüksek turizm potansiyeli içermezler;

- Bazı doğa parçaları araştırma yapan uzmanlara, iyi eğitilmiş ekoturistlere hitap etmektedir. Bu alanlar sayıca az olduğu için de sınırlı bir turizm potansiyeli içerirler,

- Bazı doğal sahalar, erişim, güvenlik gibi nedenlerle turistler için elverişli olmayan yerlerde bulunurlar,

- Ekolojik kaynakların kullanımlar karşısındaki duyarlılığı (taşıma kapasitesi), ziyaretçi girişinde kısıtlamalara sebep olmaktadır,

Bir sahanın daha fazla turist çekebilmesi için ihtimalleri ortaya koyan **turizm potansiyeli** önemli bir konudur. Turizm potansiyelinin tespiti için arz ve talebin ortaya konması gerekir. Bu potansiyel sınırlıysa başarılı bir turizm girişimini başlatmak imkanı olmayacaktır.

Turizm ekonomik bir faaliyet olduğundan ancak turizm pazarında sürdürülebilirliği için bir talebi karşılama lüzumudur.

Turizme ilişkin motivasyon ve istekler değişkendir, kaynakların değeri aynı kalırken değişen tüketici davranışları turizm potansiyelini etkilemektedir. Dolayısıyla turizm potansiyeli tüketicinin bakış açısı (talebi) ile değerlendirilmelidir.

Turizm potansiyeline ilişkin veri toplarken, istatistiki veriler, anketler gibi yöntemlerle veri elde edilebilir, ayrıca derinlemesine görüşmeler, katılımcı gözlemleme, olaylar üzerinde çalışmalar ile veri elde etmek için kullanılan niteliksel araştırma metotları kullanılmaktadır.

Turizm potansiyeli için “turizm talebi” incelemesi aşağıdaki hususların tespiti ile yapılabilir;

- Halen yapılan turizm,
- Halihazırdaki turist miktarı,
- Her bir ziyaretçinin günde harcadığı miktar,
- Ortalama kalma zamanları,
- Turist profili,
- Dürtü analizi; hangi temel etmenlerin turistler için rol oynadığı,(doğa, kültür, sağlık, güneş, vb.)
- Benzer bir il veya saha ile kıyaslama yapılması, milli veya milletlerarası bir il ile kıyaslama yapılması ve neden o ilin tercih edildiği,
- Gelecekte rakip olacak iller hangileridir, nedeni,

“Turizm arzı” incelemesinde ise aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır;

- İlimizde bir uluslar arası havaalanı var mıdır veya yakın bir ilden yararlanma imkanı makul müdür?
- Alana ulaşım hangi araçlarla olur?(demiryolu, özel taşıt, genel taşımacılık, vd.), bunalar yaklaşım nasıl olmaktadır (kötü, yeterli, iyi gibi),
- Alana ulaşma durumu (kolay-rahatsız, çaba ile, zor ve tehlikeli)
- İle gelmek için yabancı turistler ülkemizden vize alıyor mu?
- Sahamızın istikrarlı bir yönetimi var mı?,
- Güvenlik ve ulaşım açısından ne gibi problemler yaşanabilir?
- *Alt yapı incelemesi*; taşımacılık ağı, yerel yolun durumu(toptak, asfalt), anayolla bağlantısı, demiryolu ağı, yerel genel taşımacılığın yaygınlığı, program, ücretler, hat/duraklar, döngü patikaları, patikalar, yollar, işaret levhaları, genel enformasyon levhaları, araç-otobüs park kapasitesi, bilgi alma, tercüme kolaylıkları,
- *Yiyecek içecek ve barınma*; restoran sayısı, restoranların sınıflandırılması(iyi-sayısı, orta iyi-sayısı vb.)
- Hangi standartta yiyecek sunuluyor?(yüksek, yeterli, kötü)
- İl ve çevresinde ne tür barınma alanları var? (otel, hostel, yatak kapasitesi, rota üstü barınma kulüpleri, bungalov parkları, kamp alanı, diğerleri),
- Hangi standartlarda barınma sunuluyor? (yüksek, yeterli, kötü),
- İlinizin seçkin özellikteki doğal alanlarının özellikleri (sundukları ile tek mi?, biraz farklı mı?, diğer seçkin özellikli yerlere benziyor mu?),
- Alan turist gezi rotasına girecek şekilde turistlerin ilgisini çekebilecek diğer sahalara yakın mı? (diğer çekici sahalara yakın, orta derecede potansiyel, düşük veya yakında böyle bir potansiyel bulunmamakta),
- İlimizin alanlarında yaban hayatı; (bayrak tür, ilginç diğer türler, temsil edici yaban hayatı, farklı yaban hayatı izleme aktiviteleri, yürüyerek, botla, gözlem noktası ile vb.),
- Yaban hayatı izleme de tatmin edicilik durumu (garanti etme, genellikle, şans veya mevsime bağlı),
- Bölgedeki önemli yaban hayatının tanımı,
- Yardımcı tesislerin durumu (rekreasyonel, spor, diğer; durumu: kötü-yeterli-iyi),

Kaynakların turizm potansiyelinin değerlendirilmesi;

- *doğal değerler*: (sahiller, sahil kayalıkları, kumullar, dağlar, ormanlar, korunmuş izole olmuş alanlar, şelaleler, göller, nehirler, mağaralar, yaban hayatı-hayvan-kuş, deniz canlıları, iklim, diğerleri),
- *kültürel değerler*; (tarihi binalar, tarihi yerler, anıtlar, arkeolojik yerler ve koleksiyonlar, folklor ve gelenekler, el işleri, müzeler, sahne sanatları, sanayi mirası vd.)
- *Toplumun turizm potansiyeli*; (insan kaynakları; aktif nüfusun büyüklüğü ve yapısı, eğitim düzeyi ve profesyonel bilgi, beceriler, eğitimler, orijinal-karakteristik ve geleneksel özellikleri, ekonomik faaliyetler-sanatlar profesyonel olmayanlar dahil, resmi olmayan bilgi ve beceriler, turizm gelişimine yaklaşımlar, misafirperverlik anlayışı, hizmet eğilimleri, yerel kuruluş ve idareler ile yönetim, alanın kültürü ve kimliği,
- *Ekonomik kaynakların turizm potansiyeli*; (tarım, ormancılık, balıkçılık, sanayi ve diğer),
- *Altyapı*; (su sistemleri, ulaşım ağları, sağlık imkanları, ulaşım terminalleri, enerji kaynakları, kanalizasyon sistemleri, katı atık ve yok etme sistemi, caddeler/yollar, güvenlik sistemleri vd.)
- *İş ve hizmet altyapısı*; (fırınlara, kasaplar, bakkallar, süpermarketler, doğrudan satış yapan çiftlikler, kiralık araç, servis istasyonları, taksiler, otobüsler, kiralık bisiklet, kiralık spor malzemeleri ve bakımı, postaneler, bankacılık hizmetleri, doktorlar, dişçiler, eczaneler, kafe ve restoranlar, atm'ler, bankalar, diğer iş ve hizmetler.)

Turizm talebi; turizmin mevcut durumunun incelenmesi;

Ziyaretçi; boş zamanlarını geçirmek için bir yere gelen kişi olarak tanımlanabilir, turist ise alanda bir veya daha fazla gece konaklamaktadır. *Her turist bir ziyaretçidir, ancak her ziyaretçi turist değildir.* Dolayısı ile turist ve ziyaretçi sayılarının ayrılması gerekmektedir.

Ziyaretçi ve turist ayrımı farklı talepleri sebebi ile yapılmak durumundadır, ayrıca her ikisinin de farklı etkileri bulunmaktadır. Bir turistin ortalama harcaması alanda daha fazla zaman geçirdiğinden, konaklamaya, ilave yiyecek ve içeceğe ödeme yaptığından genellikle daha yüksektir.

Turizme ilişkin mevcut durumun ortaya konabilmesi için;

- Turist ve ziyaretçileri ayrı ayrı sayısı(yıllık, mevsimlik, aylık, haftalık, günlük),
- Son on yılda turistlerin/ziyaretçilerin değişimi,
- Ortalama kalış süreleri, konaklama ve ulaşım şekilleri önemlidir.

(Doğa turizm gelişme planımızda ana unsur turizm olduğundan; turizme ilişkin veri kullanılamaz olduğu hallerde ikinci en iyi seçenek olarak ziyaretçilere ait veriler üzerinden değerlendirme yapılması mecburiyeti doğmaktadır).

- Turist başına ortalama harcama,
- Grup hacmi ve düzeni,
- Turistlerin ağırlıklı yaş grubu,
- Yaptıkları faaliyetler,
- Ziyaret edecekleri-ettikleri yere ilişkin seçimleri,
- Memnuniyeti, deneyimleri ve para harcama şekilleri,
- İkinci ziyaretlerin yüzdesi ve sayısı,
- Kullanılabilir ilave veriler.

Talep incelemesinde ilimizi rakip olarak gördüğümüz veya bizimle rekabet eden benzer il veya illerle karşılaştırmak faydalı ve yerinde olacaktır.

Turizm arzı:

Konum faktörü; Bir ilin başka turizm pazarları ile ilişkili olarak nasıl konumlandığını, bir turistin alan ulaşmak için harcadığı zamanı, parayı/enerjiyi belirtir.

Bir saha ne kadar güzel olursa olsun, hedef grup tarafından kolayca ulaşılabilir değilse asla başarılı bir turizm gelişimi sağlanamayacaktır. *Yerel nüfusun değil turistin algılama durumu dikkate alınmalıdır.* Örneğin bakir alanları ziyaret etmekten zevk alan ve ilk patika yollarla ulaşılan yerleri ziyaret etmek isteyen turistler için düşünülen uzak mesafeler için alanın sınırlı sayıda turist potansiyeli olacaktır.

- Uzun mesafeden gelen turistler için hava alanına uzaklık çok önemlidir,
- Tur operatörlerinin çoğu havayolu ulaşımını zorunlu görmektedirler, bu sebeple bağımsız turistler veya tur operatörleri hedeflenebilir,
- Tren, otobüs veya özel araçlarla erişim de konum faktörleri içinde önemlidir,
- Alana ziyaret iklim şartları açısından da kısıtlı imkanlara neden olabilir,

- İle özgü yapılan bürokratik işlemlerin bıktırıcılığı da önemlidir, sık sık güvenlik birimleri tarafından kimlik sorulmak, aranmak gibi,
- Turizm arzında; işaretlemeler, doğru yönlendirmeler, bilgiye ulaşma kolaylığı da önem arz etmektedir. Haritalar, broşürler, internet imkanı, kılavuz ve rehberler önemli bir arz faktörüdür.
- Yiyecek içecek sunumu ve konaklama arzı; Sunumun ürün ve hizmet kalitesi, hijyenik standartlar, özgünlük/otantik, yöresel olması, yer ve ürünlerin çeşitliliği, ortam ve konukseverlik önemlidir.
- Restoranların sınıflaması önceden yapılırsa turist için kolaylık olacaktır.
- Konaklama tüm türleri içerebilmelidir, ürün ve hizmetlerin kaliteli olması, özellikle hijyeniklik konaklamada çok önemlidir.

Doğal alanın kendine has özellikleri; Doğal alanların değer yaratması, kırsal kalkınmada rol oynaması beklentisi de son yıllarda öne çıkan bir görüştür. Doğal alanların alternatif kaynak kullanımına dönüştürülmesi için yapılan baskılar sonucu tehdit altında olduğu yerlerde devamlılığını sürdürebilmeleri, diğer alternatif kaynak kullanımları karşısında koruma ve kullanma dengesinin uzun dönemli ekonomik değerinin gösterilebilmesine bağlıdır. Tabiat ve kültürel miras, yaban hayatının gözlemlenmesi, yöreye özgü özellikler ve korunması gereken öncelikli türler, doğa ile ilgili çalışan ve doğanın kıymetini bilen eko-turistler için son derece önemlidir.

2.3 TAŞIMA KAPASİTESİ

- Belirli bir sürede (yıl, ay, hafta, gün, saat) bir bölgenin alabileceği ziyaretçi sayısı veya bölgenin kaynakları üzerinde istenmeyen veya planlanmamış etkilere sahip olmayan ve sürdürülebilir kalkınmayı tehdit etmeyecek düzeyde bir alanda aynı anda bulunabilecek ziyaretçi sayısı,
- Bir bölgenin, hayati önemde olduğu düşünülen değerleri, ekolojik süreç ve koşulları tehlikeye atmadan ve sürdürülebilir kalkınma imkanlarını azaltmadan belirli bir süre boyunca destekleyebileceği insan faaliyetlerinin (ağaç kesimi, avlanma, tarım) ve diğer etmenlerin (örn: iklim değişikliği, kirlenme vb.) baskısı,
- Ziyaret edilen bir alan veya tesisin sahip olduğu kaynaklar üzerinde koruma amaçlarını tehlikeye atmadan, istenmeyen ve planlanmayan etkilere neden olmadan belirli bir süre (yıl, ay, gün, an) boyunca alabileceği ziyaretçi sayısı şeklinde tanımlanmaktadır.

Taşıma kapasitesi, *Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planında* önemli bir planlama aracıdır. Turizmin gelişimi ve korunmasında önemli bir kavramdır. Taşıma kapasitesinin analizi ve izlenmesi, yönetim kararları yönünden girdi sağlayacaktır. Taşıma kapasitesi sayesinde kullanımı sınırlamak, en elverişli ziyaretçi sayısını tamamlayarak müspet etkileri azamiye çıkartmak, olumsuz etkileri en aza indirmek mümkün olabilecektir. Kısaca *Doğa Turizmi Gelişme (Master) Planındaki* “sürdürülebilirlik” taşıma kapasitesinin aşılması ile temin edilir.

Ziyaretçi sayısı ve etkinin büyüklüğü arasında doğrudan ilişki vardır. Ancak alan içinde tek tehdit unsuru ziyaretçiler değildir. Doğa için önemli olan tehditlerin tümünün birleşik etkisidir.

Taşıma kapasitesinin elemanları;

Sosyal taşıma kapasitesi,

Turizm için yerel tolerans limitleri olarak tanımlanmakta olup yöre halkı üzerindeki olumsuz etkilerinden ve ziyaretçiler ile yöre halkı arasındaki çatışmalardan kaçınılmasını içerir. Bu unsurun turizm gelişimi içerisinde anahtar rolü vardır. Yöre halkı turizmi desteklemezse kalkınma asla olmaz.

Yerel kabulü belirleyen temel etmenler, sosyal yapı ve kültürün hassaslığı, toplumun değişimin üstesinden gelebilme yeteneği, turizmin algılanışı, yöre halkı ile ziyaretçilerin ilişkileri, kullanıcı grupların davranışları, birbiri ile uyumu ve paydaş olmanın ekonomik ve toplumsal faydalarıdır.

Ekonomik taşıma kapasitesi;

Sürdürülebilir bir turizm gelişiminde turizm, ekonomik yapı ile bütünleşmiştir ve diğer sektörleri de desteklemektedir.

Ekonomik taşıma kapasitesi; turizm gelişimini sağlayan bir yerel ekonomi ve yerel ekonominin sürdürülebilirliğini sağlayan bir turizm gelişimi anlamına gelmektedir. Yani temel kıstas; turizm gelişimi ile yerel ekonomi arasındaki sinerjidir.

Ekonomik taşıma önemli olan iki unsur; Beklenen faydaları temin etmek için asgari turist sayısı ve ekonominin üstesinden gelebileceği azami turist sayısıdır.

Ekolojik taşıma kapasitesi;

Ekolojik taşıma kapasitesi, ziyaretçilerin/turistlerin ziyaret edilen alandaki ekosistemler, ikamet yerleri ve canlı türleri üzerinde ortaya koyduğu ekolojik zararlardır. Burada, ekolojik değerlerin, ziyaretçi akışlarının ve davranışlarının uzun süreli ve sistematik olarak izlenmesi ve veri toplanması önemli olmaktadır.

İdari/fiziki taşıma kapasitesi;

Fiziki taşıma kapasitesi aynı anda ve belirli bir zamanda müşteri olarak alınabilecek ziyaretçi sayısıdır. Bu kapasite, alana uygun insan sayısına, yani alanın büyüklüğü ve diğer fiziki şartlar (doğal, coğrafi koşullar ve hava şartları) ile turizm altyapısının kapasitesine dayanmaktadır. Burada temel göstergeler; kalabalık, kuyruklar ve trafik sıkışıklığıdır.

Fiziksel kapasite yönetiminin verimliliği ve etkinliği şu unsurlara bağlıdır;

- Organizasyon kaynaklarının kapasitesi (insan ve ekonomik kaynaklar vb. gibi),
- Ziyaretçi yönetiminin kapasitesi,

Fiziksel kapasiteyi değerlendirmek için aşağıdaki bilgiler gerekmektedir;

Bir sahanın ziyaretçi kullanımına/ turizm gelişimine karşı hassas olan kaynakları: Kırmızı liste ve endemik türlerin habitatları, alanın savunmasız olan diğer kaynakları, göçe hassas türler,

Ziyaretçi yönetimi de dahil olmak üzere yönetim amaçları ve hedefleri: Genel bir doğa koruma planı, amaçlar, hedefler ve doğa koruma politikası, tür koruma politikaları, bölgeleme sistemi, izleme sistemi,

Ziyaretçiler/turistler, turizm gelişimi ve etkileri üzerine veriler; tüm güzergahlar, tesisler, konaklama ve ziyaretçi/turist için olan etkinlikler ve detaylı haritalar, ziyaretçi sayısı, özellikleri, akımları, ziyaretçi modelleri, etkinlikler ve mevsime bağlı özelliklere ilişkin bilgiler vb., ziyaretçiler tarafından özel olarak gerçekleştirilen faaliyetler, ziyaretçi etkilerine ilişkin veriler, etkilerin izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin yöntemler, ölçütler ve göstergeler.

Coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknikleri ile bilgilerin gösterilmesi mümkündür.

Psikolojik taşıma kapasitesi;

Psikolojik taşıma kapasitesi bir alanın belirli bir zaman diliminde ziyaretçi deneyimleri üzerinde olumsuz etkilenmeye sebep olmaksızın kaldırabileceği maksimum ziyaretçi sayısıdır.

BÖLÜM 3

İLGİ GRUBU ANALİZİ VE YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

3.1 İLGİ GRUPLARI/PAYDAŞLAR

İlgi grupları, “belirli bir koruma ve sürdürülebilir kalkınma projesi ile ilgili olarak fayda sağlayan, projenin içinde yer alan veya söz konusu projeden olumlu ya da olumsuz etkilenen bireyler, gruplar veya organizasyonlar” olarak tanımlanabilirler.

Paydaşlar, bir problemi çözmek için sürdürülebilir doğa turizmi gelişimine ve amaçlarımıza ulaşmak için güvenebileceğimiz kişilerdir.

İlgi gruplarının hepsi sürdürülebilir doğa turizmi gelişimine ortak değildir veya olmaları gerekmez. Çünkü, bir ortağın projeye olumlu bir bakışı, tutumu olmalıdır ve amaçlara ulaşmak için işbirliği yapmalıdır.

Bazen bir ilgi grubu projeye olumsuz bakabilir ve hatta aktif bir tehdit bile olabilir, ilgi gruplarını işbirliği yapılanlar haline getirmek onlara paydaş değeri verilmesi ile mümkün olur.

3.2 İLGİ GRUBU KATEGORİLERİ

Turizmde ilgi grupları;

- Yöre halkı, kişiler ve kurumlar,
- İlin sorumlu yöneticileri,
- Bölgesel yetkililer,
- Ulusal yetkililer,
- Turizm ofisleri, yerel turizm organizasyonları, konaklama ve hizmet sunanlar, taşımacılar,
- Turizmle ilgili sektörler,

- Tarım, ormancılık ve balıkçılık gibi farklı ekonomik sektörlerin temsil edildiği ticaret ve sanayi odaları ve el sanatları ile ilgili birimler,
- İşçi sendikaları, dernekler, STK'lar,
- Eğitim ile ilgili birimler,

3.3 İLĞİ GRUBU ANALİZİ

İlgi grubu analizi *sürdürülebilir doğa turizmi gelişme planının* ortaya konması ve uygulamasında yer alan farklı taraflara ilişkin genel bir izlenim sahibi olabilmek, niyet okumak için kullanılan bir araçtır. Yalnızca bir envanter olarak ele alınmamalıdır, *doğa turizmi gelişme planının* planlanmasında potansiyel ortaklarımızın kimler olduğunu ve hangi tarafla çelişkiler yaşayacağımızı bize bildirmektedir. Ayrıca projenin farklı seviyelerinde destek temini için de son derece elverişli bir analizdir.

İlgi grupları analizine dayalı olarak *doğa turizmi gelişme planının* yönetiminden sorumlu bir organizasyon oluşturulmalıdır.

Sürdürülebilir doğa turizmi gelişimi için, detaylı bir ilgi grubu analizi, ilgi gruplarının;

- Genel hedeflerini,
- Turizmden beklediği faydaları ve
- Turizmdeki rollerini tanımlamalıdır.

Bu maksatla Karabük'te 12 adımdan oluşan bir süreç başlatılmıştır. Bunlar;

1. İlgi gruplarının tanımlanması,
2. Her ilgi grubunun çıkarlarının, önceliklerinin ve değerlerinin belirlenmesi,
3. Her ilgi grubunun davranışlarının belirlenmesi,
4. İlgi grubunun gücünün ve ilgi grupları arasındaki muhtemel koalisyonlarının gücünün tahmin edilmesi,
5. İlgi gruplarının mevcut ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığının değerlendirilmesi,
6. İlgi grupları ile birebir iletişimlerin başlatılması ve ilgi gruplarının güveninin kazanılması,
7. Ortak menfaatler, sinerji ve başarı unsurlarının tanımlanması,
8. Paydaşların bir araya getirilmesi,

9. Ortak hedef ve amaçların ve onlara ulaşmak için gerekli olan stratejinin ortaya konması,
10. Organizasyon çerçevesinin oluşturulması,
11. Uygulama (zaman çizelgesinin ve hedeflerin ortaya konması, iletişim organizasyonunun oluşturulması, ilgi gruplarına somut sorumlulukların verilmesi)
12. İzleme ve geri bildirim yapılması

Karabük Doğa Turizmi Master Planı çalışmasında aşağıdaki şekilde hareket edilmiştir.

1- İlgi grupları tanımlandı.

İL DOĞA TURİZMİ İLĞİ GRUPLARI ve PAYDAŞLARI
Belediye Başkanlıkları Karabük Belediyesi, Eflani Belediyesi, Eskipazar Belediyesi, Safranbolu Belediyesi, Ovacık Belediyesi, Yenice Belediyesi.
Kaymakamlıklar Eflani Kaymakamlığı, Eskipazar Kaymakamlığı, Safranbolu Kaymakamlığı, Ovacık Kaymakamlığı, Yenice Kaymakamlığı.
Kamu Kurum ve Kuruluşlar Orman ve Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü, Yenice Orman İşletme Müdürlüğü, Eskipazar Orman İşletme Müdürlüğü, Eflani Halk Eğitim Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Karabük Orman İşletme Müdürlüğü, Safranbolu Orman İşletme Müdürlüğü.
Üniversiteler Karabük Üniversitesi
Muhtarlıklar İlçelerdeki Köy Muhtarlıkları ve Mahalle Muhtarlıkları
Odalar ve Sivil Toplum Kuruluşları Karabük Dernekleri, İstanbul Hemşehri Dernekleri(İlçe ve Köy Dernekleri)
Turizm İşletmecileri
Basın Ulusal ve Yerel Basın
Doğa Turizmi Yönünden Öne Çıkan İlçe/Köy Yöre Halkı

İlgi gruplarıyla taslak plan hazırlanmadan önce çok sayıda toplantı, görüşme, anket, yapılmış olup, taslak üzerinde yapılan en son toplantının katılımcıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Ercan YENİ	Bölge Müdürü	10. Bölge Müdürlüğü
Funda GÜRLEYEN KURU	Şube müdürü	10 Bölge Müdürlüğü
Özlem GÜLNAR	Biyolog	10 Bölge Müdürlüğü
Ahmet Şükrü ELBİN	Mühendis	Yenice Orm. İşl. Müdl.
Aşkın UZUNKARA	Memur	Yenice Belediyesi
Mehmet Emin ÜNAL	Mühendis	Karabük Belediyesi
G.Basri ALTUNAY	Müdür Yardımcısı	Eskipazar Orm. İşl. Müdl.
Ersin Bey	Bel. Başkan Yard.	Eskipazar Belediyesi
Ali BAYKALA	Uzman Öğretmen	
Osman ULAŞ	Müdür Yardımcısı	Eflani H.E.M.
Cemalettin BÖREKÇİ	Şube Müdürü	İl. Kültür Turizm. Müdl.
Serkan YALÇIN	Zabıta Memuru	Eflani Belediyesi
Nuray TÜRKER	Yard. Doç. Dr.	Karabük üniversitesi
Adnan ÇETİNKAYA	Öğretim görevlisi	Karabük üniversitesi
Hüseyin Nuri KARAKAŞ	Birim müdürü	İl Özel İdaresi
Mücahit TOPRAK	Basın Danışmanı	Yenice Belediyesi
Altun AKTAŞ	İşl. Müd. Yard.	Karabük Orm. İşl. Müdl.
İsmail SEVİMLER	Müh.	Karabük Orman ve Su İşl.
Ali BOZKURT	Müh.	Karabük Orman ve Su İşl.
Ömer DEMİRKIRAN	İşletme Şefi	Safranbolu Orm. İşl. Müdl.

2- Her ilgi grubunun çıkarlarının, öncelikleri ve değerleri belirlendi. İlgili gruplarının istekleri şu şekildedir;

- Kaymakamlıkların, Belediye Başkanlıklarının, muhtarların, yöre insanının turizmden gelir beklentilerinin olduğu,
- Turizm işletmecilerinin daha fazla turist beklentisi olduğu,
- Kaymakamlıkların ve Belediye Başkanlıklarının Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü'nden yatırım talepleri olduğu,
- Kaymakamlıkların köylere hizmet götürme birliği kanalıyla turizm yatırımı yapabilme imkanı olduğu,
- Tanıtım eksikliğinin vurgulandığı,
- Kaymakamlıklar ve Belediyeler tarafından bungalov ev yapılması istendiği,
- Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yeşil ev temasının öne çıkarılmasının talep edildiği,
- Alan Kılavuzluğu kursunun talep edildiği,

- Özellikle pansiyonculuk kursu ve desteklenmelerin bulunduğu özelliklerde köylerde parasal destek ve hibe talepleri olduğu,
- Herkesin turizmde aktif talepleri olduğu,
- Yöreye yabancı turistlerin de gelmesinin istendiği,
- Gastronomi değerlerinin turizme kazandırmada bu değerleri öne çıkarmak gerektiği özellikle köylülerce dile getirildiği,
- Devremülk fikrine sıcak bakıldığı, uzun vadede profesyonel şekilde yapılması istendiği,
- Yöre insanının kendi oturdukları evde küçük dokunuşlarla apart şeklinde kiralamaya sıcak bakıldığı,
- Doğa yönelik geleneksel doğa sporları (kızak, cirit vb.) etkinliklerinin turizm içinde değerlendirilmesi gerektiği,
- Bazı yerlerde turizm uygulamaları içinde termal tesislerin yapılması istendiği,
- Orman yan ürünlerinden ve dağ bitkilerinden elde edilecek besinlerin(kurutulmuş gıda, marmelat, reçel, pekmez vb.) turizm için kullanılabilir nitelikte olduğunun özellikle köylüler tarafından dile getirildiği,
- Acentelerin güçlendirilmesi gerektiği,
- Altyapının geliştirilmesine yönelik beklentilerin olduğu,
- Eskiden köylülerce gezilmiş yolların özellikle çoban yollarının görsel olarak turistik değer ifade ettiğinin köylülerce dile getirildiği,
- Yöre insanının 12 ay boyunca, yaz-kış turizm beklentisi olduğu,
- Doğa turizmi uygulamalarında rol almak isteyen yöre halkının diğer illerde uygulanan iyi örnekleri görmek istedikleri talep edildiği,

3- Her ilgi grubunun davranışlarının belirlenmesi çalışmasında şu neticeler alınmıştır:

- Özellikle yöre Belediye Başkanları ve Kaymakamlar hatta Valiler işbirliğine çok açıklardır. Her türlü yapılacak iş ve işlemlerde aktif rol almak istemekte bu yönde atılacak her adımda yardımcı olunacağı belirtmektedirler.
- Üniversite, toplantılara aktif katılım göstermiştir. Özellikle toplantılar sonunda email ve yazılı ortamda katkılarda bulunmuşlardır. Bundan sonraki süreçte de destek ve katılımlarının devam edeceğini belirtmişlerdir.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü çalışmalarımıza personel ve diğer imkanlarının pek fazla olmamasına rağmen çalışmalara destekleri görülmüştür.

-Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının da (özellikle Milli Eğitim Müdürlükleri ve Halk Eğitim Müdürlüklerinin) yöre halkının eğitimi, desteklenmesi ve becerilerinin geliştirilmesi maksadıyla programalar oluşturabileceklerini, halihazırda da halk eğitim kurslarında turizme yönelik hediyelik eşya vb. materyali ürettiklerini belirtmişlerdir.

-İl Özel İdaresinin kaynaklarının turizm altyapısı iyileştirilmesi için kullanılabileceği imkanının da olduğu anlaşılmıştır.

-Turizmle iştigal eden restoran, konak, otel, pansiyon sahipleri ve tur operatörleri turizmden pay almak bu maksatla işyerlerini yeniden dizayn etmek, tanıtımda aktif rol almak aynı zamanda turizm konusunda eğitim almak istemektedirler. Kısaca daha kaliteli hizmet sunma yönünde isteklilik söz konusudur. Bazıları şimdiden dönüşümleri başlatmışlardır.

-Turizmle iştigal eden dernekler de doğa turizminin doğal değerlere saygılı olmak kaydıyla mutlaka uygulanması gerektiği, ekoturizm de aktif faaliyette bulunan derneklerin daha ileri seviyede doğa turizminde rol almak istedikleri görülmüştür. Aynı zamanda derneklerin doğa turizmi, ekoturizm içerikli çok sayıda projeye ve proje fikrine sahip oldukları görülmüştür. Dernekler sahalarını çok iyi tanımaktadırlar. Çeşitli doğa aktivitelerinde ve yöre tanıtımında bizzat rol almaktadırlar. Bu rol gönüllülük esasına dayanmaktadır.

-Yöre halkı turizm için çekince göstermemektedir. Hatta her türlü uygulamada var olmak istemekte ve pay alma beklentisi içindedirler.

4- İlgi grubunun gücünün ve ilgi grupları arasındaki muhtemel koalisyonlarının gücünün tahmin edilmesi,

Özellikle köylere hizmet götürme birlikleri ve STK lar arasında güçlü ve muhtemel koalisyonlar kurulabilir. Bunların projelerinin kendi kaynakları ve kalkınma ajansı, AB kaynakları vb. finans imkanları ile desteklenmesi mümkündür. Bugüne kadar bu şekilde başarılı uygulama örnekleri vardır.

Özellikle tanıtım maksadıyla Valilik (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü) , Kaymakamlıklar ve Belediye Başkanlıklarının Orman ve Su İşleri Bölge/Şube ve Milli Park Müdürlüğü ile ortaklaşa başarılı çalışmalar yaptıkları bunun daha da geliştirilerek devam ettirilmesi imkanı bulunmaktadır.

Özellikle STK'ların bünyesinde görev alan kişilerin gönüllü tanıtım rehberlik yapabilecekleri görülmüş olup bunların alan kılavuzluğu eğitimi verilerek birlik halinde ve standartlandırılmış halde organize edilmeleri mümkündür.

Muhtarlarla köy halkının köyde turizm geliştirilmesi fikri üzerine birlikte hareket etmesi de önemli bir harekete geçirci birlikteliktir.

İstanbul ve diğer büyük şehirlerde bulunan bu yöre insanları, bunların kurdukları dernekler gerek eğitim seviyesinin yüksekliği gerekse mali güç yönünden daha güçlü olmaları, genç insan kaynağına sahip olmaları ve ayrıca yöreleriyle ilgili projeleri gelecekte iş fikirleri ile ayrı bir potansiyel içermektedirler. Bunların yöre STK ları ve turizm aktörleri ile yapacakları işbirlikleri yüksek değer ifade edeceği gibi başarılı uygulama örneklerinin ortaya çıkması sağlanacaktır.

5- İlgili gruplarının mevcut ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığının değerlendirilmesi,

- Turizm işletmecileri özellikle yaz sezonuna bağlı olan kısa süreli turizm faaliyeti turizm işletmecilerinin ihtiyaçlarını yeterli seviyede karşılamamaktadır.
- Turizm işletmecilerinin; tanıtım yapılması yönünde çalışmaların yetersiz olduğu, tanıtım ihtiyacının karşılanmadığı, yeterince turizm desteklerinden yararlanamadıkları anlaşılmıştır.
- Yöre insanları turizmden yeterli pay alamamaktadırlar. Turizm içerisinde rol alma çabaları olmasına rağmen bu çabaların karşılığı oluşmamıştır.
- Yöre insanları turizm faaliyetinde öncülük yapacak kişi ve kuruluşlarla ilgili beklenti içindedirler. Bu beklentiler kısmen ve çok az karşılanmıştır.
- Bazı yatırım yapma gücünde olanlar yöre de şekillenmiş, net olarak ortaya konmuş, fizibilitesi yapılmış projelerin olmaması, detay turizm planlarının olmaması sebebiyle bu yörede turizmde gelecek göremediği için yatırımlarını, başka yönlere, il dışına yönlendirmektedirler.
- Doğa turizmine hizmet edebilecek yöre halkına ait olan köy evlerinde küçük dokunuşlarla yapılacak restorasyonların devlet desteği ile yapılması beklentisi olduğu gözlenmiştir. Bu durumun kişilere sunulacak restorasyon örneği ile kendi imkanları ve/veya küçük bir katkı ile gerçekleştirilebileceği anlaşılmaktadır.

- Tur Operatörleri ve acentelerin yetersiz sayıda oldukları, A sınıfı seyahat acentelerinin az sayıda olmasının yanında doğa turizmi ile ilgili aktif rol almadıkları, bu hususta proje geliştirmedikleri anlaşılmıştır. Doğa Turizmi Master Planı çalıştay ve toplantılarında tur operatörleri ve acentelerinin doğa turizmi konusunda da faaliyette bulunabileceklerini fark ettikleri gözlenmiştir.
- Yöre insanı, turizmle iştiğal edenler, turizmle ilgili fikirleri olanlar ve STK'larda çalışanlar özellikle alan kılavuzluğu eğitimi, turizm eğitimini almak istemekte, doğa turizmi ile alakalı iyi uygulama örneklerini yerinde görerek tecrübelerini arttırmak istenmektedirler.
- İlgi gruplarının tamamının yabancı dil eğitimine ihtiyaç duydukları, yetersiz düzeyde oldukları yabancılara yönelik turizm için bilgi altyapısının geliştirilmesinin gerekli olduğu, yabancı dil kurslarının açılarak yabancı dil eğitiminin verilmesi lüzumludur.
- Turizmin gıda ihtiyacının doğa turizmi konseptine uygun olarak organik tarım ürünlerinin yetiştirilerek temin edilmesi uygun olmakla birlikte yörede sertifikalandırılmış organik tarım uygulamaları yetersizdir. TATUTA Çiftlikleri örneğinde model-tip uygulamalarının gerçekleştirilerek yaygınlaştırılması talepleri vardır.
- Sivil toplum kuruluşları sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Var olanların da mali kaynakları yetersizdir. Üye sayısı azdır.
- İl Özel İdaresinin doğa turizmine ayırmak için önceliklendirdiği ödenek, yatırım vb. kısıtlı miktardadır.
- Küçük ilçe belediyeleri turizmi kalkınma için gerekli görmekte beraber yeterli turizm deneyimine sahip değildir.
- Kalkınma ajansının turizm öncelikleri olmasına ve buna kaynak ayırmasına rağmen projeler için istediği şartlar tabana yaygın kaynak kullanımını engellemektedir. Aynı zamanda kalkınma ajansının ayırdığı toplam kaynakta yeterli büyüklükte değildir.
- Yörede doğa turizmi ve turizm konusunda tecrübeli yeterli sayıda uzman yoktur.
- Yöre insanı girişimcilik yönünden gerek mali gerekse bilgi yönünden yeterli seviyede olmadığı görülmektedir. Girişimci sayısı çok azdır. Girişimcilik eğitimine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Özellikle bu yörenin insanı olup

büyükşehirlere göç etmiş olanların yörede girişimlerde bulunması, ortaklıklar kurması gerekli görülmektedir.

- Yöre insanı özellikle ayıdan şikayet etmektedir. Aynı zamanda yol alt yapısının yetersizliği sebebiyle sağlık imkanlarından yararlanmakta güçlük çekmektedir. Yörede/kırsalda yaşamının zorlukları söz konusu olup bunun doğa turizmine de menfi etki yapacağı dile getirilmektedir.

6- İlgili grupları ile birebir iletişimlerin başlatılması ve ilgili gruplarının güveninin kazanılması için;

Köylere kadar gidilerek birebir görüşmeler, toplantılar, anket çalışmaları, çalıştaylar, kendilerinin sunduğu proje fikirlerini değerlendirme, projelere katılım sağlama, projelerde düzeltme ve iyileştirme yapma, örnek projeler üzerinde görüşme, saha gezileri, problemlerin tespiti ve kayıt altına alınması, iletişim içerisinde bulunma, alan kılavuzluğu, ev pansiyonculuğu gibi eğitimleri yapma, işbölümü yapma, güçlü yönlerini, fırsatları beraberce ele alma ve değerlendirme, birlikte karar alma, uygulamada rolleri paylaşma gibi etkinliklerle güven temini sağlanmaya çalışılmış iletişim imkanları kurulmuştur.

7- Ortak menfaatler, sinerji ve başarı unsurlarının tanımlanması için;

Doğa turizminin yöre insanına fayda temin edeceği gibi doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve kullanımı yanında korunması için de bir araç olarak kullanılma imkanı olduğundan doğa turizmi ortak menfaatlerin birleşebileceği ortak payda olarak görülmektedir.

Doğa turizmi ortak paydasında buluşulup geliştirilmesine yönelik eylemlerin paylaşılması, uygulamaya konulması halinde turizmin geliştirilmesi, yöreye turizm gelirin girmesi ve korumanın etkinleştirilmesi süreçlerinde bir sinerjinin ortaya çıkacağı öngörülmüştür.

Çok sayıda paydaşın aynı hedefe (doğa turizmini gerçekleştirme hedefi) rol ve güç paylaşımında bulunarak ortak katılımcı mekanizmalarla yönelmesi önemli bir başarı unsurudur. Bu bölgede kırsal kalkınmanın sağlanması için, önemli bir şart olan birlikte hareket etme ve kaynakları aynı hedef için kullanma istekliliği mevcuttur.

8- Paydaşların bir araya getirilmesi için;

Yukarıda bahsedildiği gibi çok sayıda toplantı, görüşme, çalıştay yapılmış, paydaşların birbirlerini daha iyi tanımlarını sağlayacak ortam sağlanmış,

iletişim araçlarından yararlanarak iletişim mekanizmalarının kurulmasına çalışılmıştır. Aynı zamanda toplantılarda bu plana konan eylemlerin gerçekleşmesinde rol dağıtımı da yapılmıştır. Paydaşların Doğa Turizmi Master Planı çalışmasına başlanmadan öncekine göre daha fazla işbirliğine eğilimli, daha net fikirlere sahip oldukları gözlenmiştir.

9- Ortak hedef ve amaçların ve onlara ulaşmak için gerekli olan stratejinin ortaya konması,

Gerekli olan stratejinin ortaya konması maksadıyla, bu planın gerek uygulama ilkeleri gerekse eylemler bölümünde ortaya konan stratejiler ve stratejik eylemler çerçevesinde ortak hedef ve amaçlara ulaşılması planlanmıştır. Doğa Turizmi Master Planının tamamı gerek olan stratejinin özünü yansıtmaktadır.

10- Organizasyon çerçevesinin oluşturulması,

Doğa Turizmi Master Planının gerçekleştirilmesi için paydaşlara yapılan işlerin uygulanması, kaynakların temini, zamanında gerekli eylemlerin yapılması, eğitimlerin gerçekleştirilmesi gibi tüm iş ve işlemlerin takibi, geri bilgilendirilmesi vb. hususlarda konsey benzeri Valilik Makamı emrinde ilgi grubu ve paydaşların temsilcilerinin katılımıyla bir yönetim/danışma organının oluşturulması karara bağlanmıştır. Bu organ 3.5 Yerel Organizasyonun Oluşturulması ve uygulama ilkeleri bölümünde detaylı olarak anlatılmıştır.

Bu plan aynı zamanda Valilik Makamı onayı ile uygulamaya konacaktır. Planın uygulama alt planları (Atık Yönetim Alt Planı, Tanıtım ve Pazarlama Alt Planı, Alt Yapının Geliştirilmesi Planı, Ziyaretçi Yönetim Planı, Taşıma Kapasitesini İzleme, Uygulamaları Kontrol ve Geribildirim Alt Planı, Ürün Geliştirilmesi ve Tasarımı Alt Planı, Kapasite Geliştirme Alt Planı, İletişim Alt Planı, Güvenlik Alt Planı, Finans Temini Alt Planı, Kaynak Kullanımı Alt Planı, Maliyetlerin İzleme Alt Planı, Rekabet Edebilmenin Geliştirilmesi Alt Planı, Yenilikçilik/ İnovasyon Alt Planı, Girişimciliği Geliştirme Alt Planı, Ortaklar Arasında Otokontrol ve Hizmet Kalitesini Geliştirme Alt Planı, Toplam Kalite Yönetimi Alt Planı, Engelli Grupların Hizmete Erişimi Alt Planı, Kadın Emegini Geliştirme ve Kadının Turizm Gelirinden Daha Yüksek Oranda Pay Almasının Sağlanması Alt Planı, Özel Gruplara çocuk/yaşlı/genç Pozitif Ayrımcılık Uygulamaları Alt Planı, Av Koruma ve Kontrol Planı, Biyogüvenlik Alt Planı, Çevresel Etkilerin İzlenmesi Alt Planı vb.) ayrıca yapılacaktır.

11- Uygulama,

Uygulama, zaman çizelgesinin ve hedeflerin ortaya konması, iletişim organizasyonunun oluşturulması, ilgi gruplarına somut sorumlulukların verilmesi çalışması eylemler bölümündeki faaliyet çizelgesinde yapılmıştır.

12- İzleme ve geri bildirim için;

İzleme ve değerlendirme birimi oluşturulmuştur. Bu birimde milli park yönetimi, kaymakamlıklar, bazı muhtarlar, gönüllüler, STK lar yer alacaktır. Eylemler bölümünde de belirtildiği üzere her faaliyetin izlenmesi önemli olmaktadır. Değişimin sınırlarının belirlenmesi, çevresel etkilerin izlenmesi, ekonomik etkilerin izlenmesi, sosyal ve kültürel etkilerin izlenmesi, sürdürülebilirliğin izlenmesi, uyumun izlenmesi, izlemenin raporlama ve geri bildirimlere dönüştürülmesi,

3.4 TOPLUM TEMELLİ YAKLAŞIM

Doğa Turizmi Gelişme Planı'nın hazırlanmasında toplum temelli yaklaşımın uygulanması ile;

- Yöre halkı için sürdürülebilir geçim kaynakları ortaya koymak,
- Toplulukların kendi yapılarını korumalarını teşvik etmek ve
- Doğal alanların koruma hedeflerinde yerel faydayı oluşturmak mümkündür,

Toplum temelli turizmin en önemli özelliği, doğal kaynakların kalitesi ile alanın kültürel mirasının bozulmamış ve mümkünse turizmle güçlendirilmiş olmasıdır. Doğal çevre üzerindeki olumsuz etkiler en aza indirilmeli ve yerel kültür korunmalıdır. Turizm, insanların kendi yerel kültürlerini yaşatma ve değerlendirmeye teşvik etmelidir.

3.5 YEREL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI

İlgi grubu analizine dayalı olarak, korunan alan ve çevresi için, Doğa Turizmi Gelişme Planını izlemek veya biçimlendirmek amacıyla, korunan alan yönetimi ve tüm ilgi gruplarının resmi işbirliğine dayalı bir organizasyon oluşturulmalıdır.

Bu işbirliği imzalanmış resmi bir dokümana dönüşebilir, Doğa Turizmi Gelişme Planını uygulamak, desteklemek, sorumluluklar ve karar verme esasları gibi hususlar düzenlenebilir.

Bu maksatla İlimiz genelindeki doğa turizmi faaliyetlerini bu plan çerçevesinde koordine edecek, takip edecek, aksamaları ve gelişmeleri raporlayacak, tavsiyelerde bulunacak Valilik Makamına bağlı olarak çalışan aşağıda şeması verilen İL DOĞA TURİZMİ KONSEYİ kurulması uygun görülmüştür.

İL DOĞA TURİZMİ DANIŞMA/YÜRÜTME KONSEYİ
Başkan
Vali Yardımcısı
Üyeler
Turizm değerleri öne çıkan ilçelerin Kaymakamları ve Belediye Başkanları
Orman ve Su İşleri Bölge Müdürü
Küre Dağları Milli Parkı Müdürü ve İl Şube Müdürü
Orman Bölge Müdürü
İl Kültür ve Turizm Müdürü
Doğa turizmi yönünden güçlü ilçeleri temsilen 2 Orman İşletme Müdürü
İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği'nde konuyla ilgili Müdür
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü
İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü
İl Mili Eğitim Müdürü
Üniversiteden varsa turizm ve orman fakültelerinden veya biyoloji bölümlerinden doğa turizmi ve doğa koruma ile alakalı birer öğretim üyesi
Kalkınma ajansını temsilen 1kişi
Turizmle alakalı sivil toplum kuruluşlarından en faal olanları temsil etmek üzere 3 temsilci,
Tur operatörlerinden/seyahat acentelerinden 2 temsilci
Otel işletmecilerini temsilen 1 kişi,
Pansiyonları temsilen 1 kişi,
Konakları temsilen 1 kişi

Restoranları temsilen 1 kişi,
Hediyelik eşya üreticilerini temsilen 1 kişi,
Doğa turizminin en yoğun yaşandığı 2 köyü temsilen 1 muhtar ve köy halkından 1 kişi

Bu konsey;6 ayda bir toplanacaktır. Alınan kararlar Valilik Makamı onayına müteakip uygulayıcılara gönderilecektir.

BÖLÜM 4

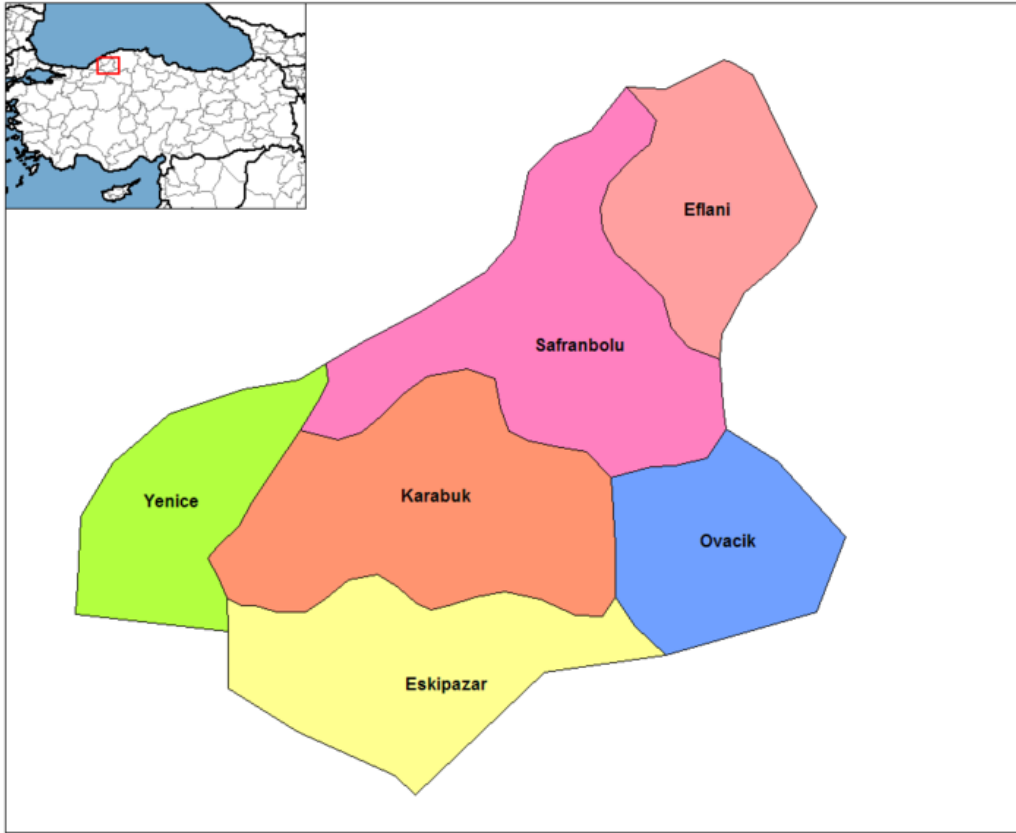
4.1 KARABÜK'ÜN TÜRKİYE VE BÖLGESİNDEKİ YERİ, COĞRAFI VE İKLİM ÖZELLİKLERİ, KIRSAL KESİM EKONOMİSİ

Karabük ili Batı Karadeniz bölgesinde 41 derece 12' kuzey enlemi ile 32 derece 37' doğu boylamları arasında yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 250m.dir. Yüzölçümü 4.103 km²dir. Bu ülke topraklarının % 0,5'ini oluşturur.

Karabük İli etrafı yüksek dağ ve tepelerle çevrili bir havza karakteri gösterir. 250-500 m. yüksekliğe sahiptir. Kuzeyindeki dağlık alandan kaynaklanan tali dereler, şehre doğru taşıdıkları maddelerle alüvyal bir dolgu oluşturmuştur.

Karabük ilinin önemli bir kısmı Kuzey Anadolu Dağları'nın batıda kalan kısmını oluşturan dağların uzantılarından oluşur. Kuzey Anadolu Dağlarının bir parçasını oluşturan ildeki dağlar kıvrım dağlarıdır. Bu dağların yüksekliği 2.000 m. yi geçmez. Karabük'ün kuzeyinde, batıya doğru uzanan geniş bir dağlık alan bulunmaktadır. Küre Dağları'nın uzantıları niteliğindeki bu alanda, ortalama 1.400 m. yüksekliğe sahip Çiğdem tepe-Boyunduruk tepe-Tekirdağ-Üçbel tepe-Döneğen tepe-Çanakçı tepe ve Başköy dağları yer alır. Bolu Dağları'nın uzantısı niteliğinde olan Yenice çevresindeki en önemli yükselti ise Keçikıran tepesi (1.400 m.) dir. Karabük'te en önemli yaylalar, Avdan Yaylası, Dede Yaylası, Sorkun Yaylası, Uluyayla, Göktepe Yaylası, Sarıçiçek Yaylası ve Boduroğlu Yaylası'dır. Karabük'ün doğal güzellikleri arasında kanyonların ayrı bir yeri vardır. Daha çok Safranbolu'da kireçtaşı tabakalarının derin biçimde yarılması ile kanyonlar ortaya çıkmıştır. Bölgenin arazi yapısını ilgi çekici hale getiren bu kanyonların başlıcaları İncekaya Kanyonu Düzce (Kirpe) Kanyonu, Tokatlı ve Sakaralan (Tekekurum)'dır. Yenice'de yer alan Şeker Çayı ise 6,5 km. uzunluğunda, kenarları oldukça dik ve yüksek olan Şeker Kanyonu'nu oluşturmuştur.

İlde yer alan Bulak (Mencilis) ve Hızır Mağarası en tanınmış olanlarıdır. 6.502 m uzunluğu ile Türkiye'nin 4. büyük mağarası olan Bulak (Mencilis) mağarasında karstik oluşumlar ve bir yer altı nehri bulunmaktadır. Ayrıca, Sipahiler Köyü'nde bulunan ve 61 basamakla çıkılan bir mağara bulunmaktadır. Karabük ilinin en önemli akarsuyu Filyos Irmağı'dır. Bu ırmağın iki önemli kolu olan Araç ve Soğanlı çayları il topraklarındaki önemli akarsulardır. İlimizde doğal göl bulunmamaktadır.

Karabük ilinin konumu (www.karabuk.gov.tr)

İklim: Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde yer alan Karabük'te Karadeniz ikliminin özellikleri görülmektedir. Yalnız Karabük, kıydan içeride kaldığı için, Karadeniz'in nemli havasından yeterince yararlanamamakta, karasal iklimin özellikleri daha ağır basmaktadır. Karadeniz ikliminden karasal ilikime geçiş sahasındaki Karabük'te geçiş tipi iklim etkili olmaktadır.

Yıllık ortalama sıcaklık değeri 13,1 C olan Karabük'te en yüksek ortalama sıcaklık Temmuz ayında 31,9 C, en düşük ortalama sıcaklık ta Ocak ayında-0,4 C'dir. En fazla yağışın Kış mevsiminde düştüğü Karabük'te en yağışlı ay 58,5 mm ile Ocak ayıdır.

Yaklaşık üç ay boyunca su eksikliği yaşayan Karabük'ün bu iklim özellikleri incelendiğinde, bu bölgenin Karadeniz ve İç Anadolu Karasal iklimleri arasında bir geçiş sahası özelliği gösterdiği anlaşılmaktadır.

Akarsular: Karabük ilinin en önemli akarsuyu Filyos Irmağı'dır. Bu ırmağın iki önemli kolu olan Araç ve Soğanlı çayları il topraklarındaki önemli akarsulardır. İlimizde doğal göl bulunmamaktadır. Karabük ormanlarının başlıca ağaçları sarıçam, karaçam, göknar, kızılçam, kayın, karaağaç, akçağaç, meşe ve kestanedir.

Karabük ilinin nüfusu; Karabük ilinde özellikle kırsal kesimde yaşayan nüfus, içinde bulunduğu geçim şartlarının yetersizliği sebebiyle göç etmektedir.

İlçelere göre il/ilçe merkezi ve belde/köy nüfusu – 2011			
Karabük	İl/İlçe merkezi	Belde/Köy	Toplam
Merkez	108.504	10.824	119.328
Safranbolu	41.954	11.247	53.201
Eflani	2.117	7.129	9.246
Eskipazar	7.044	5.483	12.527
Ovacık	731	2.539	3.270
Yenice	9.348	12.808	22.156
Toplam	169.698	50.030	219.728
Yüzde	%77,24	%22,76	%100

Karabük İl ve İlçe nüfusları 2011

YILLAR	ERKEK NÜFUSU	KADIN NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS
2000	111.340	113.762	225.102
2007	109.429	109.034	218.463
2011	110.575	109.153	219.728

Karabük nüfusunun yıllara göre değişimi

Kırsal turizme destek açısından Karabük Tarımı:

Yaklaşık 15.000 Çiftçi ailesinin bulunduğu İlimizde nüfusunun % 30' u kırsalda yaşamaktadır. İşletmelerin arazi varlıkları 5–50 dekar arasında değişmektedir. 50 dekar ve üzere tarımsal araziye sahip işletmeler oldukça azdır. Kırsal alandaki nüfus hareketli olup büyük bir çoğunluğunun birinci geçim kaynakları tarım dışındadır. Kırsaldaki nüfusun büyük kısmını Kar-Demir emeklileri oluşturmakta, bir kısmını ise Kar-Demir de fiilen çalışanlar oluşturmakta, kalan çok küçük bir kesim zirai faaliyetler sonucu geçimini temin eden gurubu oluşturmaktadır. Uzun yıllardan beri süren bu durum; kırsaldaki insanımızın tarımsal faaliyetleri aile ihtiyaçları için veya hobi olarak sürdürmesine neden olmuştur. Amatörce yapılan bu faaliyetler sonucunda da tarım İlimizde geri kalmıştır. İl Müdürlüğümüzün bütün çabası yapılan örnek projeler modern tarım teknikleri ve eğitim faaliyetleri ile tarımın alternatif ekonomik faaliyet olabileceğini, İlimizdeki çiftçilerimize anlatabilmektir.

Başta hububat olmak üzere, baklagil, yem bitkileri, sebze ve meyve tarımı genel ürün desenini oluşturmaktadır. Arazilerin engebeli ve parçalı olması makineli tarımı engellemektedir. Yetiştiricilikte ilk sırayı alan hububat ile yem bitkileri tarımında ekim, serpme ekim yöntemi ile yapılmaktadır. Birim alana fazla ve üniform olmayan tohum atılmasına sebep veren bu yöntemin önüne geçme amacıyla İlimize 5 adet hububat ve pnomatik ekim mibzeri alınmıştır. Özellikle mibzerlerin çalışmasına izin veren düz alanların yoğun olduğu Eskipazar İlçemizde çiftçilerimiz, sıraya ekim yöntemini uygulamaya başlamışlardır.

Ekim yapılan arazilerde kültürel işlemler; sebze tarımında, açık ve kapalı alanlarda bilinçli olarak yapılmaktadır. Çiftçilerimiz gübreleme konusunda gerekli bilince sahiptir. İl genelinde her yıl, isteyen çiftçilerimizin toprak etütleri ücretsiz olarak yapılmaktadır. Sebzeçiliğin yoğun olarak yapıldığı Araç ve Soğanlı çay havzalarında zirai mücadele, tarımın olmazsa olmazları arasındadır. Havza boyunca yeterli bilince sahip olan çiftçilerimiz, özellikle hastalıklar görülmeden gerekli önlemleri almaktadırlar. Mücadelede kültürel önlemlerin öne çıkartılması İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca sık sık dile getirilmekte, uygulamalı olarak çiftçilerimize gösterilmektedir. Sebze tarımının yapıldığı diğer alanlar ile hububat tarımının yapıldığı sahalarda zirai mücadele aktif olarak yapılmamaktadır. Büyük alanlarda buğday tarımı yapan çiftçilerimiz

yabancı ot kontrolü için kimyasal mücadele yöntemlerini uygulamaktadır. Kimyasal mücadelede kullanılan ekipmanlar İl Müdürlüğümüzde yeterli düzeyde mevcut olup, isteyen çiftçilerimizin hizmetine sunulmaktadır.

Tarımsal işgücü genelde aile bireyleri tarafından karşılanmaktadır. Özellikle örtü altı alanlarında büyük çaplı yetiştiricilik yapan çiftçilerimizin, faaliyetlerin aktif olduğu dönemlerde gündelikçi çalıştırdıkları görülmektedir. Sebzeçiliğin uygulandığı çay havzasında işgücünde makineleşme önemli rol oynamaktadır. Özellikle toprak işlemede çapa makinesi ve frezeler bütün çiftçiler tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca İl Müdürlüğümüzün yapmış olduğu yoğun yayım, eğitim, faaliyetleri ve İl Özel İdaresi projeleri ile desteklenen örnek uygulamalar ile modern tarım yöntemlerinden olan; damlama sistemle sulama, damlama suyunda eriyebilir gübrelerin ve bitki besin elementlerinin verilmesi (fertigasyon) tüm seracılarımız tarafından benimsenmiştir. Hatta damlama sulama sistemleri açık alanlarda da uygulanmaya başlamıştır.

Seracılıkla uğraşan çiftçilerimiz genellikle yılda 2 ürün yetiştirmektedir. Birinci ürün olarak genellikle hıyar yetiştiriciliği yapılmakta ve iç piyasada tüketilmektedir. Büyük alanlarda çalışanlar, yakın vilayetlere de ürün pazarlamaktadırlar. İkinci ürün olarak, ıspanak, marul, yeşil soğan türlerinden biri yetiştirilmektedir. İlde 326.163 m2 örtü alanı mevcuttur. İl Müdürlüğümüz her yıl düzenli olarak hazırladığı projelerle seracılığın geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam etmektedir. Çiftçilerimiz, kendi imkanları ile yaptığı seralar ile de Karabük gibi ekonomisi yıllardan beri ağır sanayiye dayalı bir İlde seracılığın alternatif bir ekonomik faaliyet olabileceğini kanıtlamışlardır.

Meyvecilik genelde sınır yetiştiriciliği şeklindeyken, son yıllarda üretilen projelerle kapama alanlarda yetiştiriciliğe başlanmıştır. Ceviz ve bağ başta olmak üzere elma, armut, kiraz, şeftali ve vişne gibi türlerde kapama alanlar oluşturulmuştur. Bölgemizin ürünü olan ve çiftçilerimiz tarafından fazlasıyla rağbet gören Safranbolu Çavuş Üzüm çeşidini yaygınlaştırmak amacı çiftçilere hedef gösterilerek telli terbiye sistemli bağ alanları oluşturulmuştur. Bir örnek oluşturan bu çalışma ile çiftçilerimiz kendi imkanları ile de telli sistem yetiştiriciliğine yöneltmiştir. Budama, toprak işleme ve zirai mücadele gibi kültürel işlemler teknik elamanlarımız nezaretinde bağ alanlarında uygulanmaktadır. Meyvecilik için bunu söylemek için henüz erkendir. Özellikle sınır yetiştiriciliği yapılan alanlarda ağaçlara uygun bir terbiye şekli verilmemiştir. Mücadele

için bir önlem alınmamakta hastalık vuku bulunduğu mücadele yapılmaktadır. Bu durum mücadelenin etkinliğini azaltmaktadır. Yeni başlatılan kapama meyve bahçeleri projeleriyle, üretimin yanında örnek uygulamalarla üreticilerin eğitilmesi hedeflenmektedir.

İlimizdeki hayvanlar 43.317 adet büyükbaş, 23.418 adet küçükbaş, ve 21.081 adet arı kovanından oluşmaktadır. Çoğunluğu yerli ırk olan hayvancılığımız Eflani Eskipazar ve Yenice ilçelerimizde yoğunlaşmaktadır. Mevcut ahırların %75' i ev altları gibi uygun olmayan koşullardadır. Hayvanların kaba yem ihtiyacının büyük bir kısmını buğday, arpa samanı oluşturmaktadır. Son yıllarda Bakanlığımızın uyguladığı yem bitkileri teşvikleri ile kaba yem ihtiyacının yonca, korunga, fiğ, silaj gibi protein değeri yüksek yemlerden karşılanması için çiftçilerimiz desteklenmiştir.

İlimiz Merkez, Safranbolu ve Yenice ilçeleri mutedil iklim özelliği göstermektedir. Diğer ilçelerimizde kısmen karasal iklim hakimdir. Ilıman iklim özelliği gösteren bölgelerde meyve ve sebzeçiliği artırmak, özellikle Araç ve Soğanlı Çay havzalarında örtü altı potansiyelini 500.000 m²' ye çıkartmak hedeflenmektedir. Bunun yanında karasal iklimin hakim olduğu Eflani, Eskipazar ve Ovacık İlçelerinde hayvancılığı etkinleştirmek hedeflerimiz arasındadır. Bu amaçla son üç yılda Tarım İşletmelerinden temin edilen Merinos ve Sakız ırkı damızlık koyun materyali bölgeye sokulmuş ve çiftçi tarafından benimsenmiştir.

İlimizin yüzölçümünün 93.020 hektarını tarım alanı, 285.164 hektarını orman alanı, 17.545 hektarını çayır-mera alanı, 18.771 hektarını yerleşim ve diğer alanlar oluşturmaktadır.

Arazi Varlığı Tablosu

İLÇELER	Yüzölçüm ü (Ha.)	TARIM ALANI		TAR.DIŞI ARA.		ÇAYIR VE MERA		ORMAN VE FUN.	
		Mikta r (Ha.)	Ora n %	Mikta r (Ha.)	Ora n %	Mikta r (Ha.)	Ora n %	Mikta r (Ha.)	Ora n %
Merkez	70.400	10.41 8	14,8	1.696	2,4	1.129	1,6	57.15 7	81,2
Eflani	53.600	26.92	50,2	612	1,1	988	1,8	25.07	46,8

		1						9	
Eskipazar	65.700	18,87	28,7	2.973	4,5	4.984	7,6	38,87	59,2
		1						2	
Ovacık	39.300	6.760	17,2	4.500	11,5	2.024	5,2	26,01	66,2
								6	
Safranbolu	102.300	19,85	19,4	8.312	8,1	8.029	7,8	66,10	64,6
		1						8	
Yenice	83.200	10,19	12,3	678	0,8	391	0,5	71,93	86,5
		9						2	
İl Toplamı	414.500	93.020	22,4	18.771	4,5	17.545	4,2	285.164	68,8

Karabük İlinin tarımda kullanılan 93.020 hektar arazi varlığı toplam yüzölçümünün %22,4' ünü oluşturmaktadır. Karabük'te kuru ve sulu tarım koşullarında yetiştirilen en önemli ürünler başta hububat olmak üzere sırasıyla yem bitkileri, sebze ve baklagillerdir.

Arazi Kullanımı

ÜRETİM YAPILAN SULU TARIM ALANI EKİLİŞİ(HEKTAR)

Kapama meyve alanı	409
Sebze alanı	1.317
Bağ alanları	158
Yem Bitk. Üretim Alanı (Yonca-S.Mısır)	336
Çeltik üretim alanı	39
TOPLAM	2.259

2011 yılında yaklaşık 2.259 hektar sulu tarım alanında üretim yapılmıştır. İlimizde yaklaşık 10.598 hektar sulu tarım yapılabilecek alan mevcuttur.

KURU TARIM ALANI EKİLİŞİ (HEKTAR)

Buğday üretim alanı	14.035
Arpa üretim alanı	6.092
Yulaf üretim alanı(Dane+Ot)	113
Çavdar üretim alanı	7
Tritikale üretim alanı	844
Kaplıca üretim alanı	208
Mısır üretim alanı	351
Baklagil ekim alanı	156
Yem Bitkileri ekim alanı (Korunga, Fiğ)	5.279
Nadas ve Kullanılmayan Tarım Alanı	22.850
Ekim Yapılmayan Kıraç Alan	40.826
TOPLAM	90.761

Su Ürünleri Üretimini Geliştirme Projesi kapsamında;

İLÇE ADI	TESİSİN ADI	KAPASİTESİ	SON DURUMU
ESKİPAZAR	GÖKKUŞAĞI ALABALIK TESİSİ	15 ton/yıl	FAAL
MERKEZ	MUSTAFA YILMAZ--KÜÇÜK AİLE İŞLT.	2,5 ton/yıl	FAAL
ESKİPAZAR	ÇETİÖREN SU ÜRÜNLERİ	10 ton/yıl	FAAL
YENİCE	MUZAFFER BİÇEN ALABALIK YTŞ. TES.	25 ton /yıl	FAAL

Karabük'ün coğrafi konum özelliklerinin sürdürülebilir doğa turizmi için

uygunluğu: Karabük ili, Karabük ilinin topraklarında çeşitli iklim türlerine rastlanmaktadır. Bu farklılıkların meydana gelmesinde İlin coğrafi özellikleri ve konumu rol oynamıştır. Karabük, Karadeniz Bölgesi'nde yer almasına karşın dağların Karadeniz'e paralel uzanmasından dolayı Karadeniz üzerinden gelen nemli ve yağışlı havanın etkilerinden tam olarak yararlanamamaktadır. Yenice ilçesinde tam Karadeniz iklimi yaşanırken; İl merkezinde, Eskipazar, Ovacık ilçelerinde Karadeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş ikliminin özelliklerine rastlanmaktadır. Orman varlığı açısından Türkiye'nin % 68 oranı ile en zengin ilidir. Yenice ilçesinde tropikal bölgelerde görülebilecek yoğun ve çeşitte orman örtüsü ve kendi sınıfında rekor düzeyde boya ve çapa ulaşmış ağaç türleri vardır. Geniş yapraklı türlerden kayın 1. meşe 2. ağaç türü iken; iğne yapraklı ağaçlarda köknar, sarıçam ve karaçam baskın ağaç türleridir. Havası demir çelik fabrikaları nedeniyle kötü olması dezavantaj sayılabilir. Yukarıda yazılan coğrafik konum, yer şekilleri, bitki örtüsü, kıyı ve dere oluşumları, dağlar ve peyzaj özellikleri Karabük İlini doğa turizmi uygulamaları yönünden elverişli hale getirmektedir. Şöyle ki: Safranbolu Sırçalı Kanyonu, Yaci Kanyonu, Yenice Şeker Kanyonu, Eskipazar Alan Yaylası, Bedil Yaylası, Eflani Uluyayla, İncigez Mağarası, Safranbolu Sarıçiçek Yaylası, Eflani Uluyayla, Eskipazar Sorgun Yaylası, Safranbolu İncigez Şelaleri doğal oluşumlar da yüksek görsel özellikler içerdiği gibi turizm için kullanılabilirlik, turizm uygulamalarının yapılabilirliği hususlarında imkanlar sunmaktadır.

4.2 KARABÜK'ÜN TARİHİ, KÜLTÜREL VE ARKEOLOJİK DEĞERLERİ

Tarihi

Karabük adını, üzerinde yaşadığı coğrafi ortamdan almıştır. “Kara” ve “Bük” sözcükleri, kara çalılık yer anlamında, Karabük adının oluşumuna kaynaklık yapmıştır. Bu topluluklarda yaşayan Türkmen toplulukları, Karabük cemaati adını bu biçimde almışlardır. Türkiye'de 14 yer ve mevki adının bugün Karabük şeklinde geçmesi, cemaatlerin bu topraklardan diğer yerlere göç ettiği görüşünü kuvvetlendirir.

Tarih öncesi dönemde Karabük ve çevresi

Karabük ve çevresinde, yörenin yazısız kültür dönemini aydınlatacak çok sayıda höyük ve tümülüs olmasına karşın, bilimsel anlamda herhangi bir arkeolojik kazıya konu olmaması bu konudaki açıklamalarda bir bilgi boşluğu yaratmaktadır. Ancak, Ovacık ve Eskipazar ilçelerinde yapılan arkeolojik yüzey araştırmalarına bakılacak olursa, Karabük ve çevresinin en eski yerleşmesi Eskipazar İlçesindeki “Yazıboy” köyüdür. Burada bulunan bir höyüğün, ilk Tunç Devri (M.Ö. 2500) olarak yerleşmeye konu olması, İl sınırları içinde Eskipazar'ın önemini artırmaktadır.

İlkçağ'da Karabük ve çevresi

İlkçağ'da Karabük, Hititlerden başlamak üzere Frig, Helenistik Krallıklar ve Roma döneminde geniş çaplı olarak yerleşmeye konu olmuştur. Karabük'ün, Hititler döneminde yerleşmeye konu olan İlçesi; Eflani'dir. Hitit metinlerinde kentin en eski adının Haluna (Yün) olarak geçtiği bilinmektedir. Ovacık'ın Kışlaköy'ü, Frigler döneminde yerleşmeye konu olmuştur. Burada bulunan Hesem Değirmeni'nin kapısındaki yapıtaşının Frigler dönemine ait olduğu sanılmaktadır. Helenistik Krallıklar döneminde özellikle Eflani, yerleşmeye konu olmuştur. Helenistik Krallıklardan Bitinler, Roma'nın Batı Karadeniz Bölgesini (Paflagonya) ele geçirmesini önlemek için Eflani'de üs oluşturulmuş ve bölgenin savunmasını buradan gerçekleştirmişlerdir (M.Ö. 70). Eflani'nin tarihte bilinen ikinci adı Bitinya Kralı Nikomedes'in oğlu Phylomenes'ten dolayı, “Phylomenes Yurdu” olarak bilinmektedir. İlkçağın son Devleti olan Roma, M.Ö. 1, yüzyılda Anadolu'ya girince önem verdiği yerlerden birisi de Batı Karadeniz Bölgesi olmuş, bölgenin ormanları ve madenlerini emperyalist bir politika izleyerek

kendi çıkarları doğrultusunda kullanmayı bilmiştir. Roma'nın bu amaçlarla Karabük İli sınırları içinde kurduğu en önemli kentler Eskipazar sınırları arasında yer almaktadır. Bunlar, Hadrianapolis ve Kimistene adı ile anılan yerleşme alanlarıdır. Bunun yanı sıra Karabük'te Bürnük Köyü, Üçbaş Köyü, Bulak Köyü; Ovacık'ta Pürçükören Köyü ve Ganibeylerin 1 km mesafe uzaklıktaki Karakoyunlu köyün'de Roma Dönemi kalıntıları ile adeta tarihi tanıklık yapmaktadırlar.

Malazgirt Savaşı öncesi Türk yerleşmesi

Türkler, 1071Malazgirt Savaşı öncesinde de Anadolu'ya değişik amaçları gözeterek gelmişler ve yerleşmişlerdir. Özellikle, Kuzey Türklüğü olarak tarihte bilinen bu Türk kitleleri içinde Oğuzlar olduğu gibi Kıpçak, Peçenek gibi diğer Türk kavimleri yer almaktadır. Daha sonra çeşitli nedenlerle Bizans'ın emrine giren bu Türk kavimleri, bu devletin izlediği iskan siyaseti, Anadolu'nun çeşitli kısımlarına yerleştirilmişlerdir. Yer adlarından (Toponimi) yola çıkarak yapılan yorumlamalar sonucunda Eskipazar'da Tamışlar Köyü'ne adını veren Tamış, Bizans'ın emrinde bir Oğuz Beyi olup, saptamalara göre, Malazgirt Savaşı'nda Selçuklu ordusuna karşı savaşırken, giysilerde kullanılan renk ve dil benzerliklerinden dolayı kısa zamanda saf değiştirmiş, Selçukluların tarafına geçmiştir. Malazgirt Savaşı öncesinde yöremizde görünen ve yerleşen ikinci Türk kavimi Kıpçaklar oldu. Kıpçaklar kitleler halinde Safranbolu ile Eflani arasındaki topraklara yerleşmişlerdir. Fatih Sultan Mehmet, XV. Yüzyılın ikinci yarısında Amasra'yı fethedince, kentte bulunan Cenevizlileri İstanbul'a gönderirken, Eflani'de yaşayan Kıpçakları da Amasra kentine sürmüştür. Bugün Amasra'da özellikle ağaç işlemeciliğinde çok ünlü olan bu insanlar, Kıpçak Türklerinin torunlarıdır. Kıpçak lehçesi ile ilgili araştırma yapacaklar için Eflani-Bartın arası ve Amasra bu açıdan önemli araştırma malzemesi sunmaktadır.

Karabük'ün il oluşu

Karabük 1937 yılında Safranbolu'ya bağlı Öğlebeli Köyü'nün bir mahallesi iken 1935 yılında açılan Ankara-Zonguldak demiryolu ile önemini arttırmıştır.

3 Nisan 1937 yılında Atatürk'ün yönlendirmesi ile İsmet İnönü tarafından Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelleri atılır.

Nüfus yoğunluğunun artmaya başladığı Karabük'te 25 Haziran 1939'da belediye teşkilatı kurulmuştur. 1941 yılında Safranbolu ilçesine bağlı bucak olan Karabük 3 Mart 1953 tarihinde 6068 sayılı kanunla Zonguldak İline bağlı bir ilçe haline gelmiştir.

Karabük, 6 Haziran 1995 gün ve 22305 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 550 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çankırı'dan; Ovacık ve Eskipazar ilçeleri ile Zonguldak'tan; Safranbolu, Yenice ve Eflani ilçelerinin birleştirilmesiyle Türkiye'nin 78. ili olmuştur.

Kültürel Yapı

Karabük'ün Eskipazar ilçesinde bulunan Hadrianapolis, henüz yeryüzüne çıkarılmamış bir antik kenttir. Antik kent Roma döneminde 4. yüzyılda kurulmuştur. Elde edilen bulgular antik kentin piskoposluk kenti olduğu yönündedir.

Bölgedeki kazı ve araştırma faaliyetleri yetersiz olup yukarıda sayılan antik kentlerin yanı sıra Bartın'ın Amasra ilçesinde başlanacak olan kazı çalışmalarına da gereken desteğin verilerek bunların bölge turizmine ve ekonomisine katkı sağlayacak niteliğe kavuşturulması gerekmektedir.

İl'in görülmeye değer başlıca tarihî-kültürel eserleri arasında **camiler, külliyeler, medreseler, türbeler ve kale** bulunmaktadır.

Yerel Mimari Özellikleri

Kent içerisinde geleneksel konut türleri yerini yeni teknolojiyle inşa edilen konutlara bırakmıştır. Eski konutlarda düzensiz olan ıslak hacimler betonarme olarak yeni inşa edilen yapılarda düzenli bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Safranbolu İlçesi, sahip olduğu tarihi mimarinin yoğunlaştığı Çarşı kesimi ve yeni yapılaşmadaki yoğunlaşmadaki mimari özellikler ile farklılık göstermektedir.

Bu bölgeye özgü ev örneklerine Beypazarı, Göynük, Taraklı, Odunpazarı gibi Türkiye'nin birçok yerinde rastlamak mümkündür. Bu tarz evlerle klasik Osmanlı kent mimarisini yansıtan tarihî Safranbolu evleri ile ünlü olan şehir, bu özelliği sayesinde 17 Aralık 1994 tarihinden beri Türkiye'de Dünya Miras Listesi'nde yer alan 9 kültürel varlıktan biridir. Bu sebepten dolayı bölge ilçeleri özellikle Safranbolu, yerli ve yabancı turist çekmektedir. Safranbolu ismini, bölgede yetişen ve nadir bir bitki olan safrandan

alır. Safranbolu, coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca idari ve ticari bir merkez olmuştur.

Tarihte Paflagonya olarak adlandırılan bölgede bulunur ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Türkler tarafından kesin olarak alınması, 1196 yılında olmuştur. Osmanlı zamanında 17. yüzyılda İstanbul-Sinop yolu üzerinde olması nedeniyle tarihteki en önemli dönemini yaşamıştır.

Osmanlı ev mimarisi ve yapı mimarisine baktığımızda, taş işçiliğinin ve ahşap işçiliğinin incelikleri ve yerine göre uyum içinde kullanılması ve bütüncüllüğü görülmektedir. Safranbolu evleri olarak dünyaya lanse edilen evler, Osmanlı ve Selçuklu mimarisinin harmonileşerek günümüze kadar gelmesini sağlayan mimarinin anahtarı, sadelikteki güzelliğidir. Safranbolu evleri, yapılışında farklı bir bütünlük estetik güvenlik taşır. Bugünün betonarme evlerine oranla, ahşabın esneme payıyla depreme onlarca kat daha dayanıklıdır. Bugün inşa edilen binalarla görüş alanları kapatılırken Safranbolu evlerinin hiç birisinde diğerinin görüş alanını kapatan bir engellemeyle karşılaşılmamaktadır.

Fotoğraf : Örnek Safranbolu Evi

Fotoğraf: Örnek Safranbolu Evi

Kültür ve Geleneksel Hayat;

Safranbolu, bu bölgenin kültürünü yansıtan en önemli yerleşimdir. Burada eski yapılar restore edilerek korunmuş ve topluma kazandırılmıştır. Safranbolu'nun ünlü evleri 18. ve 19. yüzyıl Türk toplumunun geçmişini, kültürünü, ekonomisini, teknolojisini ve yaşama biçimini yansıtan mimarlık bilgisi ile yapılmıştır. Şehirde bulunan yaklaşık 2.000 geleneksel yapıdan 1.008 adedi tescil edilmiş ve yasal koruma altına alınmıştır.

Burada 19. yüzyılın sonunda 28 cami, 2 Ortodoks kilisesi, 13 tekke, 2 kütüphane, 2937 öğrencinin eğitim gördüğü 191 okul, 12 medrese, 1 telgraf istasyonu, 24 han, 11 hamam, 940 dükkan ile fakirler ve daha çok eski askerlerle akrabaları olan sifilitik hastalar için 1 de hastane bulunmaktaydı. Yaklaşık 3000 yıllık tarihi geçmişinde pek çok uygarlığın yaşadığı şehirde önemli kültürel zenginlikler vardır. Özellikle Osmanlı döneminden kalma han, hamam, cami, çeşme, köprü ve konaklar ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir.

UNESCO'nun 17 Aralık 1994'de Dünya Miras Listesi'ne aldığı Safranbolu, Türkiye'de bulunan yaklaşık 50.000 korunması gerekli kültür ve tabiat varlığının 1.125'ini barındırmaktadır. Bu nedenle, müze kent durumundadır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 1975 yılında şehri kentsel sit alanı ilan etmesi akademik çevrelerin ilgisini çekmiş ve bu ilgi zamanla Türkiye dışına da taşmıştır. Turistlerin ilgisi ile 90'ların başından itibaren küçük ve orta ölçekli turistik tesislerin oluşumu başlamıştır ve bu sayede terk edilen konaklar otel ve lokanta gibi yapılara dönüşmüş, anıtsal eserler restore edilmeye başlanmış ve unutulmakta olan el sanatları tekrar canlanmıştır.

Dünya Kültür Mirasına dahil olup sit alanı ilan edilen eski şehir merkezinde 1.008 adet tarihi eser tescil edilmiştir. Bunlar; 1 özel müze, 25 cami, 5 türbe, 8 tarihi çeşme, 5 hamam, 3 han, 1 tarihî saat kulesi, 1 güneş saati ile yüzlerce ev ve konaktır. Bunların dışında höyükler, tarihî köprüler ve kaya mezarları da bulunmaktadır.

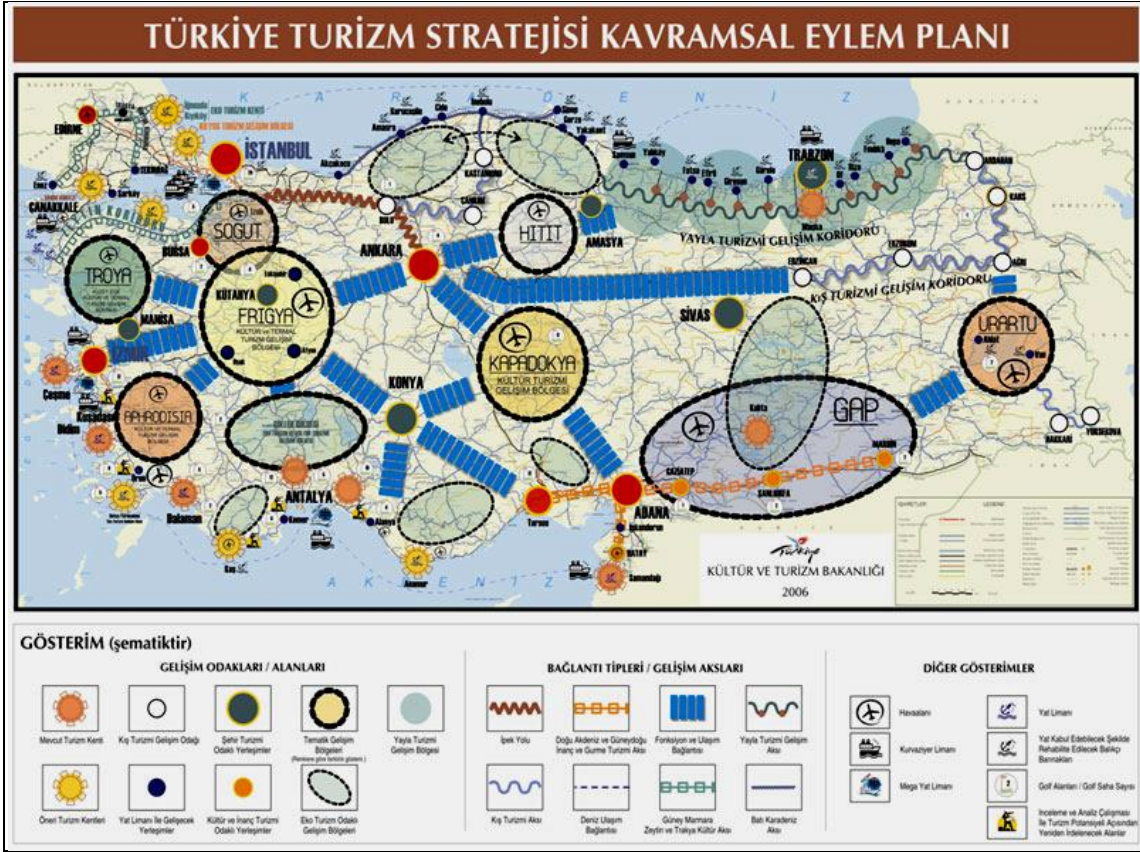
Safranbolu'da her yıl Ağustos ayının ikinci haftasında Uluyayla Şenlikleri, Eylül ayında da Altın Safran Belgesel Film Festivali düzenlenmektedir.

4.3 KARABÜK'ÜN DOĞA TURİZMİ DEĞERLERİ (DOĞA TURİZMİ ARZI)

Karabük İli'de dağ ekosistemleri, orman peyzajları, yaban hayatı ve bitki çeşitliliği, jeomorfolik ilginç yapılar, yaylalar, kanyonlar, şelaleler, tabiatla uyumlu kırsal mimari, köylerin kültürel orijinalliği, insanı bunaltmayan sağlıklı soğuk-ılıman iklimi ile turizme doğaya yönelik aktiviteler vb. her türlü faaliyet için imkanı sağlar.

Bu çalışma, kapsam itibariyle doğaya yönelik aktiviteleri detaylı incelemek ve geliştirme stratejisini oluşturmak için yapıldığından özellikle sürdürülebilir doğa turizmi gelişimi için uygun yerler ve faaliyetler ele alınacaktır.

İlimiz Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı'nda ekoturizm odaklı gelişme bölgesi içine alınmıştır. Dolayısıyla bu doğa turizminin desteklenebileceği düşünülerek bir avantaj olarak değerlendirilmektedir.

Karabük, Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı'nda ekoturizm odaklı gelişme bölgesi içine alınmıştır.

Karabük'ün Doğa Turizmi (Arzı) Değerleri ve Bilinirlik Değerlendirmesi

Değerin bilinirliği; Bölgesel seviyede B, Ülke seviyesinde T, Milletlerarası seviyede: M

Milli Park ve benzeri sahalar		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Çamlık Tabiat Parkı	Karabük Merkez İlçe	B
Gürleyik Tabiat Parkı	Safranbolu	B

Foto: Çamlık Tabiat Parkı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Gürleyik Tabiat Parkı

Foto: İsmail SEVİMLER

Karabük Milli Park ve benzeri sahalarına ait SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> - Çamlık Tabiat Parkı'nın (ÇTP) ulaşım yönünden avantajlı konumu (şehir merkezine yakın), - Gürleyik Tabiat Parkı'nın (GTP) ulaşım yönünden avantajlı konumu (geçiş yolları üzerinde), - Karabük ilinin zengin tarihi ve kültürel birikimini olması ve bunun koruma statüleri kazandırılmış doğa turizmi sahalarıyla birlikte kombine edilerek yüksek değer oluşturulması imkanı, - 	<ul style="list-style-type: none"> - Çamlık Tabiat Parkı'nın mesire yeri özelliklerinin olması, cazip özellikler içermemesi, - ÇBTP'nin biyolojik açıdan az sayıda türe sahip olması, ekosistem olarak çeşitliliğe sahip ve ilginç olmaması, - GTP konaklama imkanlarına sahip olmaması,

Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın ödenek gönderme yönünde imkanlarının olması, - Coğrafi bilgi sistemlerinin gelişmesi - Ücretsiz/ücretli tanıtım fırsatlarının olması, - Kalkınma ajanslarının doğa turizmi projelerini desteklemesi, 	<ul style="list-style-type: none"> - Vatandaşların beklentilerinin bazı bölgelerde yükseltilmiş olması, - Turizm yatırım taleplerinin ölçsüz olması ve muhtemelen yönetim planına aykırı olması, - Beklentilerin gerçekleşmemesi ihtimalinin varlığı, - Yerel yöneticilerin kırsal kalkınmada turizmi gerek ve yeter şart olarak görmeleri, - Korunan sahalara yerel yöneticilerin korunan alan değil de turizm alanı olarak bakmaları

Milli Park ve benzeri sahalara dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, **güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;**

- 1- Karabük'te geneli itibariyle doğa turizmi henüz taşıma kapasitesine ulaşmamıştır. Bu sebeple turizmin geliştirilmesi ve daha da artırılması imkanı vardır.
- 2- Turizm sahalarımızdaki etkinliklerde tabiatın öne çıkan özelliklerinin daha fazla insanlara sunan sürdürülebilir turizme yönelik uygulamalara ihtiyaç vardır. Bunlardan Uluyayla mevkiinin Tabiat Parkı olarak ilan edilerek koruma ve kullanma dengesi

- içerisinde yayla konaklaması, golf, sağlık turizmi imkanları oluşturulmalıdır.
- 3- Tokatlı Söğütlüdere Kanyonu, Düzce (Sırçalı Kanyonu), Sakaralan (Tekkekurum) Bulak Kanyonu, Güney Köyü Kanyonu, Yaci Kanyonu, Şeker Kanyonu ve Daren Kanyonu önemli kanyonlardır. Bu kanyonlar adrenal sporları ve peyzaj güzellikleri yönünden değerlendirilmelidir. Yaci Kanyonu da kanyon geçişlerine çok uygun olup görselliği yüksektir. Bu sahanın da adrenal etkinlikleri amacıyla tabiat parkı olarak tescil edilmesi ve hizmete açılması uygun görülmektedir. Şeker kanyonu ve çevresinin Kavaklı, Çitdere bölgelerini içine alacak şekilde Milli Park olarak tescili gerek sahanın değerlerini korunması gerekse düzenlenmiş rekreasyonel aktiviteler temin etme yönünden gerekli görülmektedir.
 - 4- Yenice ormanları orman denizi özelliği gösteren görsellik, peyzaj bütünlüğü, biyolojik çeşitlilik, ekosistem çeşitliliği ve yaban hayatı varlığı yönünden çok yüksek (unique) eşsiz özelliklere haizdir. Yüksek çekim noktası olarak doğa gezilerine, botanik gezilerine, doğa-tatil birleşiminden oluşturulacak etkinliklere çok uygundur. Yenice Yazı köy yolu üzerinde güney kuzey yönünde manzara seyir terasları yapılarak Yenice ormanlarının, fiyos çayının eşsiz güzelliklerini görmek mümkün olacaktır. Sahanın bazı kısımlarının Açık Hava Doğa Eğitim Merkezi olarak planlanarak bu merkezde sertifikalı doğa eğitim programlarının oluşturulması tatil-doğa eğitimi temasıyla insanların tatil yapması ve aynı zamanda doğa eğitimi almaları sağlanmalıdır. Bu doğa eğitimleri yaz ve kış dönemleri için ayrı ayrı eğitim programları ile planlanması gerekmektedir. Doğa eğitimlerinin uygulanması doğa turizminde ek hareketlilik getireceği ön görülmektedir. Ayrıca ağaçların arasından ilerleyip Yenice ormanlarının eşsiz güzelliğini keşfetmeyi sağlayacak turlar düzenlenmelidir.
 - 5- Eskipazar Yalakkuz Bölgesi Sofular köyü sınırları içerisinde kalan Daren Kanyonu ve Eğriova Yaylası'nın tabiat parkı olarak ilan edilmesi,
 - 6- Eskipazar Kabaarmut sınırları içerisinde kalan Alan Yaylası'nın konaklamaya imkan verebilecek yayla evlerine sahip olması ve görsel çekiciliği sebebiyle tabiat parkı olarak ilan edilmesi uygun olacaktır.
 - 7- Eskipazar Çetiören Mesire Yeri Bölgesinin tabiat parkı olarak ilan edilmesi,
 - 8- Bedil yaylası karstik dağ silsilesi üzerinde olup dik yamaçların üzerinde aniden başlamakta, etrafı ormanlarla çevrili yüksek düzlük bir sahadır. Gerek biyoçeşitlilik gerekse jeomorfolojik özellikler ve manzara seyir imkanları yönünden eşsiz nitelikler taşır. Bu sahanın tabiat parkı olarak tescili hem biyoçeşitliliğin korunmasını hem de rekreasyonel imkanların sağlanması için gereklidir.
 - 9- Sorgun Yaylası, Avdan Yaylası, Boduroğlu Yaylası, Keltepe Yaylası, Bedil Yaylası, Alan Yaylası, Sarıçiçek Yaylası, Uluyayla gibi yayla ekosistemleri doğa sporları, atlı yürüyüşler, çadır kamp ve tırmanma için turizm çeşitliliğini sağlayan alternatifler olarak turizmde daha aktif kullanılmalıdır. Bu sahalardan önemli olanlarına koruma statü verilmesi gerekmektedir. Koruma statüsü hem biyoçeşitliliği garanti eder hem de buna zarar vermeksizin rekreasyonu da planlar. Statüsüz sahalar ise geleceği garanti edilmemiş biyoçeşitliliği risk altında, geleceği belirsiz hale gelmektedir. Statüsüz bir sahanın gelecekte maden ocağı vb. tehlikelerle karşılaşması mümkündür, geleceğin belirsizliği buradan kaynaklanmaktadır.
 - 10- Sırçalı Kanyonu Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında bulunan yaban hayatı gözlem kulesi gerek konum itibari ile gerekse sahanın sunduğu görsel değerler itibari ile yüksek çekiciliğe sahiptir. Aynı zamanda sahanın kenarında bulunan Düzce Köyü Yazı

Köy, Konarı Köylerinde doğal ürünleri ceviz, turşu, fındık, pekmez, kurutulmuş sebze, kurutulmuş meyve, konserve gıdalar, reçel, vb. ürünlerin turistlere sunulması bu sahada zaten var olan turizme ilave değer katacaktır. Bu konuda Yörük Köyü model alınabilir. Aynı zamanda Sırçalı Kanyonu jeolojik ve jeomorfolojik seçkin değerleri de göz önüne alınarak doğa müzesi-taş müzesi temasında düzenleme yapılması imkanı da değerlendirilmelidir.

- 11- Eskipazar İmanlar Köyü Akkaya Termal kaynağının oluşumunun ilginçliği, sunduğu yüksek görsel kapasite ve manzara seyir imkanı yönünden tabiat anıtı olarak tescili gerekli görülmektedir.
- 12- Karabük genel itibariyle yaban hayatı gözlemi, kuş-kelebek vb doğa fotoğrafçılığı, doğa gezisi, trekking, doğayla bütünleşmiş otantik köylere geziler, yayla gezileri, doğada konaklama gibi yayla-orman-kültür gibi unsurları birlikte sunan çok değerli kapasiteye haizdir. Bu sebeple mevcut tescilli ve gelişme planları olan sahaların lüzumlu görülmesi halinde plan değişiklikleri yapılarak yukarıda ön görülen tesis ve benzeri kolaylık tesislerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- 13- Doğa turizmi potansiyeli yüksek olduğu düşünülen tescil edilmemiş sahaların bir an önce tescillerinin ve planlarının yapılarak yatırım programına alınması gerekmektedir.
- 14- Tescil edilmiş ya da tescili yapılmamış tüm sahaların doğa yürüyüşü trekkinglerle birbirine bağlanması gerekmektedir.

Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları (YHGS)

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Sırçalı YHGS	Safranbolu	T-M
Yenice YHGS	Yenice	T-M (Av turizmi)

- Avlaklar

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Eflani Örnek Avlağı	Eflani	T-M
Karatepe Örnek Avlağı	Merkez	T-M
Ören-Acıöz Örnek Avlağı	Eskipazar	T-M
Soğanlıçay Devlet Avlağı	Merkez-Safranbolu	T-M
Sipahıdağ Devlet Avlağı	Safranbolu	T-M
Kışla Devlet Avlağı	Ovacık	T-M

Av Yerleştirme Sahaları

Yaci(Yağcı) Kanyonu /Sülün salımı	Safranbolu	T-M
-----------------------------------	------------	-----

Foto: Sırçalı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Yenice Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Eflani Örnek Avlağı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Karatepe Örnek Avlağı

Foto: Bayram DOĞDU

Foto: Ören Örnek Avlağı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Soğanlıçay Devlet Avlağı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Sipahıdağ Devlet Avlağı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Kışla Devlet Avlağı

Foto: Bayram DOĞDU

Foto: Yaci Kanyonu/Sülün Salım Alanı

Foto: Ali BOZKURT

Karabük ili Avlakları SWOT Analizi	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none">- Av turizmi deneyimi,- Çok çeşitli yaban hayvanlarını barındırması,- Zorlu kış aylarında yaban hayatına yem desteği yapılabilmesi imkanlarının olması,- Kaçak avcılığın fazla olmaması,- Sahaların her yıl envanterlerinin yapılması,- Koruma ve kontrol teşkilatının olması,- Geyik ve Yaban Domuzu varlığının ve trofe kalitesinin yüksekliği- Yönetim planı yapım deneyimine sahip personeller,- Avlak sayısının artırılması imkanı, uygun sahaların mevcudiyeti.	<ul style="list-style-type: none">- Havaalanı olmaması sebebi ile turist ulaşımındaki problemler,- Av turistlerinin avlaklara yakın yerlerde konaklama imkanlarının yetersiz oluşu,- Yetişmiş profesyonel av kılavuzlarının olmaması,- Seyahat acentelerinin av köşkü yapma taleplerinin orman arazilerinde karşılanamaması,- Yönetim planlarının olmaması,- Avlak potansiyelinin (taşıma kapasitesinin altında) avcı gelmesi,

- Av ve yaban hayatı bölümlerinden mezun olan elemanların kurumumuzda istihdam edilmesi,	
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Coğrafi bilgi sistemlerinin gelişmesi, - Mali imkanların teknolojik gelişimleri takip ve satın alma için yeterli olması - Avlak şirketlerinin kurumsallaşma çabaları, - Av sayısının artma eğilimi, - Karabük avlaklarının ünü, - Havaalanının açılmak üzere olması, - Av köşkü yapımı için köylerde çok sayıda uygun boş ev bulunması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Avrupa'daki kriz sebebi ile turist sayısının azalması, - Envanter giderlerinin çok yüksek olması sebebi ile mali külfet, - Gelir-gider dengesinin bazen negatif olabilmesi, - Nispeti az olsa da Kaçak avcılık,

Av turizmine ve av yaban hayatı değerlerine dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- Havaalanının olmaması ile beraber ulaşım ağlarına yakınlığından istifade edilmesi ile beraber Karabük'ün geniş avlak potansiyelinden faydalanılacaktır.
- Av turistlerinin konaklama ihtiyacının Safranbolu'da mevcut nitelikli pansiyon ve benzeri küçük kapasiteli butik otellerle giderilmesi iyi bir çözüm olacaktır,
- Safranbolu dışında ve köylerde de Butik otel/pansiyon tarzı yapıların köylerde yapılmasının teşvik edilmesi önemli kırsal kalkınma için uygun olacaktır, bu oteller yayla turizmi ve diğer turizm çeşitlerinin de konaklama altyapısını temin edeceklerdir.
- Yerel profesyonel av kılavuzu ihtiyacının 10. Bölge Müdürlüğü imkanları ile eğitim yapılarak giderilmesi, eğitilenlerin seyahat acentelerinde staj imkanlarının olması, yabancı dil eğitimini konuşma seviyesinde almaları faydalı görülmektedir,
- Karabük İl Şube Müdürlüğü'nün yaban hayatı bölümü mezunu personel bakımından güçlendirilmesi,

- Avlalarda av sayısının artırılması için doğada av üretimi metodlarının tatbiki,
- Zorlu kış aylarında av kaynağına yem takviyesinin daha da artırılması,
- Avlaklarımızın ve av kaynağının fuarlar, yaban televizyonu, av dergileri ve benzeri kaynaklarda tanıtılması, yerli ve yabancı av turizmi acenteleri ile görüşme yapılarak tanıtılması,
- Kırsal kalkınma maksadıyla, av turizmi uygulamalarından yöre insanının daha fazla pay almasına dayalı uygulamanın daha da geliştirilmesi, payın karşılığında yöre insanının av kaynağına müspet fayda temin edebilmesine yönelik düzenlemelerin 10. Bölge Müdürlüğü İl Şube Müdürlüğüne yapılması,
- Av turizmi ilimizde yaygın olarak yapılmaktadır. Türkiye'nin ilk avlağı bu ildedir. Av turizminde kalitenin artırılması için "Av Kılavuzu Eğitimi" gerekli görülmektedir. Bu eğitim sonucunda özellikle kırsal kesimden insanlarımıza istihdam imkanı doğacaktır.

JEOLJİK OLUŞUMLAR

Mağaralar

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Bulak-MencilisMağarası	Safranbolu	M
Uluyayla-İnönü Mağarası	Eflani	B
İncigez Mağarası	Eflani	B
Kaşıkçı Mağarası	Yenice	B

Kanyonlar

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Sırçalı Kanyonu	Safranbolu	M
Yaci Kanyonu	Safranbolu	M
İncekaya Kanyonu	Safranbolu	M
Şeker Kanyonu	Yenice	T

Şelaleler

Adı	İlçesi	Bilinirlik
-----	--------	------------

İncigez Şelalesi	Safranbolu	B
Baklabostan Şelalesi	Merkez	B
İlginç Kayalıklar		
Sırçalı Kanyonu	Safranbolu	B

Foto: Uluyayla Mağarası

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: İncigez Mağarası

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Cinoğlu Mağarası

Foto: Eskipazar Kaymakamlık Arşivi

Foto: Sırçalı Kanyonu

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: İncekaya Kanyonu

Foto: Ersin DOĞDU

Foto: Baklabostan Şelalesi

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Sırçalı Kanyonu-İlginç Kayalıklar

Foto: İsmail SEVİMLER

Karabük ili Karstik Yapıları:	
Kanyon, Mağara ve Şelaleleri SWOT analizi	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> - Karstik yapı elemanlarının görselliklerinin ve boyutlarının çok yüksek olması, - Yerel yönetimlerin sürekli desteklemeleri, - Mencilis Mağarasının Safranbolu'ya yakın olması - İnönü Mağarası'nın yayla ile iç içe olması, - Şeker kanyonunun Yenice'ye yakın olması ve geçmek çok teknik malzeme istememesi, - Kaşıkçı mağarasının Şeker kanyonu ile iç içe olması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kanyonların tehlikeli can güvenliği riski oluşturması, - Kanyon, dağ ve mağara kurtarma timi olmaması, - Mağaraların tarihi olanlarının korunmasında problemler, - Keşif yapacak yeterli eleman ve uzman görevli olmaması, - Statüsü olmayan karstik yapılarla ilgili turizm yatırımı yapmak için yasal imkanların kısıtlı olması, - Kurumların doğa turizmi konusunda personel ve mevzuat olarak henüz güçlü bir yapıya ulaşmaması, - Yeterli uzman olmaması, - Doğa turizmi faaliyetlerinin çok geniş bir alanda dağılım göstermesi planlamayı güçleştirmesi,
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Reklam yapmak için objenin var olan yüksek gücü, - Ulaşım imkanlarının bazı mağaralar da çok müsait olması, - Tarihi özellikleri olan mağaraların da bulunması, - Mağara gruplarının bulunması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kanyonlarda, Hes projelerinin fazla sayıda olması, turizmin de etkilenebileceği, - İnsanların mağara merakı ve tahrip etmeleri, kirletmeleri, - Sarkıtları kırma merakının yaygınlığı, - Bilinç eksikliği, - Hazine avcılarının varlığı, - Yarasa gübresi ticareti, - Bulak Mağarasının ziyaretçi etkileri sebebi ile katı atık sorunu, - Bazı ilçelerde belediye ve kamu

	<p>yöneticilerinin turizm bilgi ve becerisi olmadan giriştikleri faaliyetler,</p> <ul style="list-style-type: none">- Kanyonlarda ölüm ve yaralanma olaylarının olması,- Kanyon ve mağaraların turizme kazandırmak ve fazla turist çekmek amacıyla yapılan patika ve ışıklandırmaların ekosisteme zarar vermesi,
--	---

Kanyon, Mağara, Şelale ve diğer Karstik değerlere dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- 1- Kanyonlara yürüyüş rotalarının detaylandırılması ve gerekli olan yerlerde yürüyüş platformlarının konulması, işaretlemelerin tamamlanması,
- 2- Diğer doğa ve kültür turizmi değerlerinin kanyonlar bölgesi destinasyonunu destekler mahiyette planlanması lüzumludur,
- 3- Destinasyonları destekleyici konaklama altyapılarının teşvik edilmesi için İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün gerekli çalışmaları başlatması gereklidir,
- 4- Turistlerin can güvenliği sebebi ile Dağ, Kanyon ve Mağara Kurtarma Timlerinin kurulması AFAD İl Müdürlüğü'nce eğitilmeleri lüzumludur,
- 5- Mağaraların haritalandırılmış olanlarının yabani hayat ve benzeri ekosistem unsurları yönünden zarar görmeyenlerinin ve estetik olanların öncelikli olarak turizme kazandırılması,
- 6- Mağaraların kullanımında ekolojik sürdürülebilirlik ilkelerine dikkat edilmesi,
- 7- Mağaralarda tahribat ve benzerinin önlenmesi için lüzumu halinde mekanik tedbirler alınması, jandarmanın bu hususları da gözetmesi, muhtarların duyarlı davranmaları,
- 8- Kanyonlara gelen suların kirletilmesi buralardaki rafting vb. uygulamalarını engelleyeceğinden Belediyeler ve İl Özel İdaresinin artırılmadan su bırakılmaması için artıma tesisi yapılması yönünde tedbir almaları, Çevre ve

Şehircilik İl Müdürlüğü'nce de gerekli takibin yapılması,

9- Kırsal kalkınma maksadıyla, yöre insanının faaliyetlerden daha fazla pay almasına dayalı uygulamaların geliştirilmesi, yöre insanının müspet fayda temin edebilmesine yönelik düzenlemelerin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 10. Bölge Müdürlüğü, Kaymakamlıklar ve diğer ilgili kuruluşlarca yapılması,

10- Kaşıkçı Mağarası, Hızır Mağarası, İnağzı Mağarası, Cinoğlu Mağarası, İnönü Mağarası mağara oluşumları, görsel çekicilik ve ulaşılabilirlik sebebiyle tabiat anıtı tescil edilmesi gerekli olup Kaşıkçı Mağarası ve İnağzı Mağarasının yarasalar sebebiyle dikkatle yönetilmesi gerekmektedir. Kanyon ve mağaraların günübirlik gezilerin dışında planlanmış gezi rotalarının çok günlük olarak sunumu yapılmalı, profesyonel tanımlarla çok günlük konaklamalara özendirilecek programları içermelidir.

Şifalı Sular		
Adı	İlçesi	Bilinirlik
Sığırcık Suyu	Eskipazar	B
Çatak Suyu	Eflani	B
Akkaya Termal Kaynağı	Eskipazar	B

Karabük ili Şifalı Suları, SWOT analizi	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> - Bölgesel seviyede tanınırlık, - Bazılarının turizm kullanımı için yeterli miktarda olması, - Muhtarların bu konuya sahiplenmeleri, - Turizm potansiyelinde sağlık turizm destinasyonunun tüm dünyada yükselen değer olması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Şifalı olmaları konusunda tüm kaynakların analizinin olmaması - Bu kaynakları işletecek güçlü girişimcilerin bulunmaması, - potansiyelin kullanılamaması, - Kamu kurumlarının sahiplenmesinin az oluşu, - Su kalitesinin ölçülmesi için her zaman bütçe temin edilememesi,
Fırsatlar	Tehditler

<ul style="list-style-type: none"> - Bölgemize gelen turistlerin bu yöne kolayca kanalizasyon edilebilmesi - Bazı vatandaşlarımızın bu konuda girişim düşünmeleri, 	<ul style="list-style-type: none"> - Bilinçsiz kullanımların problem yaratma riski, - Basit, derme çatma tesislerin turizm faydalanmasını engellemesi,
--	--

Şifalı Sular ve doğal çamur ve benzeri değerlere dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- 1- Şifalı suların Karabük ve bölge için öne çıkarılmamış bir değer olması, sağlık turizmi talebinin bu yöne de gelişmesi sebebi ile bu kaynakların detaylı incelemesinin İl Özel İdaresi tarafından yapılarak uygun olanların projelendirilmesi,
- 2- Bu kaynakların ilimizde yapılmakta olan diğer turizm destinasyonlarına entegre edilerek bu destinasyonlara zenginlik katılmasının uygun olacağı,
- 3- Kaynakların kullanımında ekolojik sürdürülebilirlik ilkelerine dikkat edilmesi,
- 4- Kırsal kalkınma maksadıyla, yöre insanının faaliyetlerden daha fazla pay almasına dayalı uygulamaların geliştirilmesi,

Orman Yan Ürünleri(planlanabilir ürün toplama imkanı olanlar)

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Yöresel Mantarlar	Tüm İlçeler	B

Yaylalar

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Avdan Yaylası	Merkez	B
Sorgun Yaylası	Eskipazar	B
Dede Yaylası	Eskipazar	T
Uluyayla	Eflani	T
Sarıçiçek Yaylası	Safranbolu	B

Göktepe Yayla	Yenice	B
Adiller-Hasanlar-Şerefettin Yaylası	Eskipazar	B
Boduroğlu Yaylası	Ovacık	B
Keltepe	Merkez	T
Bağbaşı Yaylası	Yenice	B

Foto: Sorgun Yaylası

Foto: Bayram DOĞDU

Foto: Uluyayla

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Sarıçiçek Yaylası

Foto: Ersin DOĞDU

Foto: Keltepe Yaylası

Foto: Bayram DOĞDU

Foto: Bedil Yaylası

Foto: Eflani Kaymakamlığı Arşivi

Foto: Soğanlıçay

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Filyos Çayı

Foto: İsmail SEVİMLER

Foto: Ortakçılar Göleti

Foto: İsmail SEVİMLER

Karabük ili Yaylaları SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none">- Çok sayıda yaylanın bulunması,- Yaylaların geniş sahalarda olması- Turizm için kullanılabilir nitelikte olanların varlığı,- Yayla turizmi için girişimcilerin olması,- Yaylaların çok sayıda turizm çeşidine imkan veriyor olması,- Aktif yaylacılığın azalsa da devam ediyor olması,- Yolların mevcudiyeti,	<ul style="list-style-type: none">- Yaylacılığın azalma trendine girmesi,- Bir çok yerde yayla evlerinin sökülmüş olması, eskimesi, tamiri için masraf gerektirmesi,- Yaylacılık yapanların turizm altyapısı ve turizm fikri olmaması,- Bazı mülkiyet ve yönetim meseleleri,- Yayla yollarının bakım istemesi, arazili araçlar dışındakilerin gelemsinin çok zor olması,- Bazı yaylalarda elektrik olmaması,- İnsan kaynağının çok az olması, eğitim seviyelerinin düşüklüğü,- Yayla evlerinin pansiyon ve benzeri kullanımlar için uygun özelliklerinin olmaması,

	<ul style="list-style-type: none"> - Doğa turizmi bölgelerindeki köylü profilinin çekingenliği ve bilgi eksikliği, - Köylülerin devletin mali olanaklarını kullanmada deneyimsiz ve çekingen olmaları,
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Yaylalarda konaklama için basit kampçılık imkanlarının mevcudiyeti, - Yaylaların mevcut turizm destinasyonlarına yakın ve av turizmine uygun yerlerde bulunması, - Misafirperver köylülerimizin turizmin başlatılması için sıcak bakışları, - Karabük'te başarılı pansiyonculuk deneyiminin olması, - Otantik ürünler ve pazarların bulunması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Yaylacılığın bazı yaylalarda tamamen ortadan kalkması, yaylacılık kültürünün yok olma riskinin varlığı, - Yaylalardaki bazı su kaynaklarının isale hatları ile köylere alınmış olması, - Eski yolların bazı yaylalarda bakımsızlık sebebi ile daha da bozulması, - Yaylaların bazılarında düzensiz yapıların yapılması, - Doğa turizmi kapasitesinin dışarıdan (yerel halkın dışında) gelen yatırımcılar tarafından yöre insanını katmadan kullanılması,

Yaylalar ve Yayla değerlerine dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- Yaylalarda pansiyonculuk uygulamalarının geliştirilmesi uygun görülmektedir,
- Yayla evlerinin turizme uygun olanlarının tespit edilerek öncelikle sahiplerinin teşvik edilmesi, bu gerçekleşemezse av köşkü olarak kullanılmak üzere seyahat acentelerinin buna teşvik edilmesi,
- Yaylaların tamamında atlı, yürüyüş ve bisikletli gezi rotalarının tespit edilerek işaretlenmesi işlerinin Kaymakamlıklarca öncelikli olarak yaptırılması,
- Yaylacılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi için İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce gerekli uygulamaların başlatılması,

- Mevcut, turizm destinasyonlarına bu sahaların da eklenerek zenginleştirilmesi çalışmasının İl Turizm ve Kültür Müdürlüğü ve Orman ve Su İşleri İl Şube Müdürlüğü'nce yapılması,
- İlimiz Yaylalar yönünden zengin olup, ulaşım imkanlarının da uygun olması sebebi ile bu faaliyette ilk planda uygulamalarda yer almalıdır,
- Kırsal kalkınma maksadıyla, yöre insanının faaliyetlerden daha fazla pay almasına dayalı uygulamaların geliştirilmesi,
- Sarıçiçek yaylası, Büyükdüz, Alan yaylası, Keltepe, Avdan yaylası, Sorgun Yaylası, gibi yayla ekosistemleri hem biyoçeşitlilik hem de rekreasyonel imkanlar sunmaktadır. Buralarda yaylada konaklama imkanları geliştirilmelidir.
- Kırsal miras yönünden Yörük Köyü organik ürünleri, (sebze ve meyveler) Köy pazarlarına ilgi duyanlar için önemli bir alternatiftir.
- Yaylalarda çadır ve karavan kampları için yerler belirlenerek bu kısımlara alt yapı(fosseptik, çeşme, tuvalet, banyo) öncelikli planlanmalı ve yapılması sağlanmalı,

Göller ve Barajlar, sulak sahalar

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Soğanlıçay	Merkez	T
Araç Çayı	Merkez	T
Filyos Çayı	Merkez-Yenice	T
Şimşirdere	Yenice	T
İncedere	Yenice	B
Bostancılar Göleti	Eflani	B
Kadıköy Göleti	Eflani	B
Ortakçı Göleti	Eflani	B
Karakaya Deresi	Yenice	B
Kızılkaya Deresi	Yenice	B

Karabük Sulak Sahaları Doğa Turizmi SWOT analizi	
Güçlü yönler	Zayıf yönler
<ul style="list-style-type: none">- Sulak alanlarla alakalı bir İl Şube Müdürlüğü ve DSİ teşkilatlarının bulunması,- Bölgede mevcut diğer turizm destinasyonlarına ilave olarak bazı etkinliklere imkan bulunmaktadır,- Bölgemizde sulak alan sayısının azlığı mevcut sulak alanlardaki kuş konaklama sayısını (kuş görseiliğini) arttırmaktadır,	<ul style="list-style-type: none">- Dereler üzerinde çok sayıda hes projesi olması turizm için caydırıcı olmaktadır,- Dereler katı ve sıvı atıklarla kirletilmektedir,- Köylere kanalizasyon yapılmakla beraber atık arıtma sistemleri henüz yapılmamaktadır, bu sebeple dereler kirlenmektedir,
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none">- Kuru tarım alanlarının yaygın oluşu,- Atık su arıtma projelerinin olması,- Sulak alanların korunması maksatlı bilinç gelişmesi,	<ul style="list-style-type: none">- Dereler üzerinde çok sayıda hes projesi- Karabük İlinin sanayi kenti olma yönündeki seçimi ve bunun su kullanımını artırması,,

Sulak Alan değerlerine dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha da geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- İç Sular ve kıyılarda Sportif balıkçılığa uygun yerlerin İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile Orman ve Su İşleri İl Şube Müdürlüğü tarafından detaylı olarak planlanması,
- Bu sahalara uygun nitelikli sportif balıkçılık iskeleleri yapılması,
- Bu yerlere ait broşürün basılarak turistlerin istifadesine sunulması,
- Sportif balıkçılık ve kuş gözlemciliği gruplarına ulaşarak bu sahalarda da

çalışmalar yapılması,

- Derelerin katı ve sıvı atıklarla kirlenmesi hususunun katı atık bertaraf tesisleri kurulana kadar bir mekanizma geliştirilerek belediyeler ve il özel idaresi tarafından düzenlenmesi gerektiği, kaynak temini çalışmalarına başlanması,
- Heslerin sahaya bırakması gereken cansuyu miktarlarının kontrolünde DSİ ve ilgili kuruluşlar tarafından gerekli titizliğin gösterilmesi,
- Sportif balıkçılık ve sulak sahalara yönelik turizm çeşitlerinde yöre insanının kırsal kalkınmasını temin maksadıyla öncelikli olarak yöre insanının rol alacağı uygulamalara yer verilmesi,

Atlı Doğa Gezisi Güzergahları

İlçe	Rotanın Adı	Bilinirlik	Uzunluğu (km)	Görsel Değerleri	Rota Güçlük Sınıflandırması(K olay-Orta-Zor)
Safranbolu-Eflani İlçesi	Tarihi Katır Yolu	B	33	Dokusu bozulmamış kırsal miras	Zor

Doğa Yürüyüşü ve Bisikletli Gezi Güzergahları

Adı	İlçesi	Bilinirlik
Araç Çayı Boyunca(Safranbolu-Toprakcuma)	Safranbolu	B
Safranbolu-Bostanbükü- Toprakcuma Bisiklet Parkuru	Safranbolu	B
Bulak Köyü-Bulak Mağarası	Safranbolu	T
Katır Yolu- Safranbolu-Eflani	Safranbolu-eflani	B
Çetiören	Eskipazar	B
Hadrianoupolis	Eskipazar	T
EğriovaGöleti	Eskipazar	B

İncebacaklar	Yenice	B
Kent Ormanı	Yenice	B
Sorgun Yaylası	Yenice	B

Doğa Gezisi Güzergâhları

İlçe	Rotanın Adı	Bilinirlik	Uzunluğu (Km)	Görsel Değerleri	Rota Güçlük Sınıflandırması(Kolay-Orta-Zor)
Safranbolu	Araç Çayı Boyunca	T	20	Orman örtüsü, akarsu, Topraccuma Hanı	Orta
	Safranbolu-Bostanbükü-Topraccuma Bisiklet Parkuru	T	54	Orman örtüsü, akarsu, Topraccuma Hanı	Orta
	Bulak Köyü-Bulak Mağarası	M	7	Kültürel Miras Bulak Köyü, Bulak Mağarası(Türkiye'nin 4.büyük mağarası)	Kolay
	Bulak Mağarası-Bulak Kanyonu-Safranbolu	T	8	Bulak Mağarası, kanyon, orman örtüsü,	Orta
	Değirmenbaşı-Bulak Mağarası	T	8	Manzara çeşitliliği, orman örtüsü	Kolay
Safranbolu	Safranbolu-Bulak köyü	T	7	Orman örtüsü, kaş kaplı yol	Kolay
	Safranbolu'dan Eflani'ye Katır Yolu	T	33	Orman örtüsü, tarihi hanlar, tarihi köprüler	Zor
	Karapınar-Kirpe Kanyonu	T	11	Tarihi köprü, tarihi değirmen, akarsu	Orta
	Karaevli-Kirpe Kanyonu-Araç Çayı	T	16	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna, jeolojik oluşum	Zor
	Kirpe köyü Altı-Sakaralan Kanyonu	T	8	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna, jeolojik oluşum	Kolay
	Ulugeçit Köyü-Sakaralan Kanyonu	T	36	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna, jeolojik oluşum	Zor
	Yörük Köyü-Sakaralan Kanyonu	T	10	Tarihi Köy, orman örtüsü,flora	Orta
	Yörük Köyü-Kepez Dağı	T	9	Tarihi Köy, orman örtüsü,flora	Orta
	Çatak Köyü-Sırçalı Kanyonu	T	22	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna, jeolojik oluşum	Zor
	Örencik Köyü-Sırçalı Kanyonu	T	26	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna,	Zor

				jeolojik oluşum	
	Ağaçkese Köyü-Sırçalı Kanyonu	T	23	Kanyon, orman örtüsü, akarsu, flora, fauna, jeolojik oluşum	Zor
	Değirmen yolu	T	6	Orman manzarası-jeolojik oluşum, kaya mezarları	Kolay
	Gündoğan köyü-Üçbölük köyü-Hacılarobası	T	8	Orman manzarası, vadi, arkeolojik değerler	Kolay
	Danaköy Çamlığı-İncekaya Su Kemer-Safranbolu	T	6	Orman manzarası, kanyon, tarihi su kemeri	Orta
	Aşağı Danaköy-Tokatlı Kanyonu-Safranbolu	T	6	Orman manzarası, kanyon, tarihi su kemeri	Orta
	Hızır Mağarası-Tokatlı Kanyonu-Safranbolu	T	8	Orman manzarası, kanyon, tarihi su kemeri, mağara	Orta
Eskipazar	Çetiören-Sorgun Yayla Sapağı-Güvercin Geçidi Sapağı-Çetiören	T	10	Orman manzarası	Kolay
	Tamuşlar-aşağıemirler-Kimistene (Asarkale)	T	9	Orman manzarası, tarihi konaklar, sit alanı	Orta
	Çetiören-Güvercin Geçidi-Seyir Terası-Çetiören	T	15	Orman denizi manzarası, vadi	Orta
	Hadrianupolis-Aslanlar-Yazıkavak-Kimistene (Asarkale)	T	23	Orman manzarası, antik kent	Zor
	Eğriova göleti (Yalakkuz)-Kirazlar-Seyir Terası-Çetiören	T	25	Gölet, orman manzarası, flora, fauna	Zor
	Eğriova göleti (Yalakkuz)-Muamlar-Belen-Hadrianupolis			Gölet, orman manzarası, flora, fauna, antik kent	Zor
	Sorgun Yayla-Çetiören-Hadrianupolis	T	36	Gölet, orman manzarası, flora, fauna, antik kent	Zor
	Eğriova göleti (Yalakkuz)-	T	61	Gölet, orman manzarası, flora, fauna, antik kent,	Zor

	Eğriova göleti (Adiller)- Hadrianupolis			yayla, vadi	
Yenice	Kent Ormanı- İncebacaklar	T	4	Orman manzarası, kanyon, akarsu	Kolay
	Yazıköy- İncebacaklar- Kent Ormanı	T	7	Orman manzarası, kanyon, akarsu	Kolay
	Gökbel köyü- Karakaya Orman İşletmesi	T	6	Orman manzarası, vadi	Kolay
	Sorgun Yaylası- Eğriova Karabük Göleti	T	8	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar	Orta
	Karaağaç Köyü- Küre Havuzu- Belen Yayla	T	9	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, sit alanı	Orta
	Yazıköy- Kanyonüstü yol- Kent ormanı	T	6	Orman manzarası, kanyon, akarsu	Orta
	Kent Ormanı- İncebacaklar- Şeker kanyonu	T	11	Orman manzarası, kanyon, akarsu	Orta
	Yazıköy- Aslandibi	T	12	Orman manzarası, kanyon, akarsu, vadi	Orta
	Göktepe Yaylası- Bağbaşı Yaylası- Çeltik Köyü	T	11	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar	Orta
	Göktepe Yaylası- Bektaş Yayla- Fındıkaltı	T	12	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, akarsu, flora	Orta
	Değirmen Alabalık- Kızılkaya Orman İşletme	T	12	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, akarsu, flora, vadi	Zor
	İncebacaklar Köyü- Şekermeşe Orman İşletme	T	14	Bakir Orman manzarası, akarsu, vadi, anıtsal ağaçlar	Zor
	Sorgun Yayla- Keltepe Zirve- Eğriova Karabük Göleti	T	12	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, yüksek dağ ekosistem manzarası	Zor
	Karaağaç Köyü- Keltepe Zirve- Sorgun Yayla	T	15	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, yüksek dağ ekosistem manzarası	Zor
	Gökbel Köyü- Karakaya- anayol Dolemit Maden	T	15	Orman manzarası, vadi, akarsu, dolemit madeni ocağı	Zor
	Arboretum- Subatan Yaylası- Arboretum	T	8	Ağaç açık hava müzesi, anıtsal ağaçlar, bakir orman, yayla	Orta

Eğriova Eskipazar göleti- Meyri Sapağı- Eğriova Karabük Göleti	T	25	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, akarsu, flora	Zor
Arboretum- Eğriova Karabük Göleti-Keltepe Zirve-Sorgun Yayla	T	30	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, yüksek dağ ekosistem manzarası, gölet	Zor
Karaağaç- Belen Yayla-Eğriova Karabük Göleti- Sorgun Yayla- Karaağaç	T	23	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, gölet	Zor
Değirmen Alabalık- Kızılkaya- Yalaglaryanı- Baklabostan Orman İşletme- Karakaya orman İşletme- anayol Dolemit Maden	T	63	Orman manzarası, vadi, akarsu, dolemit madeni ocağı, Büyükdüz (Fransızların temiz havasından dolayı sanatoryum olarak kullandıkları yer)	Zor
Kent Ormanı- Şekermeşe Orman İşletme- Eğriova Eskipazar Göleti- Sorgun Yayla- Keltepe Zirve- Eğriova Karabük Göleti- Subatan- Arboretum-	T	77	Ağaç açık hava müzesi, anıtsal ağaçlar, bakır orman, yayla, yüksek dağ ekosistemi, orman denizi	Zor
Kanyoning – Vadi Geçişi (Küçük Şeker Kanyonu)	T	3	Kanyon	Orta
Kanyoning – Vadi Geçişi (Büyük Şeker Kanyonu)	T	4,5	Kanyon	Zor
Kanyoning – Vadi Geçişi (Kızılkaya Vadi Dere Yatağı)	T	12	Vadi	Zor
Bisiklet Parkurları (Mengen Bürnük Göleti-Yenice)	T	35	Orman manzarası	Zor
Bisiklet Parkurları (Arboretum-	T	59	Ağaç açık hava müzesi, anıtsal ağaçlar, bakır orman, yayla, orman	Zor

Sorgun Yayla-Çitdere-Şimşirdere-Kent Ormanı)			denizi, fauna	
Bisiklet Parkurları (Eğriova Eskipazar Göleti-Şeker Kanyonu-Kent Ormanı)	T	34	Orman manzarası-kanyon	Zor
Bisiklet Parkurları (Kızılkaya-Karakaya-Yenice Ayrımı)	T	58	Orman manzarası	Zor
Bisiklet Parkurları (Sorgun Yayla-Eğriova Karabük Göleti-Belen Yayla-Arboretum-Kuzluk Köyü-Yenice)	T	33	Ağaç açık hava müzesi, anıtsal ağaçlar, bakir orman, yayla, orman denizi, fauna	Zor
Bisiklet Parkurları (Sorgun Yayla-Çitdere-Şimşirdere-kent Ormanı- Yenice)	T	36	Anıtsal ağaçlar, bakir orman, yayla, orman denizi, fauna	Zor
Bisiklet Parkurları (Göktepe Yayla-Fındıkaltı-Yenice)	T	27	Orman manzarası, yayla, çayırılık alanlar, akarsu, flora	Zor
				88

Karabük İli Doğa Yürüyüşleri, Bisikletli ve Atlı Gezi Rotaları SWOT analizi

Güçlü yönler	Zayıf yönler
<ul style="list-style-type: none"> - Safranbolu, Eskipazar, Yenice ilçelerinde doğa yürüyüşü rotaları profesyonel olarak hazırlanmış vaziyettedir, - Diğer ilçelerde de rota çalışmalarının devam etmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> - Rotaların bazıları pek benimsenmemesi, uzun ve yorucu bulunması, - Atlı geziler için köylerde at/katır bulmanın zorluğu, - Tabelalara zarar verilmesi,

<ul style="list-style-type: none"> - Rotaların özellikle yabancı turistler tarafından kullanılması, - Yerli turistlerin de artan nispette bu güzergahları tercih etmeleri, rotalardan duyulan memnuniyet, - Flora ve fauna zenginliği doğa gezilerinin niteliklerini güçlendirici etki etmesi, - Karabük'te turizm sektörünün eskiden beri var olması ve gelişmeye açık olması, - Yenice ilçesinin WWF tarafından Avrupa Ölçeğinde belirlenen mutlak korunması gereken 100 sıcak noktadan biri olarak belirlenmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> - Tabela ve işaretlemelerin henüz tamamlanamamış olması, - Köylerde insan kaynağının zayıf olması,
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Rotaların tespiti için gönüllü çalışmayı talep eden grupların bulunması, - Bugüne kadar yapılan çalışmalar sebebi ile deneyimlerin bulunması, - Mevcut rotalardan alınan geribildirimler, - Kaymakamların bu tür çalışmaları yapma yönünde istekli olmaları, - Mevcut destinasyonlara rota eklenerek zenginleştirilme imkanı, - Eskipazar, Safranbolu ve Yenice ilçelerinin turizm parkurları kitapçığının yapılmış olması; Eflani ilçesinde ise Eflani'yi Safranbolu İlçesine bağlayan eski katır yolunun işaretlenmiş olması, - STK'ların doğa turizmine yönelik aktivite taleplerinin olması, 	<ul style="list-style-type: none"> - Bisiklet yollarında köpeklerin saldırıları, - Rotalarda katı atıkların sorun teşkil etmesi, - Doğa turizmi amaçlı kullanılan alanların doğayı tahrip edici taleplere maruz kalması, - Alanlarda doğa turizmi amacına uygun olmayan farklı arazi kullanım taleplerinin olması,

Yaya, Atlı ve Bisikletli Doğa gezilerine dayalı doğa turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha da geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve doğa turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar;

- Mevcut başarılı rotalardaki uygulamanın başarı faktörlerinden faydalanarak yeni rotaların da aynı mantıkla yapılması,
- Rotalarda kırsal hayatın değerlerine ve bu kültürün sürekliliğine azami dikkat gösterilerek, kırsal sahalardaki insanlarımızın bu etkinlikten en yüksek seviyede fayda temin etmelerinin sağlanması,
- Alan kılavuzluğu sisteminin özellikle Tabiat Parkı içindeki ve civarındaki rotalarda etkin olarak uygulanması,
- Mevcut rotalar üzerindeki işaretlemelerin, tabiatın korunmasına ait tanıtıcı düzenlemelerin 10. Bölge Müdürlüğüne bağlı birimlerce yapılması,
- Mevcut rotalar üzerinde manzara seyir noktalarında ilgili birimlerce(Kaymakamlıklar, 10. Bölge Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü) seyir terasları yapılması,
- İnsanlarımızın son yıllarda kilo vb. problemleri sebebi ile harekete ihtiyaçlarının olması sebebi ile il-ilçe şehir merkezleri civarında da tabiata gezi amaçlı hafta içi ve hafta sonu aileleri ile beraber yürüyecekleri rotaların Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından meydana getirilmesi, bu rotalarda tabiatı tanıtıcı düzenlemelerin 10. Bölge Müdürlüğüne bağlı birimlerce yapılması,
- Rotalarda güvenliğin temini için özellikle tehlikeli rotalarda erken uyarı, alan kılavuzu ve hizmetlerin verilmesinin gerektiği, tehlike anında ne yapmaları gerektiği bilgilendirmelerinin yol boyunca yer verilmesi, (ilk yardım bilgileri panosu, ve telefon numaraları vb.),
- Rotalar üzerinde kişilerin satınalma ihtiyaçlarını gidermek üzere köylü vatandaşlarımıza öncelik vererek uygun yerlerde basit satış noktalarının yapılmasının Kaymakamlıklarca gerçekleştirilmesi, bunun kırsal kesimdeki vatandaşlar için faydalı olacağı gibi rota yürüyen/gezen insanlar için de ihtiyaçlarını karşılama şansı verecektir,
- Rota güzergahları üzerinde uygun yerlere “kuru tuvalet” tabir edilen tuvaletlerin yapılmasının Kaymakamlıklarca gerçekleştirilmesi, 10. Bölge Müdürlüğüne de Mili Parklarda bu uygulamanın gerçekleştirilmesi,
- Bölgesel olarak kaymakamlıklar, belediyeler veya bazı gruplar tarafından tespit edilmiş ve benimsenmiş çok sayıda güzergah olduğu, bunların uygun niteliklere haiz olanların işaretlemelerinin tamamlanması, broşürlerinin basılması işlemlerinin yerine göre Belediye ve Kaymakamlıklarca yapılması,
- Fırtına ve yağmur durumunda gezi gruplarının kaybolma ihtimali veya tehlike altında olmaları durumunda kurtarma ekiplerinin eğitilmiş kılavuzlar ve Jandarma işbirliği ile

kurulması,

- Karabük Valiliği himayelerinde Eskipazar, Safranbolu, Yenice, Eflani Kaymakamlıklarınca yapılan çalışma sonucunda oluşturulan “Doğadan Tarihe” vb adlarla düzenlenen yürüyüş parkurlarının daha aktif hale getirilmesi sağlanmalıdır.
- Doğada gezi aktivitelerin yerine getirilmesindeki risklere dikkat çekilmeli, mağara ziyaretleri, kanyon yürüyüşleri, gece konaklama mekanlarının tehlikeleri konusunda uyarıcı programlar yapılmalı, rehberlik hizmetleri için etkinlik bölgesinde yaşayan halkın eğitimleri sağlanmalıdır.
- Alan işaretleme çalışmalarının modern araç ve gereçlerle yapılarak iz ve işaretlerin yok olması, zarar görmesi vb. olumsuzluklardan etkilenmeden uzun zamanlı kullanımı sağlanmalıdır.
- Safran turları: Safranbolu bölümünün imaj objesi olan safran bitkisi ekim-kasım aylarında sabahları büyü- etkileyici şekilde çiçek açma seremonisi sergilenmektedir. Bu güzelliğin yöredeki köy evlerinde sabah kahvaltısı imkanının sunulması ile gözlenmesine dayalı doğa gezisi gibi programlar hazırlanarak foto safari turlarıyla bölgenin mevcut çekiciliği daha da sunulabilir hale gelecektir.
- Bisiklet yolları ve patikalarda yürüyüş aktif gezinme imkanlarının oluşturulması gerekmektedir.
- Karabük Bartın yolunun Ovacuma-Bartın Ulupınar arasında kalan kısmı her mevsim ayrı güzellik sunan kilometrelerce uzunluktaki “bitki tüneli” ile yoldan geçenler için çok beğenilen güzellikler sunmaktadır. Fotoğrafik peyzajın en güzel örneklerinden biri olan bu sahanın destinasyonlar içinde yer alması önemli görülmektedir.

KARABÜK İLÇELERİNİN ÖNE ÇIKAN DOĞA TURİZMİ DEĞERLERİNİN ÖRNEKLEMESİ

RAFTING: Filyos Çayı

CANYONING/KANYON YÜRÜYÜŞÜ: Yazıköy-Yacı Kanyonu-Şeker Kanyonu

MAĞARACILIK: Eflani:İncügez-Cinoğlan-İnönü, Yenice:Kaşıkçı-İnağzı,Safranbolu:Hızır Mağ.
Merkez: Bulak Mağ.

DAĞ BİSİKLETÇİLİĞİ: Yenice-Eskipazar -Merkez İlçe-Eflani-Safranbolu uygun

DAĞ/YAYLA GEZİSİ İMKANI: Eflani+Bedil Yaylası .(Eflani Bedil Köyünden geçtikten sonra orman
içinden Hacıağaç Köyüne geçiliyor.Ovacuma eteklerini görüyoruz.(Mağara+orman+peyzaj güzelliği)

Eskipazar; Sorgun Yaylası, Dede Yaylası, Adiller-Hasanlar-Şerefettin Yaylası, Safranbolu; Sarıçiçek
Yaylası, Merkez; Keltepe, Avdan Yaylası, Ovacık; Boduroğlu Yaylası, Yenice; Göktepe Yaylası

PEYZAJ GÜZELLİĞİ: Bütün ilçeler uygun.

93

YAYLADA KONAKLAMA/KAMPING: Kastedilen basit kamping olduğundan bütün ilçelere uygun.

DÜZENLENMİŞ DOĞA GEZİSİ ROTASI: Eflani, Katır Yolu

TABİATA UYUMLU KIRSAL MİRAS GEZİSİ: Eflani:Karacapınar,
Yenice:Yazıköy,İncebacaklarKöyü,Hisarköyü -Çubuksuyu Mevkii(değirmen), Eskipazar:Tamışlar
Köyü, Ömerbey Konağı, Karacapınar Köyü, Safranbolu; Yörük Köyü

PANSİYONCULUK: Yenice; İncabacaklar Köyü-Yazıköy-,Safranbolu; Tarihi Çarşıda mevcut

KIR HAVASINDA ŞEHİR MERKEZİ: Eflani ve Ovacık

AKTİF YAYLACILIK: Eflani;Uluyayla. Eskipazar; Soğucak Y. Yalakkuz Y.

KELEBEK GÖZLEMCİLİĞİ: Merkez(Keltepe),Yenice(Sorgun),Eskipazar(Yalakkuz-Soğulcak tarafı),
Eflani: Uluyayla. Safranbolu

KUŞ GÖZLEMCİLİĞİ: Güvercin Geçidi(Seyir Terası diye geçiyor:Eskipazar-Yenice sınırı arasında).
Eskipazar: Eleman Y., Kuyucak Y., Alan Y., Eflani-Pınarbaşı arası leylek gözlemi, Kokurdan
Yaylası(Eflani), Eflani de 3 gölet(yaban ördekleri), Merkez: EğriovaGöleti civarı

SPORTİF OLTA BALIKÇILIĞI: Merkez:Araç Çayı boyunca, Eflani Göletleri, Safranbolu Sırçalı

Kanyonu, Eskipazar: -EğriovaGöleti-Hamamlı Çayı, Ovacık:Soğanlı Çayı, Karagöl, Yenice:İncedere-Bakraz Deresi-Karataş Deresi, Şimşir Der.,İncedere, FilyosÇayı,Kızılkaya, Karakaya, Karataş, Abaza, Bakraz Deresi

MİLLİ PARK VB SAHALAR: Merkez; Çamlık Tabiat Parkı, Safranbolu; Gürleyik Tabiat Parkı, Yenice; Çitdere ve Kavaklı Tabiatı Koruma Alanları, Eskipazar; Türbe Çamı Tabiat Anıtı

KIŞ SPORLARI POTANSİYELİ: Eflani-Uluyayla (kayak-kros)

ESTETİK ŞELALE: Merkez; Baklabostan Eflani: İncigez Ş.

ESTETİK GÖL/BARAJ OLAN YERLER: Eflani:Bostancılar-Esencik-Ortakçılar G., Ovacık:Karagöl Eskipazar:Eğriova-Yalakkuz G., Safranbolu:Sarıçiçek-YangınGöleti

BOTANİK GEZİLERİNE UYGUN SAHA: Eflani-Eskipazar(Abakolu Köyü-Doğanoğlu Mahallesi), Eflani Ovaları, Uluyayla, Çukurören Köyü, Safranbolu: Sırçalı Kanyonu, Sarıçiçek Yaylası, Merkez: Keltepe, Büyükdüz, Eğriova, Eskipazar: Alan Yaylası, EğriovaGöleti, Hodulcatepe, Yalakkuz Y., Yenice: Sorgun Y., Ovacık: Boduroğlu Y.

TESCİLLİ AVLAK SAHASI: Tüm il geneli

YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI: Safranbolu; Sırçalı YHGS , ve Yenice YHGS

GARANTİLİ YABAN HAYATI GÖZLEMİ: Ayı:EflaniBedil Yaylası, Safranbolu Sarıçiçek Yaylası-Merkez; Büyükdüz-Baklabostan,, Yenice; Kavaklı-Mantarmeşe-Çitdere arası, ŞimşirdereArboretum 94 Sahası, Yaban Domuzu Yenice-İncedere Havzası, Karaca: Safranbolu; Sarıçiçek, Eskipazar(Tekedere), Çilekbeli, Merkez; Büyükdüz-Külbacı, Geyik: Yenice-Sarıot Bölgesi, DoksankayasıMevkii EskipazarSoğucak Yaylası, Teke Deresi

İZOLE İLGİNÇ EKOSİTEMLER: Yenice arboretum Sahası, Kavaklı TKA, Çitdere TKA, Hodulcatepe(yapraklı ve ibreli ormandan stepe orman geçiş zonu)

ÇİM KAYAĞI: Merkez; Keltepe, Safranbolu; Sarıçiçek

SUALTI YAŞAMI GÖZLEME İMKANI: Eflani Göletleri, Yenice Dereleri

ORMAN ALTI FLORASI TANIMA GEZİ İMKANI: (mantar vbdahil): Merkez, Eflani Eskipazar, Safranbolu yenice ilçeleri

ENDEMİK BİTKİLERİN GÖZLEMİ: Tüm ilçeler

KÖY PAZARLARI: Eflani-Eskipazar-Safranbolu

ÇAYIR ŞEKLİNDE GRUPLANMIŞ DAĞ ÇİÇEKLERİ GEZİSİ: Yenice Sorgun Yaylası, Hızartepe Safranbolu Sarıçiçek Yaylası, Eskipazar-Adiller Köyü-Alan Yaylası arasındaki yer. Yalakkuz Y., Merkez :Keltepe, Eflani Uluyayla

BAKİR DOĞA PARÇALARI KEŞİF GEZİSİ: Eflani-Bedil Yaylası, Avşan Y.,

GASTRONOMİ GEZİSİ: Eflani(bütün köyler)-Ovacık-Safranbolu-Eskipazar

Mantar, ot yemekleri, madımak, ısırgan, zılpıt, kabalak, kaldırayak, Yoğurtlu semiz otu salatası, dağ çileği, böğürtlen, kiren, kuşburnu reçelleri-marmelatları, acı bal, kocayemiş, mantarlı/ısıpıtli börek, köy tavuğu, ısıpıt kavurması

DOKUSU BOZULMAMIŞ KIRSAL MİRAS GEZİSİ(KÖYLER): Merkez Bulak Köyü (mağara+anıtağaç+kanyon+şelale+yöresel yemekler), Safranbolu: Yörük Köyü, Eflani, Eskipazar

CANOİNG: Araç Çayında yapılabilir. Eflani Göletleri

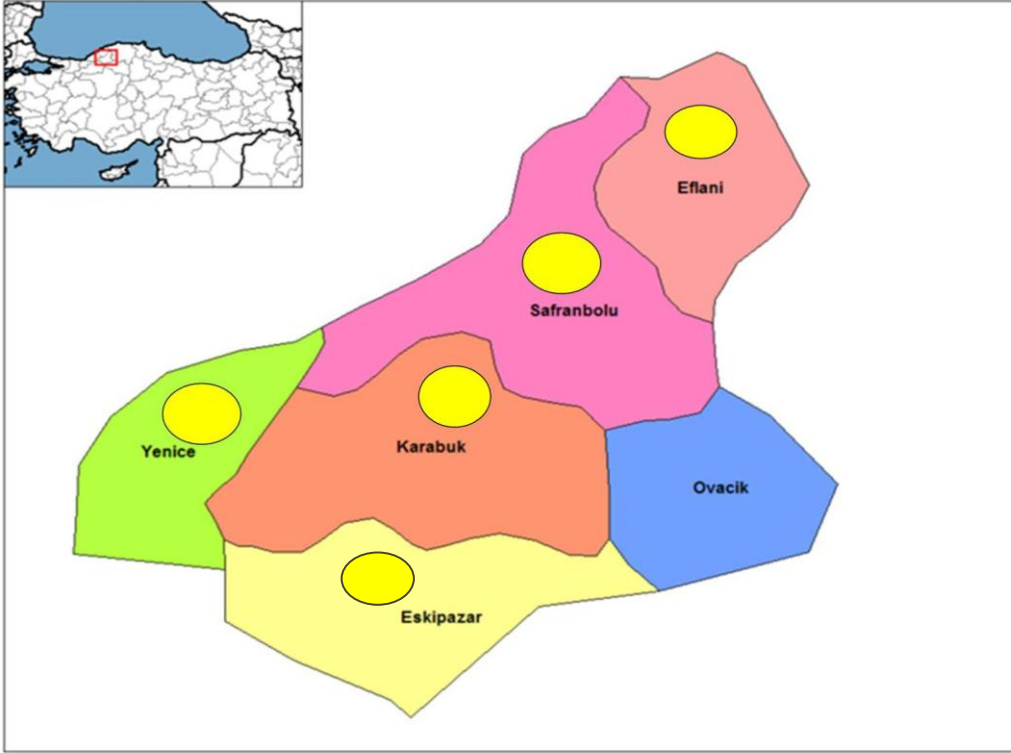
KAYA İNİŞ VE ÇIKIŞI: Şeker Kanyonu

KARABÜK İLÇELERİNİN ÖNE ÇIKAN DOĞA TURİZMİ DEĞERLERİ MATRİSİ							
Aktivite/değer	Merkez ilçe	Eflani	Eski pazar	Safran bolu	Ovacık	Yenice	
Değerler toplamı	20	27	20	24	11	22	
Rafting (R)	X						
Canyoning/kanyon yürüyüşü (C)				X		X	
Mağaracılık (M)	X	X		X		X	
Dağ bisikletçiliği(DB)	X	X	X	X		X	
Dağ-yayla gezisi imkanı (DG)	X	X	X	X	X	X	
Peyzaj güzelliği/fotosafari(PF)	X	X	X	X	X	X	
Yaylada konaklama/kamping (YK)	X	X	X	X	X	X	
Düzenlenmiş doğa gezisi rotası(DGR)		X	X	X		X	
Tabiata uyumlu kırsal miras gezisi(KMG)		X	X	X		X	
Aktif yaylacılık(AY)		X	X				

Kelebek gözlemciliği imkanı(KeG)	X	X	X	X		X
Kuş gözlemciliği imkanı(KuG)	X	X	X			X
Sportif olta balıkçılığı imkanı(SOB)	X	X	X	X	X	X
Milli park vb sahalar(MP)	X		X	X		X
Milli park vb. nde konaklama(MPK)						
Kış sporları potansiyeli(KSP)		X				
Aktif kış sporları merkezi(KSM)						
Estetik şelale bulunan yerler(EŞ)	X	X				
Estetik göl/baraj olan yerler(EGB)		X	X	X	X	
Botanik gezilerine uygun saha(BOG)	X	X	X	X	X	X
Tescilli avlak sahası (AvS)	X	X	X	X	X	X
Yaban hayatı geliştirme sahası(YHGS)				X		X
Garantili yaban hayatı gözlemi(YaHaG)	X	X	X	X		X
İzole ilginç ekosistemler(İE)						X
Çim kayağı(ÇK)	X			X		
Sualtı Hayatı Gözleme İmkanı(SuYaGİ)		X			X	X
Ormanaltı florası tanıma gezi imkanı(Mantar ve benzeri dahil) (OrFTGİ)	X	X	X	X		X
Endemik Bitkilerin Gözlemi(EBG)	X	X	X	X	X	X
Köy Pazarları(dağ meyvelerinden reçel marmelat, kurutulmuş meyve satılması kaydıyla)(KP)		X	X	X		
Çayır şeklinde gruplanmış gizli kalmış dağ çiçekleri gezisi (görselliği yüksek olacak)(DaÇiG)	X	X	X	X		
Bakir doğa parçaları keşif gezisi(Bakir vadi ve bakir orman gibi gizli kalan değerleri keşfetme gezileri)(BDPKG)		X				
Gastronomi gezisi (ziyaretçilere yöresel yemekler yapılarak sunulur)(GG)		X		X	X	
Dokusu bozulmamış kırsal miras gezisi	X	X	X	X		

(köyler)(KMG)						
Kanoing (K)	X	X				
Kaya inişi ve çıkışı(KaİÇ)						X

Karabük'ün doğa turizmi değerleri öne çıkan ilçeleri

Karabük'ün doğa turizmi yönünden öne çıkan ilçeleri;

- Merkez İlçe , (Keltepe)
- Safranbolu ilçesi , (Safranbolu YHGS, Gürleyik Tabiat Parkı)
- Eflani (Uluyayla)
- Eskipazar (Yaylalar – orman dokusu)
- Yenice (Yenice YHGS, Çitdere TKA, Kavaklı TKA, Yenice Ormanları
{=Türkiye'deki 9 Sıcak Orman Noktasından biri})

Bu ilçelerde turizm odaklanması ve gelişimi için yapılması gerekenlere geçmeden önce Milletlerarası seviyede önemli olan sahaların özellikleri incelenerek doğa turizmi konusunda bu sahalardaki deneyimlerin neler olduğu, geliştirilebilmesi için gerekenler, diğer bölgelere yaygınlaştırılması imkanları irdelenecektir.

Çamlık Tabiat Parkı Turizm Talebi Değerleri

Halihazırdaki ziyaretçi sayısı	Ziyaretçi(konaklamayanlar) : 10.000 kişi
Para harcama	Yeme-içme,
Ziyaretçi Profili	Bireysel gezginler: % 25 Eşler: %30 Aileler: %45
Gelişlerinin ilk beş sebebi:	1- Rekreasyon, 2- Yürüyüş 3- Futbol 4- Paintball 5- Botanik gezileri,
Kıyaslanabileceği bir saha	Saha Balamba Tabiat Parkı(Bartın) ile şehir içinde olması sebebiyle kıyaslanabilir özelliklere sahiptir.

Çamlık Tabiat Parkı Turizm Arzı Değerleri

99

Ulaşılabilirlik		
Sahanın Uluslararası havaalanına yakınlığı	Orta derecede yakın; 3 saat (2-4 saat arasında)	
Alana Ulaşım	Özel taşıt (x) Toplu taşıma (x) Diğerleri (x) (Bisiklet, motosiklet, yürüyüş, atlı vb.)	Ziyaretçinin Genel ulaşım kanaati: kolay ulaşılabilir,
Ulaşım için problemler: Yok		

Altyapı	Yetersiz	Yeterli	İyi	Açıklama
Taşımacılık ağı		X		yeterli
Yerel ağ(toprak, asfalt)		X		yeterli
Anayollara bağlantı		X		iyi

Yerel genel taşımacılık		X		Köylere minibüsler az
Programlar	X			Uzun devreli gelişme planı çerçevesinde henüz oluşturuluyor
Ücretler		X		
Ring patikaları		X		Var ve yenileri oluşturuluyor
İşaret levhaları	X	X		Yapılıyor, yer yer tamam,
Genel yer işaret levhaları	X			Yapılmakta
Bilgi panoları	X			Yapılmakta,
Araçlar için park kapasitesi		X		
Bilgi alma ve tercüme kolaylıkları	X			Yeterli değil,
Restoran sayısı	X			Turizme uygun nitelikliler yetersiz

Restoranların durumu	Kategori	Sayısı	Açıklama
	Turistik	-	En yakın Safranbolu ilçesinde
	Yerel	20	Yakın İlçeler dahil
Yemek standartları	Yüksek standartlı yemek sunanlar : 2 Yeterli standartta yemek sunanlar: 13 Kötü standartta yemek sunanlar : 5		

Barınma imkanları	Kategori	Kuruluş sayısı	Yatak Sayısı
Oteller	İyi	1	83
Hosteller	-	-	-
Yatak&kahvaltı oteli	Orta	8	293
Rota üstü kulübeler	-	-	-

Bungalov tarzı	-	-	-
Kamp alanı	-	-	-
Diğerleri: Pansiyon	-	-	-

Sahanın kendine has özellikleri;			
Sunduğu değerlerden	Tek-eşsiz olanlar var mı?	Yok	-
	Biraz farklı ama değerli olanlar	Yok	-
	Diğer ilgi çeken yerlere benzer olanlar	Yok	-
Alan turist ziyaret döngüsüne girecek şekilde turistlerin ilgisini çekecek diğer alanlara yakın mı?	Evet	Safranbolu: Kültür turizmi Amasra: Gastronomi turizmi	<i>Kırsal miras</i> Safranbolu turistlerine hitap edebilir <i>Yöresel yemek altyapısı</i> Amasra turistlerine,
Alandaki yabancı varlıklar	Bayrak türler	-	-
	Diğer ilginç yaban hayatı	- yaban domuzu	-
	Endemik bitkiler,		
	Kelebekler		

Tatmin edici yaban hayatı izleme imkanı	Memeliler	Kuşlar	Açıklama
Garanti edilen türler var mı?		X	ötücü orman kuşları
Genellikle rastlanma ihtimali	X	X	Yaban domuzu ve kartal türleri
Şans veya mevsime bağlı olanlar	X	X	Karaca
Alanda bulunan tesisler			

Sahadaki tesisler	Yetersiz	yeterli	iyi	Durum açıklaması
Rekreasyonel tesisler	X			Uzun devreli gelişme planına göre yapılabilir.
Spor tesisleri		X		
Diğerleri	X			

Doğal Kaynakların Potansiyeli							
Kaynak adı	Var	1	2	3	4	5	Açıklama
Dağlar							Peyzaj, Jeomorfoloji,
Ormanlar	X			X			Peyzaj değeri
İzole alanlar							Yoktur
Şelaleler							Yoktur
Göller	-						Yoktur
Nehirler							Yoktur
Yaylalar							Yoktur
Mağaralar							Yoktur
Yaban hayatı	X					X	
Memeli	X					X	
Kuşlar	X				X		
Kelebekler							
İklim	X				X		
Peyzaj dokusu	X					X	
Kanyonlar							
Tabiatla uyumlu kültürel miras							
1-5 arası değerlendirme şekli;							
1) İnsanlar sahayı özellikle bu kaynak için ziyaret ederler, çekirdek üründür,							
2) Kaynak alanı ziyaretçiler tarafından mutlaka ziyaret edilir,							
3) Alanda kaynağın olması ziyaretçi deneyimine katkı sağlar,							
4) Herhangi bir farklı şey sunmaz,							

5) Turizm için ilginç değil,

Çamlık Tabiat Parkı'nın Taşıma Kapasitesi Analizi

Çamlık Tabiat Parkı ve Çevresinde yaşayan paydaş ve ilgi grupları ile yapılan birebir görüşmeler, çalıştaylar ve yönetici gözlemleri neticesinde aşağıdaki veri grupları elde edilmiştir.

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi Değerlendirme şekli: 1- Tamamen sağlanabiliyor, 2- genel olarak sağlanıyor, 3- veri yok,, 4- çoğunlukla sağlanamıyor 5- Hiç sağlanamıyor					
Göstergeler	1	2	3	4	5
Tüm ilgi grupları turizmden elde edilen gelirden eşit pay alırlar				X	
Tüm ilgi grupları turizm gelişimine oranlı bir miktar para yatırımı yapabilir		X			
Yerel ekonomi için turizm faydaları açıktır		X			
Turizm gelişimiyle ilgili paydaşların ihtiyaç,istek ve önerileri ele alınıyor		X			
Tüm ilgi gruplarına önem veriliyor	X				
İlgi gruplarının birbiriyle olan ilişkileri iyi		X			
Beraber çalışmanın önemi biliniyor		X			
İyi bir işbirliği içindeler		X			
Belirli kararların alınma amacı saklanmıyor			X		
Yerel ilgi grupları karar almada söz sahibi		X			
Bölgesel ilgi grupları karar almada söz sahibi		X			
Diğer sektörler de turizm gelişimine fayda sağlıyor				X	
Turizm kırsal ekonomiye destek veriyor		X			
Geleneksel faaliyetler ve üretim türleri turizm gelişiminden sonra gelişme gösterdi		X			
Turizm gelişimi istihdamı artırma beklentilerini karşılıyor				X	
Yerel halk, özellikle gençler için yeni iş imkanı ortaya çıktı				X	
Kendi turizm işini kurmak isteyenlere yeterli destek veriliyor				X	

Turizm işi kurmak için eğitim ve öğretim veriliyor		X			
Planlı turizm uygulaması yapılıyor		X			
Yerel köyler ve kamusal alanın özelliği turizmden sonra zarar görmemiştir.		X			
Turizm temel olarak yerel mal ve hizmetlerden faydalanır	X				
Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı yeterlidir				X	
Turizm kültürel mirasın devamına yardımcı oluyor		X			
Turizm endüstriyel mirasın sürdürülmesi için yardımcı oluyor			X		
Turizm gelişimi peyzaj dokusuna zarar vermiyor		X			
Turizm doğanın korunmasına yardımcı oluyor		X			
Turizm kültürel manzaranın korunmasına yardımcı oluyor		X			
Turizm hayat kalitesini artırıyor		X			

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Çamlık Tabiat Parkı'nın sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi yönünden bir problem yaşamamaktadır.
- Ekonomik beklentiler ve turizme hazırlıklar mevcuttur, bu sürecin iyi yönetilmesi gerekir,
- Ekonomik kaynak ayrılmalı, kaynakların turizm gelişimi için yerinde kullanımı sağlanmalıdır.
- Turizm sosyal hayat için müspet etkiler yapmış, kültür ve tabiatın korunmasına imkan sağlanmıştır.

Ekolojik taşıma kapasitesi analizi

Faaliyet	Genel etkiler	Korunan alan üzerindeki etki	Etki		
			Kabul edilebilir	Kabul edilemez	Kabul edilebilir ancak;
Kamping&piknik	Menfi	Katı atıklar			Katı atıklara ait çözümler gerekir.
Normal spor etkinlikleri	Müspet				Sadece belirtilen yerlerde yapılırsa
Yeme içme	Müspet		X		Yöre yemekleri öne çıkmalı

Doğa yürüyüşü	Müspet		X		Patikalar dışına çıkılmamalıdır
---------------	--------	--	---	--	---------------------------------

Ekolojik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Müspet olarak ele alınan faaliyetler taşıma kapasitesinin altında olduğundan artırılması ve izlenmesi alakalı tedbirler alınacaktır.

İzlemeye esas olan **Ekolojik Göstergeler**aşağıdaki şekilde incelenmiştir.

1- tamamen doğru , 2- genel olarak doğru, 3- veri yok,, 4- çoğunlukla yanlış 5- Hiç yok

Ekolojik taşıma kapasitesinin etkileri;					
Ekolojik göstergeler	1	2	3	4	5
Yürüyüş yollarından yürümeyen turistler bitkilere çok zarar veriyor				X	

Ekolojik göstergelerin değerlendirmesiyle;

- Patika dışına çıkan ziyaretçilerin olduğu, bunların zararlara sebep olabileceği, uyarı, işaretlemeler ve alan kılavuzu sistemi ile bunların çözülebileceği,

105

Fiziki/idari taşıma kapasitesi incelemesi ve değerlendirmesi aşağıya alınmıştır;

1-Akıcı,yeterli2- iyi, 3- fena değil, 4- kötü, 5- çok kötü

Fiziki/idari taşıma kapasitesi							
	Yer	Kapasite	1	2	3	4	5
Altyapı	Korunan alana giriş yolları		X				
	Korunan alandaki yol ağı				X		
	Korunan alan içindeki toplu taşıma araçları				X		
Park girişi	Park etme			X			
	akış			X			

Park yeri imkanları	Yer sayısı			X			
	Biletleme				X		
	yönlendirme				X		
Bilgi imkanları	İşaret levhaları					X	
	Yetkililer			X			
	Ziyaretçi merkezi						
	Ofisler						
Yiyecek içecek temini	Tedarik				X		
Ticaret	Seçenekler						
Kolaylık tesisleri	Tuvaletler			X			
	Atıkların toplanması			X			
Patika ağı	Yeterlilik durumu			X			
Yaban hayatı izleme noktaları	Sayısı ve uygunluğu						
Aktiviteler	seçenekler						
	Paket doğa turları			X			
	Bisiklet kiralama					X	
	Araç kiralama					X	
	At-katır kiralama						X
Çalışanlar	Yeterli sayıda			X			
	Donanımlı				X		

Fiziki/idari taşıma kapasitesi yönünden yapıla değerlendirme;

- 1- İdaremiz personel yönünden yeterli donanıma sahip değildir, takviye edilmelidir,
- 2- Tabela, bilgi panosu, ikaz vb. işaretlemeler lüzumludur,

3- Personelin donanımı arttırılmalıdır.

Psikolojik taşıma kapasitesi ile alakalı değerlendirmede ise herhangi bir problem yaşanmadığı görülmektedir. Bunun sebepleri arasında; Türk insanının hoşgörüsü önemli bir husustur, aynı zamanda doğa turistlerinin fazla lükse düşkün olmamaları, taleplerinin ziyadesi ile karşılanabilmesi sebebiyle sorun yaşanmamaktadır.

Taşıma kapasitesinin tüm yönleri ile incelenmesini müteakip genel değerlendirmesi şu şekilde yapılabilir;

- 1- Taşıma kapasitesine ulaşılmamıştır, ekosistem ve korunan alan turizmden kısa vadede zarar görecektir durumda değildir,
- 2- İnsanların beklentilerinin yönetilmesi gereklidir, bazı beklentiler uygulanamaz özellikler taşımaktadır,

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Çamlık Tabiat Parkı'nın sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi yönünden bir problem yaşamamaktadır.
- Ekonomik beklentiler mevcuttur, bu sürecin iyi yönetilmesi gerekir,
- Ekonomik kaynak ayrılmakta ve alt yapı yatırımları yapılmakta, kaynakların saha koruma ve turizm gelişimi için yerinde kullanımı sağlanmaktadır.

Gürleyik Tabiat Parkı Turizm Talebi Değerleri

Hali hazırdaki ziyaretçi sayısı	Ziyaretçi(konaklamayanlar) : 8.000 kişi
Para harcama	Yeme-içme,
Ziyaretçi Profili	Bireysel gezginler : % 15 Eşler: %25 Aileler : %60
Gelişlerinin ilk beş sebebi:	6- Rekreasyon, 7- Yürüyüş 8- Manzara seyir (Nadir) 9- Yaban Hayatı Gözlemi (Nadir)

	10- Botanik gezileri, (Nadir)
Kıyaslanabileceği bir saha	Saha Çamlık Tabiat Parkı ile kıyaslanabilir özelliklere sahiptir.

Gürleyik Tabiat Parkı Turizm Arzu Değerleri

Ulaşılabilirlik	
Sahanın Uluslararası havaalanına yakınlığı	Orta derecede yakın; 3 saat (2-4 saat arasında)
Alana Ulaşım	Özel taşıt (x) Toplu taşıma (x) Diğerleri (x) (Bisiklet, motosiklet, yürüyüş, atlı vb.)
Ulaşım için problemler: Yok	

Altyapı	Yetersiz	Yeterli	İyi	Açıklama
Taşımacılık ağı		X		yeterli
Yerel ağ(toprak, asfalt)		X		yeterli
Anayollara bağlantı		X		iyi
Yerel genel taşımacılık	X			Köylere minibüsler az
Programlar	X			Uzun devreli gelişme planı çerçevesinde henüz oluşturuluyor
Ücretler		X		
Ring patikaları		X		Var ve yenileri oluşturuluyor
İşaret levhaları	X	X		Yapılıyor, yer yer tamam,
Genel yer işaret levhaları	X			Yapılmakta
Bilgi panoları	X			Yapılmakta,
Araçlar için park kapasitesi		X		
Bilgi alma ve tercüme kolaylıkları	X			Yeterli değil,
Restoran sayısı	X			Turizme uygun nitelikliler

				yetersiz
--	--	--	--	----------

Restoranların durumu	Kategori	Sayısı	Açıklama
	Turistik	10	En yakın Safranbolu ilçesinde
	Yerel	30	Yakın İlçeler dahil
Yemek standartları	Yüksek standartlı yemek sunanlar : 5 Yeterli standartta yemek sunanlar: 15 Kötü standartta yemek sunanlar : 10		

Barınma imkanları	Kategori	Kuruluş sayısı	Yatak Sayısı
Oteller	İyi	16	855
Hosteller	-	-	-
Yatak&kahvaltı oteli	Orta	19	619
Rota üstü kulübelere	-	-	-
Bungalov tarzı	-	-	-
Kamp alanı	-	-	-
Diğerleri: Pansiyon	Orta	6	154

Sahanın kendine has özellikleri;			
Sunduğu değerlerden	Tek-eşsiz olanlar var mı?	Yok	-
	Biraz farklı ama değerli olanlar	Yok	-
	Diğer ilgi çeken yerlere benzer olanlar	Yok	-
Alan turist ziyaret döngüsüne girecek şekilde turistlerin ilgisini çekecek diğer	Evet	Safranbolu: Kültür turizmi Amasra: Gastronomi turizmi	Kırsal miras Safranbolu turistlerine hitap edebilir

alanlara yakın mı?			<i>Yöresel yemek altyapısı Amasra turistlerine,</i>
Alandaki yabancı varlıklar	Bayrak türler	-	-
	Diğer ilginç yabancı hayatı	- yaban domuzu, karaca	-
	Endemik bitkiler,		
	Kelebekler		

Tatmin edici yabancı hayatı izleme imkanı	Memeliler		Kuşlar	Açıklama
Garanti edilen türler var mı?			X	ötücü orman kuşları
Genellikle rastlanma ihtimali	X		X	Yaban domuzu ve kartal türleri
Şans veya mevsime bağlı olanlar	X		X	Karaca
Alanda bulunan tesisler				
Sahadaki tesisler	Yetersiz	yeterli	iyi	Durum açıklaması
Rekreasyonel tesisler	X			Uzun devreli gelişme planına göre yapılabilir.
Spor tesisleri		X		
Diğerleri	X			

Doğal Kaynakların Potansiyeli							
Kaynak adı	Var	1	2	3	4	5	Açıklama
Dağlar							Peyzaj, Jeomorfoloji,
Ormanlar	X			X			Peyzaj değeri
İzole alanlar							Yoktur
Şelaleler							Yoktur

Göller	-						Yoktur
Nehirler							Yoktur
Yaylalar							Yoktur
Mağaralar							Yoktur
Yaban hayatı	X					X	
Memeli	X					X	
Kuşlar	X				X		
Kelebekler							
İklim	X				X		
Peyzaj dokusu	X					X	
Kanyonlar							
Tabiatla uyumlu kültürel miras							
1-5 arası değerlendirme şekli; 6) İnsanlar sahayı özellikle bu kaynak için ziyaret ederler, çekirdek üründür, 7) Kaynak alanı ziyaretçiler tarafından mutlaka ziyaret edilir, 8) Alanda kaynağın olması ziyaretçi deneyimine katkı sağlar, 9) Herhangi bir farklı şey sunmaz, 10) Turizm için ilginç değil,							

Gürleyik Tabiat Parkı'nın Taşıma Kapasitesi Analizi

Gürleyik Tabiat Parkı ve Çevresinde yaşayan paydaş ve ilgi grupları ile yapılan birebir görüşmeler, çalıştaylar ve yönetici gözlemleri neticesinde aşağıdaki veri grupları elde edilmiştir.

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi Değerlendirme şekli: 1- Tamamen sağlanabiliyor, 2- genel olarak sağlanıyor, 3- veri yok,, 4- çoğunlukla sağlanamıyor 5- Hiç sağlanamıyor					
Göstergeler	1	2	3	4	5
Tüm ilgi grupları turizmden elde edilen gelirden eşit pay alırlar				X	
Tüm ilgi grupları turizm gelişimine oranlı bir miktar para		X			

yatırımı yapabilir					
Yerel ekonomi için turizm faydaları açıktır		X			
Turizm gelişimiyle ilgili paydaşların ihtiyaç, istek ve önerileri ele alınıyor		X			
Tüm ilgi gruplarına önem veriliyor	X				
İlgi gruplarının birbiriyle olan ilişkileri iyi		X			
Berberer çalışmanın önemi biliniyor		X			
İyi bir işbirliği içindeler		X			
Belirli kararların alınma amacı saklanmıyor			X		
Yerel ilgi grupları karar almada söz sahibi		X			
Bölgesel ilgi grupları karar almada söz sahibi		X			
Diğer sektörler de turizm gelişimine fayda sağlıyor				X	
Turizm kırsal ekonomiye destek veriyor		X			
Geleneksel faaliyetler ve üretim türleri turizm gelişiminden sonra gelişme gösterdi		X			
Turizm gelişimi istihdamı artırma beklentilerini karşılıyor				X	
Yerel halk, özellikle gençler için yeni iş imkanı ortaya çıktı				X	
Kendi turizm işini kurmak isteyenlere yeterli destek veriliyor				X	
Turizm işi kurmak için eğitim ve öğretim veriliyor		X			
Planlı turizm uygulaması yapılıyor		X			
Yerel köyler ve kamusal alanın özelliği turizmden sonra zarar görmemiştir.		X			
Turizm temel olarak yerel mal ve hizmetlerden faydalanır	X				
Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı yeterlidir				X	
Turizm kültürel mirasın devamına yardımcı oluyor		X			
Turizm endüstriyel mirasın sürdürülmesi için yardımcı oluyor			X		
Turizm gelişimi peyzaj dokusuna zarar vermiyor		X			
Turizm doğanın korunmasına yardımcı oluyor		X			

Turizm kültürel manzaranın korunmasına yardımcı oluyor		X			
Turizm hayat kalitesini artırıyor		X			

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Gürleyik Tabiat Parkı'nın sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi yönünden bir problem yaşamamaktadır.
- Ekonomik beklentiler ve turizme hazırlıklar mevcuttur, bu sürecin iyi yönetilmesi gerekir,
- Ekonomik kaynak ayrılmalı, kaynakların turizm gelişimi için yerinde kullanımı sağlanmalıdır.
- Turizm sosyal hayat için müspet etkiler yapmış, kültür ve tabiatın korunmasına imkan sağlamıştır.

Ekolojik taşıma kapasitesi analizi					
Faaliyet	Genel etkiler	Korunan alan üzerindeki etki	Etki		
			Kabul edilebilir	Kabul edilemez	Kabul edilebilir ancak;
Kamping&piknik	Menfi	katı atıklar			Katı atıklara ait çözümler gerekir.
Normal spor etkinlikleri	Müspet				Sadece belirtilen yerlerde yapılırsa
Yeme içme	Müspet		X		Yöre yemekleri öne çıkmalı
Doğa yürüyüşü	Müspet		X		Patikalar dışına çıkılmamalıdır

Ekolojik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Müspet olarak ele alınan faaliyetler taşıma kapasitesinin altında olduğundan artırılması ve izlenmesi alakalı tedbirler alınacaktır.

İzlemeye esas olan **Ekolojik Göstergeler** aşağıdaki şekilde incelenmiştir.

1- tamamen doğru , 2- genel olarak doğru, 3- veri yok,, 4- çoğunlukla yanlış 5- Hiç yok

Ekolojik taşıma kapasitesinin etkileri;					
Ekolojik göstergeler	1	2	3	4	5
Yürüyüş yollarından yürümeyen turistler bitkilere çok zarar veriyor				X	

Ekolojik göstergelerin değerlendirilmesiyle;

- Patika dışına çıkan ziyaretçilerin olduğu, bunların zararlara sebep olabileceği, uyarı, işaretlemeler ve alan kılavuzu sistemi ile bunların çözülebileceği,

Fiziki/idari taşıma kapasitesi incelemesi ve değerlendirmesi aşağıya alınmıştır;

1-Akıcı,yeterli2- iyi, 3- fena değil, 4- kötü, 5- çok kötü

Fiziki/idari taşıma kapasitesi							
	Yer	Kapasite	1	2	3	4	5
Altyapı	Korunan alana giriş yolları		X				
	Korunan alandaki yol ağı				X		
	Korunan alan içindeki toplu taşıma araçları				X		
Park girişi	Park etme			X			
	akış			X			
Park yeri imkanları	Yer sayısı			X			
	Biletleme				X		
	yönlendirme				X		
Bilgi imkanları	İşaret levhaları					X	
	Yetkililer			X			
	Ziyaretçi merkezi						
	Ofisler						

Yiyecek içecek temini	Tedarik				X		
Ticaret	Seçenekler						
Kolaylık tesisleri	Tuvaletler			X			
	Atıkların toplanması			X			
Patika ağı	Yeterlilik durumu			X			
Yaban hayatı izleme noktaları	Sayısı ve uygunluğu						
Aktiviteler	seçenekler						
	Paket doğa turları			X			
	Bisiklet kiralama					X	
	Araç kiralama					X	
	At-katır kiralama						X
Çalışanlar	Yeterli sayıda			X			
	Donanımlı				X		

Fiziki/idari taşıma kapasitesi yönünden yapıla değerlendirme;

- İdaremiz personel yönünden yeterli donanıma sahip değildir, takviye edilmelidir,
- Tabela, bilgi panosu, ikaz vb. işaretlemeler lüzumludur,
- Personelin donanımı arttırılmalıdır.

Psikolojik taşıma kapasitesi ile alakalı değerlendirmede ise herhangi bir problem yaşanmadığı görülmektedir. Bunun sebepleri arasında; Türk insanının hoşgörüsü önemli bir husustur, aynı zamanda doğa turistlerinin fazla lükse düşkün olmamaları, taleplerinin ziyadesi ile karşılanabilmesi sebebiyle sorun yaşanmamaktadır.

Taşıma kapasitesinin tüm yönleri ile incelenmesini müteakip genel değerlendirmesi şu şekilde yapılabilir;

- Taşıma kapasitesine ulaşılmamıştır, ekosistem ve korunan alan turizmden kısa vadede zarar görecektir durumda değildir,
- İnsanların beklentilerinin yönetilmesi gereklidir, bazı beklentiler uygulanamaz özellikler taşımaktadır,

Sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi verilerini değerlendirme sonuçları;

- Gürleyik Tabiat Parkı'nın sosyal ve ekonomik taşıma kapasitesi yönünden bir problem yaşamamaktadır.
- Ekonomik beklentiler mevcuttur, bu sürecin iyi yönetilmesi gerekir,
- Ekonomik kaynak ayrılmakta ve alt yapı yatırımları yapılmakta, kaynakların saha koruma ve turizm gelişimi için yerinde kullanımı sağlanmaktadır.

4.6. KARABÜK İLİ VE İLÇELERİNİN KIYASLAMA YÖNTEMİ İLE KISA DEĞERLENDİRMESİ (BENCHMARKING ÇALIŞMASI)

Karşılaştırma yöntemi, kapsam dahilindeki unsurun benzerleri ve rakipleri ile arasındaki farkı görmesi ve daha ilerlemesine itici güç olması amaç edinilerek verimlilik artırma yöntemidir. Karşılıklı bilgi alışverişi olarak değerlendirilen bu yöntemde, kopyalama değil, kendi ürünlerimize yönelik ilham almak, uyarlamak hedefidir. Gelecek eğilimlerini şimdiden görüp, müşterinin isteklerini şimdiden karşılamaya hazırlıklı olmayı gerektirir. Karşılaştırma yapılan ilçenin/ilin başarılı oluşu hususta takip ettiği yolun ilçemizde/ilimizde alınabilirliği araştırılmaktadır.

BENCHMARKING YÖNTEMİ İLE DOĞA TURİZMİ POTANSİYELİ YÜKSEK OLAN BAZI İLÇELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ			
KARABÜK İli			
İlçe	Kıyaslanan İl/ilçe	Kıyaslama sebebi,	Örnek Alınacak Deneyim
Merkez	Bartın	İklim, doğa ve şehir yapısı	Amasra tarihi dokunun yanı sıra doğaya yönelik turizmde de öne çıkmıştır.
Safranbolu	Kastamonu	İklim, doğa ve şehir yapısı	Kastamonu tarihi dokunun yanı sıra doğaya yönelik turizmde de öne

			çıkıştır.
Yenice	Safranbolu	İklim, doğa	Safranbolu tarihi dokunun yanı sıra doğaya yönelik turizmde de öne çıkıştır.

Sonraki bölümde verilecek doğa turizmi stratejilerinde yapılan detaylı karşılaştırmaların sonuçlarına göre stratejik faaliyetler oluşturulmuştur.

BÖLÜM 5

5.1 KARABÜK’TE SÜRDÜRÜLEBİLİR DOĞA TURİZMİ STRATEJİLERİ

Gelişme Stratejileri

<u>STRATEJİ:1</u>
“Doğa turizmi yatırım projelerine uygulanmak için teşviklerin sağlanması ile Karabük’te turizm sektöründe yatırımların artırılması”
<u>STRATEJİ:2</u>
“Sürdürülebilir doğa turizmi ürünlerinin, turistik kalkınma sürecinde zarar görmek yerine, faydalı olan yerel çevre, toplum ve yöre kültürüyle uyum içinde işlenmesi”
<u>STRATEJİ:3</u>
“Yüksek potansiyele sahip ilçelere de yerel kalkınmada turizmin güçlü bir araç olarak öne çıkarılması”
<u>STRATEJİ:4</u>
“Ürün çeşitliliğini artırma yoluyla, gelirlerin artırılmasının sağlanması”

Pazarlama Stratejisi

<u>STRATEJİ:1</u>
“Milletler arası, ülke geneli, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, ülke çapında tanıtım ve pazarlamaya ek olarak varış noktaları bazında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine başlanması”
<u>STRATEJİ: 2</u>

“Toplumun farklı kesimlerine uygun fiyatta, kaliteli turistik ürün alternatiflerinin sunulması, faydalandırmada yüksek ekonomik güç sahibi olmanın gerekmemesi ”

Ziyaretçi Yönetimi Stratejisi

STRATEJİ: 1

“Koruma ilkelerinin yaygınlaştırılması, bunun yanında, müşteri beklentilerine de dayalı sürdürülebilir ziyaretçi yönetiminin sağlanması”

İzleme ve Değerlendirme Stratejisi (Turizmin etkilerinin ve sürdürülebilirliğin izlenmesi)

STRATEJİ:

“Turizmin etkilerinin izlenmesi için, izleme birimlerince göstergelerden yararlanılması”

5.2 KARABÜK’DE DOĞA TURİZMİ İÇİN STRATEJİK UYGULAMA İLKELERİ:

1. Doğa Turizmini geliştirme politikaları; doğayı ekonomik rant kaynağı olarak görmemesi,
2. Doğa Turizminden beklentilerin net, uygulanabilir, sürdürülebilir seviyeden daha fazla yükseltilmemesi,
3. Doğanın doğası ile oynanmaması ve karşılıklı zarar görme sonucunun çıkmaması için herkesin doğanın içinde sorumluluklarını bilmesi, başkalarına hatırlatması (otokontrol) ve kamu duyarlılığının gelişmesi,
4. Doğada yapılan tüm turizm etkinliklerinin gözetlenebilir şeffaflıkta uygulanması,
5. “Ekoturizm; Doğa Turizminin alt kümesidir” bu sebeple doğaya yönelik turizm söylemlerinde ekoturizmden ziyade “Doğa Turizmi” kavramının kullanılması,
6. Doğa Turizminin değerlerinin garanti edilmesi açısından, doğayı etkileyen yatırımlarda ekosistemin değeri, ekosistem servislerinin değeri, yatırımın maliyeti ve sürdürülebilirliğin maliyeti unsurları kıyaslamasının yapılması, kıyaslamada doğadan yana hareket edilmesi(doğaya pozitif ayrımcılık yapılması),

7. Doğa turizmine konu alanların bu planın (Karabük Doğa Turizm Master Planı) alt planları mahiyetinde alan bazında hazırlanacak Doğa Turizmi Yönetim Planlarıyla yönetilmesi,
8. Doğa turizminin de içinde yer aldığı alternatif turizm arayışları gün geçtikçe önem kazanmakta, daha aktif ve eğitici tatiller tercih edilmekte, milli parklar ve diğer korunan alanlara duyulan ilgi artmakta, daha kısa süreli ve küçük gruplar halinde seyahat eğilimleri gözlemlenmektedir. Bu sebeple turizm endüstrisinin sürdürülebilir kalkınma konusunda daha çok sorumluluk alıcı politikalar üretmesi,
9. Turizmin emek sektörü olduğu ve son ürünün yalnızca insan tarafından sağlanabildiğine dikkat edilerek bu konuda kalıfıyeliğin eğitim vb. mekanizmalarla geliştirilmesi,
10. Doğa Turizmine yönelik kongre, konferans, sempozyum ve çalıştayların sıklıkla yapılması, problemlerin ve çözümlerinin tartışılması,
11. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının destekleyeceği öncelikli konular içerisinde kırsal kalkınma boyutu sebebiyle doğa turizminin de yer alması,
12. Her türlü doğa turizm aktivitelerinin gerçekleştirilmesinde kadınlara önemli rol verilmesi doğa turizmi uygulamalarında kadınların öncelikli olması ve yüksek oranda kadın aktivitelerinin desteklenmesi, gerekli olup; kadın için ön görülen rolün kadının iş yükünü artırıcı ek yük mahiyetinde olmaması,
13. Doğa turizmi işletmelerinin kendilerine tarımsal ya da üretim girdisi sağlayan işletmelerin sürekli gelir paylaşımı açısından koordine ve işbirliği içinde olmalarının desteklenmesi, tedarik zinciri geniş istihdamı sağladığı için gelir paylaşımının geniş kitlelere yaygınlaştırılmasının esas alınması,
14. Gelişme planı ve stratejisi için öncelikle kaynak analizi yapılması zorunludur. Bir alanın sahip olduğu kaynaklar, o alanın kalkınması için bir sermaye veya potansiyel oluşturmaktadır. Bu kaynakların analizi de önemli veri ve bilgi oluşturulmasını temin etmektedir.
15. Doğa Turizminin doğal kaynaklara sürdürülebilir ekonomik değer kazandırmanın bir yolu olarak değerlendirilmesi, doğa etkinliklerinde çok fazla turist fazla gelir anlayışının yerine taşıma kapasitesine uygun sayıda turist, maksimum doğa deneyimi ve yüksek gelir hedeflenmesi,
16. Doğal ortamlarda karşılaşılan sorunlara doğal çözümler bulunması,

17. Turist için yolda geçen zamanlar istenmeyen ve kayıp süreler olarak görüldüğünden sahanın çekiciliğine rağmen ziyaretçi sayısını düşürebilir. Bu sebeple kolay ve kısa zamanda ulaşılabilirlik, yol üzerinde yeterli yönlendirme ve bilgilendirme imkanlarının olması ve bu hizmetin sürekliliğinin sağlanması,
18. Otantik ve geleneksel dokunun mimaride korunması,
19. Yeni yapıların ekolojik mimari yaklaşımıyla taş, ahşap, kerpiç vb. ağırlıklı geleneksel yapı malzemeleri kullanılarak yapı kültürümüze uygun yapıların doğa turizmi uygulamalarında öne çıkarılması ve bu konudaki iyi uygulamaların örnek alınması,
20. Doğa turizm uygulamalarında tesislerin doğa teması, bitki teması, hayvan teması gibi temalarla donatılmalıdır. Örneğin tesislerde kullanılan çarşaf, örtü gibi ürünlerin doğadan esinlenerek oluşturulan bitki, hayvan, doğa figürleri ile dizayn edilmesi,
21. Doğal ve kültürel varlıklar o bölgenin imajıyla bütünleşen özel anlamlara sahiptirler. İmaj, sembolik bir hatırlatıcıdır. Örneğin, safran, Yenice ormanları ve kırsal sahadaki Safranbolu tipi evler, Sırçalı Kanyonu gibi yöreyi hatırlatıcı imajların öne çıkarılması,
22. Doğa turizminde markalaşmanın önemli ve öncelikli hedefler arasında yer alması,
23. Büyük şehirlere göç etmiş fakat yazları memleketine dönerek tatil yapan, yurt dışında çalışan/yaşayan hemşerilerimizin de önemli ve öncelikli turist hedef kitlesi olarak seçilmesi,
24. Üniversite bünyesindeki kulüpler, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar nezdinde yapılacak kamplarda Karabük'ü anlatan ve sembolize eden sinemadan tiyatroya, müzikten karikatüre, heykelden teknolojiye yöresel el sanatlarının atölye uygulamalarıyla zenginleştirilerek doğal alanların çekim merkezi haline getirilmesi,
25. Yapılarda yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş enerjisi, rüzgar enerjisi gibi) kullanımının sağlanması, küresel ısınma tehdidinde, doğanın kirlenmesine, ekolojik ayak izinin büyümesine ve benzeri sorunlara karşı yenilenebilir enerjinin kullanımı, geri dönüşümlü ürünler kullanımı doğa turizmi uygulamalarında ve turizm desteklemelerinde temel uygulama politikası olması,
26. Kente göç sebebiyle köylerde boş bulunan konaklamaya müsait köy evlerindeki kapasitenin ev (köy) pansiyonculuğu, apart şekilde kiralama, devre mülk olarak satış veya kiralama modellerinden biriyle değerlendirilmesi,

27. Pansiyonculuk uygulamalarını desteklemek maksadıyla pansiyonculuk yapılan yerlerde organik tarım uygulamalarında yöresel ürünlerin geleneksel yöntemlerle üretilmesi,
28. Kente göç olgusu sebebiyle; kırsal alanda doğa turizmi aktörü olarak görev alacak insan kaynağı azdır. Planlamalarda bu hususun dikkate alınması önemli olup; köylünün alışık olmadığı fabrikalarda vasıfsız eleman olarak çalışmak yerine doğa turizmi faaliyetleri kapsamında aktif rol alarak, misafir ev sahibi ilişkisi ile üretimde yer alması ve gelir elde etmesi sağlanmalıdır. Bu sebeple Karabük'den İstanbul ve diğer şehirlere göç eden veya halen Karabük'te olup gelecek planlarını Karabük dışında yapan kişiler için de uygulanabilir girişim alternatiflerinin oluşturulması,
29. Uygulama deneyimi kazanmak ve yöre halkına örnek olması bakımından kamu veya özel girişimci yatırımlarıyla pilot uygulamaların yapılması,
30. Tur operatörlüğünün turist gelmesindeki önemli rolü dikkate alınarak Karabük'te (İl ve İlçelerde) tur operatörlerinin sayısının artırılması için tur operatörlüğüne başlangıç manasında maddi teşviklerin sağlanması,
31. Doğa Turizmin değerlerinin yüksek olduğu sahalara endüstriyel baskının kontrolü için karar alma mekanizmalarının (Üniversiteler, STK'lar dahil edilerek) eşgüdümün sağlanması,
32. Doğa Turizminde yönetim mekanizması oluşturulmasında otorite paylaşımının esas olması,
33. Biyolojik çeşitlilik değerlerinin belirlenmesi doğa turizmi açısından kullanılabilir alanların ortaya konulması ve haritalandırılması,
34. Kuşları, bitkileri ve diğer yabani canlıları gözlem turizminin en büyük eksikliği bu canlıların yerlerini bulup tanıyacak uzman rehber eksikliği olduğundan bu konuda rehber yetiştirilmesi,
35. Doğa Turizmine uygun olup; talebin aşırı artabileceği hassas sahalarda öncelikli olarak ele alınmalı ve hassas sahalarda doğa turizmi bilincinin gelişmesine bağlı olarak sonraki yıllarda kontrollü olarak faaliyete açılması,
36. Sürdürülebilir Doğa Turizmi; Karabük kırsalında, henüz toprakları kirlenmemiş, kentsel dönüşüme uğrayıp betonlaşmamış, doğal çevresi ve kırsal kültürel dokusunu koruyan yörelerde, sertifikalı organik tarım üretimi yaparak, otantik mimari ve yerel kültür değerleri ile yaşayan bir anlayışı içermesi,

37. Doğa Turizminin temel kaynağı olan çevrenin korunması için yerel yönetimlerce yöre insanına doğa korumaya yönelik çevre bilincini geliştirici eğitim programlarının düzenlenmesi,
38. Doğa turizmi planlamalarında ve plan uygulamalarında hayvan ve bitkilerin dönemsel ve genel hassasiyetleri temel önemli ilke olarak göz önüne alınacaktır.
39. Katılımcılık Uygulama Modelinin, özellikle doğa turizminde daha da fazla öne çıkan temel başarı faktörü olarak ele alınması,
40. Doğa turizmi uygulamalarında duyarlılığın yaygınlaştırılması ve sorumluluğun paylaşılması için ilgili tüm kurumlar ve yöre halkının birlikte hareket edebileceği ve etkin görev alacağı otokontrol sisteminin oluşturulması lüzumludur.
41. Doğa Turizmi uygulamalarının sosyal yapının korunması kaydıyla yöre halkına ekonomik fayda, ekolojik sürdürülebilirlik faydası ve sosyal fayda sağlaması halinde hayata geçirilmesi,
42. Doğa Turizmi etkinliklerinin doğayı tanıma ve tecrübe etme üzerinde odaklanması,
43. Doğa Turizmi etkinliklerinin sürdürülebilirliği ve zenginleştirilmesi için İl düzeyinde kamu, dernekler, üniversitede konu ile ilgili çalışan akademisyenler ve sektör paydaşlarının danışma organı olarak bir çatı altında yer alması,
44. Doğa Turizmi etkinlikleri çerçevesinde insanda iyilik hali (wellness) programlarının (sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik egzersiz ve fiziksel aktivite, doğal beslenme, psikolojik yaklaşımlar, yoga vb) geliştirilmesi ve uygulanması,
45. Engelliler daha çok imkandan mahrum olduklarından dolayı, engellilerle ilgili pozitif ayrımcılık içeren tesisler yapılmalı ve özel doğa etkileşim mekanizmaları kurulması sağlanması,
46. Günümüzde doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı ve kampçılık en çok talep gören turizm çeşitleri olup; doğa turizmi arzının orta ve uzun vadede diğer etkinlikleri de içerecek şekilde zenginleştirilmesi,
47. Mevcut Doğa Turizmi uygulamalarının kırsal kalkınmayı sağlaması ve ekolojik turizm ilkelerine uygunluk yönünden incelenmesi, mümkün olan dönüşüm modellerinin geliştirilerek uygulanması,

48. Sürdürülebilir turizm gelişimi stratejisi (STGS) belirlenirken, bir bölgenin geleceğine ilişkin sürdürülebilir bir dayanak ortaya konulmalı ve yerel halkın katılımının yanı sıra bölgenin kalkınma potansiyelini oluşturan özgün kaynak değerlerinin korunmasına dayalı bir yöntem izlenmeli,
49. Doğa turizminde mutlu turist, mutlu turizm işletmecisi ve mutlu yöre halkı, temiz korunmuş ve kaliteli bir çevrenin hedeflenmesi,
50. Hizmet kalitesinin artırılması maksadıyla turizm işletmecilerinin periyodik olarak geliştirme (oryantasyon) eğitimlerine tabi tutulması,
51. Sahanın ziyaretçiye sunumunu ve algılanmasını sağlamak üzere tabela, bilgi panosu, broşür, web sitesi gibi kolaylıkların önceden hazırlanması, bunların sahanın doğal dokusunu yansıtan orijinalliğine uygun malzeme, görsel ve metinlerden oluşması,
52. Hediyeelik eşya sektörü yörenin tanıtımında ve yöreye gelir bırakmada öncelikli olarak planlanıp seçkin çok tercih edilen tüm doğal değerlerin bulunduğu yerlerde hediyeelik eşya satış stantlarının oluşturulması,
53. Hediyeelik eşyaların yöresel dokuya uygun ve yöresel doğal değerleri, doğaya dayalı kırsal mirası yansıtıcı özellikler içermesi,
54. İlin tanıtımı amaçlı Doğa Film Festivalleri düzenlenmesi,
55. Karabük'te bulunan kuş ve kelebek türlerin korunmasına yönelik olmak üzere gönüllük esasına dayalı olarak yerel dernekler ve yerel yönetimlerce etkin çalışmaların yapılması,
56. Yatırım planlamalarında çevresel etkiler yönünden titizlik göstermeleri önemli olduğu gibi turizme etkileri yönünden de değerlendirmenin yapılması, ülkemizde Turizm Etki Değerlendirmesi kavramı gündeme getirilmesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca yönetmelik çalışmalarının yapılması,
57. Turizm toplam gelirlerinin artırılması maksadıyla Karabük'te yapılmakta olan kitle turizmi uygulamalarıyla doğa turizmi uygulamalarının kombine edilmek suretiyle turistlerin İlimizde kalma sürelerinin artırılmasını sağlamak için kitle turizmi-doğa turizmi etkinliklerini içeren turizm destinasyon paketlerini ivedilikle oluşturulması,
58. Karabük İlinin turizm potansiyeli yeterince değerlendirilememektedir. Bunun en büyük sebeplerinden biri ise konaklama imkanlarının Safranbolu'da fazla diğer yerlerde kısıtlı olmasıdır. Konaklama sürelerinin az olması ildeki konaklama

imkanlarının dengesiz dağılımı ve aktivitelerin azlığı sebebiyle destinasyonlarının zenginleştirilememesi yüzündendir. Turizm faaliyetlerini geliştirme de öncelikli olarak konaklama imkanlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Daha fazla konaklamanın yapılması, kalış gün sayısının artırılması için aktivitelerin artırılması, destinasyonların zenginleştirilmesi ve tanıtımın artırılmasının yanında ev pansiyonculuğu, butik otel, hostel tarzı konaklama imkanlarının da artırılması gerekmektedir.

59. Doğa eğitimlerinde ekolojik döngüyü ve geri dönüşüm faktörlerini canlı olarak tanıtan simülasyonlar yoluyla anlatılması uygun olacaktır.
60. Acil durum çağrılarına cevap verecek ekipler ve ekipmanlar hazır olarak bulundurulmalı, plan dahilinde kontroller yapılmalı, görülen olumsuzlukların giderilmesi için caydırıcı cezalar uygulanmalıdır.
61. Doğa ile iç içe olan köylerde doğal ürünlerin üretimi özendirilmeli, doğal ürünlerin sunumuna yönelik olarak gerekirse ambalaj, etiket, pazarlama konusunda destek için projeler üretilerek uygulanması sağlanmalıdır.
62. Eskipazar, Safranbolu, Eflani ve Yenice için yayımlanan turizm kitapçıklarındaki başarılı rotaların birbirine birleştirilmelidir.

1. KAPASİTE GELİŞTİRME Amaç: ilgili paydaşların turizm(doğa turizm) açısından kapasitelerini geliştirmek

Eylem no	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi								Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler	
							2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020			2021
1	1	Doğa Turizmi gelişme politikalarının belirlenmesi,	Doğa Turizmini geliştirme politikaları doğayı ekonomik rant kaynağı olarak görmemesi sağlanmış olacaktır. Doğa Turizminden beklentilerin net, uygulanabilir, sürdürülebilir seviyeden daha fazla yükseltilmemesi sağlanacaktır.	Valilik, Ky, İTM, OSİ, Üni.,	Yöre insanı, turizm paydaşları,	2013											
2	1	Doğa turizminde doğanın korunmasının sağlanması için kamu duyarlılığının geliştirilmesi,	Kamu duyarlılığının geliştirilmesi ile doğanın doğası ile oynanmaması sağlanacaktır.	OSİ, MEM,	Üni.	2013											
3	1	Doğada yapılan tüm turizm etkinliklerinin gözetlenebilir şeffaflıkta uygulanması	Doğada yapıla tüm turizm etkinliklerinin gözetlenebilir şeffaflıkta uygulanması ile turizm kalitesi sağlanacak ve turistlerin kaliteli turizm beklentileri karşılanmış olacaktır.	OSİ, İşletmeler, KTM, Acentalar	Üni.	2013											
4	2	Doğa Turizm Master Planının alt planlarının yapılması,	Gelişim planında alınan kararların detaylandırılıp alt planları oluşturacak olan Doğa Turizm Yönetim Planlarının yapılması ile alan yönetimleri sağlanacaktır.	Tüm paydaşlar, ilgi grupları		2013											

5	1	Atık Yönetim Alt Planı yapılması	Atık yönetim alt planı mevcut ya da turizmden kaynaklanacak atıkların bertarafı ve yönetimi hususlarını düzenleyecektir.	OSİ,İÖ,ÇŞ, Muhtarlar,Belediy e Başkanlıkları,	STK'lar,yöre halkı,geri dönüşüm şirketleri, Turizm İşletmecileri(T i)	2013													
6	2	Tanıtım ve Pazarlama Alt Planı yapılması	Doğa turizm değerlerinin pazarlanması için tanıtımı yapılacaktır.	İTM, OSİ, Turizm İşletmecileri(Ti)	Ün. STK.,	2014													
7	1	Alt Yapının Geliştirilmesi Alt Planı yapılması	Alt Yapının Geliştirilmesi Alt Planının yapılmasıyla alt yapı sorunlarına çözüm getirilecektir.	İÖİ, OSİ, Belediye Başkanlıkları (BB), Muhtarlar (M), Orman İşletmeleri(Oİ)	STK'lar, yöre halkı,	2013													
8	1	Ziyaretçi Yönetim Planı yapılması	Doğa gezisi yapan ziyaretçilerin, doğa turistlerinin doğadaki aktivitelerinin planlanması ve doğru yönlendirilmesi sağlanacaktır.	OSİ, İTM, Oİ, Tur Operatörleri(TO), Seyahat Acenteleri(SA), Turizm İşletmecileri(Ti)	Ün., STK'lar,	2013													
9	2	Taşıma Kapasitesinin İzlenmesi Alt Planı yapılması	Taşıma kapasitesi temel sınırlayıcı olduğundan doğanın korunmasındaki önemli işlevi sebebiyle izleme planı yapılacaktır.	OSİ, İTM, Ün., Oİ, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü (ASHİM), Turizm İşletmecileri(Ti)	STK'lar, Jandarma Komutanlığı, Emniyet Müdürlüğü(E M), M	2013													
10	2	Uygulamaları Kontrol ve Geribildirim Alt Planı	Uygulamaların planlara uygunluğu ve zamanında yapılmasının raporlanmasına	OSİ, İTM, Ky, Konsey,	ÇŞ,STK'lar, Turizm	2014													

		yapılması	ait çalışma planının içerir.		İşletmecileri(T i)								
11	1	Ürün Geliştirilmesi ve Tasarımı Alt Planı yapılması	Doğa turizmüne sunulacak ürünlerin kırsal kalkınma hedefi doğru kaynak kullanımı, gelir getiricilik ve marka yaratma açısından geliştirilmesi planıdır.	İTM, OSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odası, Ün., TO, SA, Halk Eğitim Müdürlüğü (HEM), Turizm İşletmecileri (Ti)	Tanıtım Ajansları, Panpark Yönetimi, yöre halkı, STK'lar	2013							
12	1	Kapasite Geliştirme Alt Planı yapılması	Doğa turizmde rol alacak tüm paydaşların sundukları mal ve hizmet üretiminde kullandıkları; bilgi, donanım, makine teçhizat, hammadde, üretim süreci, tanıtım ve pazarlama mekanizmaları vb. nin geliştirilmesi sağlanacaktır. Bu gelişme büyüme olarak değerlendirilebilir.	İTM, OSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odası, Ün., TO, SA, Halk Eğitim Müdürlüğü (HEM), Turizm İşletmecileri (Ti)	Tanıtım Ajansları, Panpark Yönetimi, yöre halkı, STK'lar	2013							
13	2	İletişim Alt Planı yapılması	Gerek ziyaretçilerin zamanının iyi yönetilmesi ve algılamaların artması gerekse yönetim işleyişinin süratli ve doğru olarak yapılmasını, potansiyel ziyaretçilere ulaşılmasını temin edecektir.	OSİ, İTM, M, Ky, BB, STK'lar, Turizm İşletmecileri (Ti)	Ün., Bilim Sanayi Müdürlüğü, HEM, ASHİM, GHS,	2014							
14	1	Güvenlik Alt Planı yapılması	Doğa tehlikelerle dolu olduğundan güvenliğin geniş sahalarda yüksek seviyede	J, Ky, Oİ, OSİ, AFAD, EM, Sağlık	AKUT gibi profesyonelleş	2013							

		Planı yapılması	yararlanmasını kolaylaştıracak her türlü uygulamaların ortaya konmasına yönelik plandır																	
26	1	Av Koruma ve Kontrol Planı yapılması	Av turizmüne sunulan veya doğa turizmi sebebiyle hayatları etkilenebilecek av varlığının sürekliliğinin garanti edilmesi için koruma ve kontrolüne yönelik plandır.	OSİ, Oİ, J, Avcı Dernekleri (AD), Fahri Av Müfettişleri (FAM)	EM, Yöre halkı,	2013														
27	1	Biyogüvenlik Alt Planı yapılması	Genlerin korunmasına, saha dışına çıkarılmasının önlenmesine yönelik her türlü tedbirin yer alacağı plandır.	OSİ, J, Ün, Gümrük Muhafaza Müdürlükleri (GM M)	STK'lar, yöre halkı, Alan Kılavuzları (AK), Rehberler (R), Tİ,	2013														
28	2	Çevresel Etkilerin İzlenmesi Alt Planı yapılması	Turizm uygulamalarının doğadaki çevresel etkilerinin izlenmesine ve alınacak acil tedbirlere yönelik plandır.	ÇŞ, OSİ, Tİ, BB, İÖİ, K y,	STK'lar, yöre halkı, AK, R, Tİ,	2013														
29	1	Sorumluluk alıcı politikalar üretilmesi	Doğanın sorumlu kullanımı, taşıma kapasitesinin gözetilmesi, doğaya pozitif ayırım yapılması yönünde ilke, strateji ve kararların oluşturulması	OSİ, Valilikler, Üni. Dernekler, işletmeciler		2013														
30	1	Kalifiyeliğin eğitim vb. mekanizmalarla geliştirilmesi,	Turizmin emek sektörü olduğu ve son ürünün yalnızca insan tarafından sağlanabildiğine dikkat edilerek bu konuda yapılacak olan eğitimlerle kalifiyeliğin geliştirilmesi sağlanacaktır.	OSİ, HEM, Üni		2013														

48	1	Uluyayla mevkiinin tabiat parkı olarak ilan edilmesi,	Uluyayla mevkiinin tabiat parkı olarak ilan edilmesi ile koruma ve kullanma dengesi içerisinde yayla konaklaması, golf, sağlık turizmi imkanları oluşturulacaktır.	OSİ	Üni,	2013													
49	1	Yaci Kanyonunun tabiat parkı olarak ilan edilmesi,	Kanyon geçişleri yüksek olduğu Yaci kanyonunun tabiat parkı ilan edilmesi ile adrenalin sporları ve peyzaj güzellikleri ziyaretçilerin hizmetine açılmış olacaktır.	OSİ	Üni,	2013													
50	1	Şeker Kanyonu ve çevresinin Kavaklı-Çitdere bölgelerini içine alacak şekilde Milli Park olarak ilan edilmesi,	Sahanın Milli Park ilan edilmesi ile sahanın değerleri korunacak ayrıca ziyaretçilere rekreasyonel aktiviteler temin edilmiş olacaktır.	OSİ	Üni,	2013													
51	1	Daren Kanyonu ve Eğriova Yaylası'nın tabiat parkı olarak ilan edilmesi,	Çam ve göknar ağaçları ile görkem kazanan derin ve görsellik yönünden eşsiz özelliklere sahip olan Daren kanyonu ve kanyonla bütünleşen biyoçeşitliliği yüksek seviyedeki Eğriova Yaylası'nın tabiat parkı olarak ilan edilmesi ile, biyoçeşitliliği ve rekreasyonel değerleri sürdürülebilir şekilde yönetilebilecektir.	OSİ, OBM	Üni,	2013													134
52	1	Eskipazar Çetiören Mesire Yeri bölgesinin tabiat parkı ilan edilmesi,	Eskipazar Çetiören mevki anayola 13 km uzaklıkta dört tarafı ormanla çevrili orman denizinin hemen girişini tutan içerisinde konaklama tesis ve diğer kolaylık tesisleri bulunan doğadan haz alma maksatlı her türlü rekreasyonel aktivite için uygun özelliklere sahip bir sahadır.	OSİ, OBM	Ün,	2013													
53	1	Bedil Yaylası'nın tabiat parkı	Ertafi ormanlarla çevrili Bedil Yaylası	OSİ,OBM	Üni,	2013													

58	1	Mevcut tescilli ve gelişme planları olan sahaların plan değişikliklerinin yapılması,	Gürleyik Tabiat Parkının alanının genişletilmesi ve konaklama imkanının sağlanması gerekmektedir. Bu saha sağlık turizm hava değişimi için çok uygundur. Çamlık tabiat parkı yürüyüş ve doğa sporları ve doğa eğitimini öne çıkarır şekilde uzun devreli gelişme planı revizyonu gereklidir.	OSİ, yerel yönetimler, girişimciler, Dernekler	Üni.	2013													
59	2	Biyosfer rezervleri oluşturulması,	Doğa korumada etkin bir yönetim modeli olan biyosfer rezervi yönetiminin Yenice YHGS, Kavaklı ve Çitdere Tabiatı Koruma alanlarını kapsayacak şekilde bir sahada uygulamak üzere Kavaklı-Yenice Biyosfer Rezervi adı altında ilan edilmesi sağlanacaktır.	OSİ,OBM,Kamu Kurumları, Yöre halkı,UNESCO Türkiye Temsilciliği, Yerel Yönetimler	STK'lar														
60	1	Yeni tescil edilecek olan tabiat parkı, millî park gibi sahaların uzun devreli gelişme planlarının ve yönetim planlarının yapılması,	Bu master planda tescil edilmesi ön görülen tabiat parkı, tabiat anıtı, millî park, biyosfer rezervi gibi sahaların gerekli planları, uzun devreli gelişme planları ve yönetim planları ile alt planlarının yapılmasıdır.	OSİ, OBM, Yerel yönetimler	Üni. Dernekler	2014													
61	1	Tescil edilmiş ya da tescili yapılmamış tüm sahaların doğa yürüyüşü trekkinglerle birbirine bağlanması,	Doğa yürüyüşü meraklılarına tüm tescil edilmiş ya da tescili yapılmamış sahaların tanıtımının yapılması ve bu alanların güzelliklerinin ziyaretçilerle paylaşımı sağlanmış olacaktır.	OSİ, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,		2013													

2.FİZİKSEL ALTYAPININ OLUŞTURULMASIAmaç; altyapıyı geliştirmek,

Faaliyet no.	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi							Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler
							2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
62	1	Atık yönetimi	Katı atık vahşi depolama engellenecektir. Ayrıca özellikle belediyeler ve atıksu oluşturan tüm evsel ve endüstriyel atıksular arıtılacak ve turizm alanları korunmuş olacaktır.	Muhtarlıkla (M) belediyeler,(B)il özel idaresi (İÖİ)	Dernekler D Çevre ve Şehircilik md ÇŞM	2014									
63	1	Alan düzenleme	Kamping alanlarının ve günübirlik alanların düzenlenmesi, uygun yerlerde, ilçe planına uygun olmak üzere en az 3 motokaravan yeri düzenlenecektir.	İl Turizm Md.(İTM) Kaynaklıklar, (KY) İÖİ	D, ÇŞM	2014									137
64	1	Hizmet üniteleri geliştirme	Favori seçilen ilçelerde alan içinde kalan, atıl binaların onarımı ve turizmde kullanımı, sağlanacaktır.	KY, İÖİ, orman ve su işler md OSİ Özel girişimÖG	D;	2014									
65	1	Turizm Bilgilendirme Merkezleri kurulması	Favori ilçelerde bilgilendirme merkezleri kurulacaktır, Bu merkezlerin atıl okul binaları veya köy evlerinin kiralanması veya restorasyonu ile oluşturulması. 2019 a kadar 4 ayrı yerde bilgilendirme merkezi kurulacaktır.	İTM, OSİ, KY, B, İÖİ	Dernekler WWF	2014									
66	1	Patika düzenlemeleri (trekking yol ağı oluşturma ve	3.Bölümde Trekking güzergahı olarak tespiti edilen tüm sahalarda patika	İTM, OSİ, Ky, B,	Dernekler	2013									

85	1	Kuş gözlem kulelerinin yapılması	Uygun sulak alanlara kuş gözlem kuleleri yapılarak kuş gözlemciliği ve kuş gözlemciliğine dayalı turizm altyapısı oluşturulmuş olacaktır.	OSİ	STK	2013													
86	1	Turizm alanlarına manzara seyir noktası ve seyir terasları yapılması	Turizm alanlarında seyir noktası ve seyir terasları yapılarak cazibe arttırılacaktır.	Özel İdareler, Belediyeler, Kaymakamlıklar Muhtarlıklar, OSİ		2013													
87	2	Turizm alanlarına kuru tuvalet yapılması	Yaya, atlı ve bisikletli doğa gezi güzergahları üzerinde uygun yerlere kuru tuvaletler yapılarak gezi parkurlarında atık yönetimi sorununa çözüm getirilmiş olacaktır.	OSİ, İl Özel İdaresi, Kaymakamlıklar		2013													

3.ENVANTER, ÜRÜN OLUŞTURMA, ÜRÜN ÇEŞİTLENDİRME VE GELİŞTİRME, SERTİFİKALANDIRMA, TANITIM VE PAZARLAMANIN YAPILMASI Amaç: mevcut ekoturizm ürünlerinin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi, tanıtımı ve pazarlamasını yapmak.

Eylem no.	Öncelik	Eylem	Açıklama	Yapacak kişi ve kuruluşlar	İşbirliği ortakları	Başlangıç tarihi	Süresi							Bütçesi ve Finans kaynağı	Göstergeler				
							2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
88	1	Kültürel ürün envanteri ürünleri sunuma hazır hale getirme	Geleneksel yaşam tarzı ve kültüre ilişkin olarak doğadan toplanan veya üretilen gıda maddeleri, doğal materyalden üretilen el sanatları vb. değerlerin tespiti, satılabilir hale getirilmesi, sözlü değerlerin envanteri, bunların turizme sunulabilir hale getirilmesi	iTM, OSİ, Ky, HEM,	Dernekler, üniversiteler	2014													

89	1	Doğal ürün envanteri sunuma hazır hale getirme	Doğada gizli kalmış, henüz keşfedilmemiş olan turizme sunulabilecek değerlerin ortaya çıkarılması ve sunuma hazır hale getirilmesi bunların basılı katalog haline getirilmesi sağlanacaktır.	İÇOM, Tarım il Müdürlüğü(İTM), özel girişimciler	Üniversiteler	2013													
90	1	Milli ve Milletlerarası seviyede tanıtım	Sunuma ve tanıtıma ait senaryonun katılımcılıkla oluşturulması ve çerçevede Milli ve Milletlerarası düzeyde tanıtım materyallerinin basımı(1 WEB sitesi, yeterli miktarda broşür, rota haritası, CD, 2 tanıtım filmi vb.)	OSİ; İTM, Ky, B, İÖİ,		2014													
91	2	Havayolu şirketleri, otobüs firmaları gibi ulaşım araçlarında sunulan dergilerde makale, yazı ve görsellerle ilimizden bahsedilmesi,	Karabük ve Yenice'nin doğa turizmi değerlerinin milli ve milletlerarası alanda tanıtılması sağlanmış olacaktır.	OSİ,THY,İTM, Valilik		2014													
92	1	Ekolojik ürün satış merkezleri	Favori ilçelerde yöre insanının ürettiği ekolojik ve doğadan toplanan ürünlerin satışına yönelik her ilçede en az 1 tane olmak üzere 10 adet satış yerlerinin oluşturulması, vatandaşların üretim ve satış için yönlendirilmesi.	İTM, Oİ, Tarım Md. İÖİ B	WWF ÇEKÜL TATUTA	2014													
93	1	Ev pansiyonculuğu	Favori ilçelerde aynı kalite standardındaki Pansiyonların pazarlama ağı içine alınması sağlanacak,	İTM; B, Ky, İÖİ, Özel Gr.		2014													
94	2	Ziyaretçilerin kalış süresinin arttırılması	Konaklama imkanlarının yetersizliği ve aktivite eksikliği kalış süresini kısaltmaktadır. Bu eksikliklerin giderilerek tanıtım politikalarıyla	İTM, Tİ, Yöre halkı,	KOSGEB, KA,	2015													

			uygulanması		üretlenler															
109	1	İmaj oluşturma	İmajın hatırlatıcı ve öne çıkarıcı etkisinden faydalanmak için ilimize en uygun imaj ögesinin tespiti çalışması yapılacaktır.	İTM, OSİ, Tİ, TSO,	Ün., Yerel medya	2013														
110	2	Marka oluşturma	Sunulan doğal değerler, mal ve hizmetlerin zaman içerisinde belirli bir kalite seviyesini yakalaması, orijinalliği seçkinliğinin tüm pazarlarda kabul görececek marka olarak adlandırılabilir düzeyde çıkarılması, markalaşma sağlanacak.	OSİ, İTM, BSTM, TSO, Tİ,	Yöre halkı, Ün., STK'lar,	2014														
111	2	Yeni tesisler	Zamanla gelişim gösteren ve potansiyeli artan yerlere belirlenmiş ekoturizm standartlarına uygun yeni eko-turizm tesisleri	Özel Gr. OSİ, Ky İÖİ, İTM	Dernekler, Belediyeler	2015														
112	2	Kurallar sistemi	Tur operatörlüğü, Rota kılavuzluğu, pansiyonculuk ve yerel ürünlerin satışı konusunda halkın da benimsediği bir iş düzenini ve kurallar sistemini ortaya koyan mekanizma geliştirmek,	İTM OSİ Ky B Tur operatörleri, Hizmet üretkenler		2014														
113	1	Organik tarım	Korunan alanlarda organik tarımla üretim prensiplerinin yerleştirilmesi, plan dönemi sonunda sahaların yüzde 30 unda organik tarımın yapılıyor olmasının sağlanması,	İTM, OSİ, İl tarım Md.	Muhtarlıklar, Dernekler,	2014														
114	1	Yapı sistemi	Favori ilçelerde, köy, belde ve ilçelerde yeni yapılacak yapıların tamamen yerel mimariye uygun olmasının zorunlu hale getirilmesi	B, ÇŞM, M. Ky	Dernekler Mimarlar Odası	2014														
115	1	Devremülk, kiralama sistemi oluşturulması	Köylerde atıl vaziyette bulunan köy evlerinin devremülk olarak satışı, kiralanması sistemi ile apart tarzda turizm hizmete kazandırılması,	STK'lar, Yöre halkı, emlakçılar, TO, SA, M, TSO, İTM,	İÖİ, Büyük Şehirlerdeki Dernekler(BŞD)	2013														

116	2	"Yeşil evler" teması,	Enerjiyi verimli kullanan, kendisi enerji üreten, atıklarını dönüştüren ev sistemlerinin yaygınlaştırılmasıdır.	Yöre halkı, ÇŞ, İÖİ, BB, OSİ, Ti	Ün, STK'lar	2014														
117	1	Avlalarda av sayısının artırılması	Avlalarda av potansiyelini artıracak ve av turizminin cazibesini arttıracaktır.	OSİ, Avlak İşletmecileri		2013														
118	1	Avlalarda av kaynağına yem takviyesinin yapılması	Avlalarda av potansiyelini artıracak ve av turizminin cazibesini arttıracaktır.	OSİ, Avlak İşletmecileri, Avcı Dernekleri		2013														
119	1	Avlakların tanıtılması	Avlaklar ve av kaynakları fuarlar, yabancı ve yerli televizyonlar, av dergileri vb. kaynaklarla ya da yerli ve yabancı av turizm acentalarıyla görüşerek tanıtılması sağlanacaktır.	OSİ, Avcı dernekleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, Avlak işleticileri		2013														
120	1	Karstik yapıların tanıtılması	Kastamonu'da sayıca çok fazla olan karstik yapılarının tanıtımlarının yapılması ile ziyaretçi potansiyeli artacaktır.	OSİ, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm STKları		2013														147
121	1	İç sularda sportif olta balıkçılığına uygun yerlerin belirlenmesi	Sportif olta balıkçılığı meraklılarına yeni alanlar belirlenmiş olacaktır.	İl Kültür ve Turizm Müd., Balıkçılık STK, Üniversiteler, OSİ, DSİ, Özel İdasi		2013														
122	2	Sportif olta balıkçılığı alanlarının tanıtılması	Sportif balıkçılık gruplarına ve tüm bu aktiviteyle ilgilenenlere balıkçılık sahalarının tanıtımı yapılmış olacaktır.	OSİ, İl Kültür ve Turizm Müd., Turizm Acentaları		2013														
123	1	Kuş envanterlerinin çıkarılması	Kuş gözlemciliği gruplarından faydalanarak alanların kuş envanterinin çıkarılması sağlanacaktır.	Kuş Gözlemciliği STKları, OSİ,		2013														

128	1	Sosyal ve kültürel etkilerin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir	OSİ, İTM Üniv	Dernekler,	2014													
129	1	Sürdürülebilirliğin izlenmesi	indikatörlere göre izlenecektir	OSİ; ÇŞM	Dernekler,	2014													
130	1	Uyumun izlenmesi	Kurallar sistemine uyumun izlenmesi, uyumsuzluğun söz konusu olduğu hususları inceleme, uzlaşma arayışı, çözüm geliştirme, raporlama ve değerlendirme, yaptırım uygulama,	İTM, OSİ Özel girişimciler, Hizmet üreten herkes,	Dernekler	2014													
131	1	İzlemenin raporlama, değerlendirme ve geri bildirimlere dönüştürülmesi	Doğal ve kültürel değerlere etki yapan Faaliyetlerin sınırlara göre durumunun izlenmesi ve raporlama, değerlendirme ve geri bildirimlerinin yapılması,	OSİ; İTM ÜNİV	Dernekler	2014													

KAYNAKLAR

1. **AKPINAR Elif, BULUT Yahya, 2010:** ÜLKEMİZDE ALTERNATİF TURİZM BİR DALI OLAN EKOTURİZMİ ÇEŞİTLERİNİN BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI VE UYGULAMA ALANLARI, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010.
2. **ASLIM Gökhan, YİĞİT Ali, İZMİRLİ Serdar, YAŞAR Aşkın, 2012:** Hayvan Koruma Kavramı ve Biyoetik Çerçevesinde Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları, Kafkas Univ. Vet. Fak. Dergisi, 2012.
3. **AVCI Doç. Dr. Meral, AVCI Doç. Dr. Sedat, 2001:** Limanların Kıyı Alanları Üzerindeki Etkilerine Bir Örnek: Filyos Limanı Projesi, Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 01 Konferansı Bildiriler Kitabı, 26-29 Haziran 2001.
4. **BADEMLİ Raşit Raci, 1997:** Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, ULUSAL ÇEVRE EYLEM PLANI, Haziran 1997.
5. **BULU Dr. Melih, ERASLAN İ. Hakkı:** Bolu İli Turizm Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Analizi.
6. **CAN Metin, 2007:** AVRUPA BİRLİĞİ KIRSAL KALKINMA PROGRAMLARININ TÜRKİYE'NİN KIRSAL KALKINMASI AÇISINDAN İNCELENMESİ: SAPARD VE IPARD ÖRNEĞİ, ARALIK 2007.
7. **DAĞDAŞ Said, 2010:** KALKINMA AJANSLARI: "TÜRKİYE'DE AÇILAN YENİ ÇIĞIR", III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010.
8. **DAŞDEMİR İsmet, GÜNGÖR Ersin, 2010:** ÇOK KRİTERLİ VE KATILIMCI YAKLAŞIMLA ORMAN KAYNAKLARININ İŞLEVSEL ÖNCELİKLERİNİN BELİRLENMESİ: Ulus Devlet Orman İşletmesi Örneği, Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 17, 2010.
9. **DEMİRÖRS Mehmet, KURT Fatma, 2005:** ZONGULDAK-KARABÜK VE BARTIN ARASINDA KALAN BÖLGENİN FLORASINA KATKILAR, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:13 No:2, Ekim 2005.
10. **DURGU Ayşe, 2006:** BÖLGESEL KALKINMADA TURİZMİN ROLÜ: ISPARTA ÖRNEĞİ, 2006.
11. **ESEN Şaban, UYAR Hande, 2011:** Küresel Krizin Yerel Ekonomilere Etkileri: Bartın ve Karabük İli Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, EKEV AKADEMİ DERGİSİ Yıl: 15 Sayı: 46, Kış 2011.
12. **GENÇ Musa, KASARCI Esra, KAYA Canpolat, 2012:** A Silvicultural Evaluation on the Researches of Stand Structure, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Vol 13, No 2, 2012.
13. **GÖKÇE Fikret, 2006:** YEREL DESTİNASYONLARDA TURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİNDE SWOT (FÜTZ) ANALİZİ TEKNİĞİ: GİRESUN ÖRNEĞİ, Ocak 2006.
14. **GÜLBAHAR Onur, 2010:** TURİZMİN BÖLGELERARASI GELİŞMİSLİK FARKLARINI GİDERMEDEKİ ROLÜ (TÜRKİYE ÖRNEĞİ), 2010.

15. **GÜRBÜZ Ahmet, 2002:** TURİZMİN SOSYAL ÇEVREYE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA, TEKNOLOJİ, Yıl 5, Sayı 1-2, 2002.
16. **GÜRBÜZ Ahmet, 2009:** Safranbolu'yu Ziyaret Eden Turistlerin Demografik Özelliklerine Göre Turistik Ürünleri Algılama Durumu, Doğu Üniversitesi Dergisi Cilt 10, Sayı 2, 2009.
17. **GÜZEL Öğr. Gör. Özlem:** TÜRKİYE'DE İÇ TURİZM PAZARI ANALİZİ VE PAZARI CANLANDIRMAYA YÖNELİK ALTERNATİF TURİZM OLANAKLARI.
18. **İŞİK Doç. Dr. Nihat, BAYSAL Arş. Gör. Duygu, CEYLAN Arş. Gör. Onur, 2010:** BÖLGESEL KALKINMA FARKLILIKLARININ GİDERİLMESİNDE BİR POLİTİKA ARACI OLARAK KALKINMA AJANSLARI, Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi, Cilt:3, Sayı:2, 2010.
19. **İZGİ Mehmet Tefrik, 2007:** OSMANİYE İLİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMİN GELİŞİM İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ, 2007.
20. **KARADENİZ Vedat, ÇELİKOĞLU Şaban, ALTINBİLEK M. Samet, 2010:** TURİSTİK ÖZELLİKLERİ YÖNÜNDEN İNKUMU REKREASYON ALANI VE ÇAKRAZ TATİL KÖYÜ (BARTIN), Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, 2010.
21. **KARAKAYA Abdullah, AKBULUT Halim, 2012:** Safranbolu'daki Turizm İşletmelerinde Kurumsal Yönetimin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 2012.
22. **KILIÇ A. Yavuz, 2006:** New Additions and Errata to the Checklist of Tabanidae (Insecta: Diptera) Fauna of Turkey, TÜBİTAK, 2006.
23. **KIZILIRMAK İsmail, 2006:** TÜRKİYE'DE DÜZENLENEN YEREL ETKİNLİKLERİN TURİSTİK ÇEKİCİLİK OLARAK KULLANILMASINA YÖNELİK BİR İNCELEME, Sosyal Bilimler Dergisi Sayı: 15, 2006.
24. **KİPER T., ARSLAN, M. 2007:** Anadolu'da Doğa Turizmi Kapsamında Doğa Yürüyüşü Güzergahlarının Belirlemede Örnek Bir Çalışma, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 2007.
25. **KÜÇÜKKAYKI Ebru Ceren, ŞİRİN Ümit, ÇALIŞKAN Hakan, ŞENYÜZ Yakup, 2013:** PRELIMINARY WORK ON LONGHORNED BEETLES FAUNA OF KAZ DAĞLARI (IDA MOUNTAIN) AND NEAR WITH TWO NEW SUBSPECIES (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE), Mun. Ent. Zool. Vol. 8, No. 1, January 2013.
26. **LODOS Niyazi, ÖNDER Feyzi, PEHLİVAN Esat, ATALAY Ruşen, ERKİN Enis, KARSAVURAN Yusuf, TEZCAN Serdar, AKSOY Sami, 1999:** FAUNISTIC STUDIES ON LYGAEIDAE (HETEROPTERA) OF WESTERN BLACK SEA, CENTRAL ANATOLIA AND MEDITERRANEAN REGIONS OF TURKEY, 1999.

27. **MENTES, İ., 2001:** Ilgaz Dağı Milli Parkının Korunan Alan Olarak İrdelenmesi ve. Yönetimi Doktora Tezi, K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
28. **MENTEŞ İsmail, 2009:** KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI PANPARKS ÇALIŞMALARI, 2009.
29. **ÖREN Muhammet, UYAR Güray, KEÇELİ Tamer, 2012:** The bryophyte flora of the western part of the Küre Mountains (Bartın, Kastamonu), Turkey, TÜBİTAK, 10.03.2012.
30. **ÖZDEMİR Ünal, 2011:** SAFRANBOLU'NUN KÜLTÜREL MİRAS KAYNAKLARI VE KORUNMASI, DOĞU COĞRAFYA DERGİSİ, Cilt 16, Sayı 26, 2011.
31. **ÖZKUL Emrah, DEMİNER Dilek, 2012:** Şehirlerin Turistik Markalaşmasında Kalkınma Ajanslarının Rolü, Bölge Planları Üzerine Bir Doküman İncelemesi, İşletme Araştırma Dergisi, 12-15 Nisan 2012.
32. **SELVİ Murat Selim, ŞAHİN Sedat, 2012:** Yerel Yönetimler Perspektifinden Sürdürülebilir Turizm: Batı Karadeniz Bölgesi Örneği, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2012.
33. **SOYKAN Füsün, 2003:** Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, EGE COĞRAFYA DERGİSİ, VOL. 12, 1-11, 2003.
34. **ŞAFAK İsmail, 2009:** AV VE YABAN HAYATI YÖNETİMİNDE ÇATIŞMALAR, 27 Haziran 2009.
35. **TAŞ Sedat, 2012:** TRABZON VE EKOTURİZM: YERLİ ZİYARETÇİLERİN YÖREYİ DEĞERLENDİRMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA, 2012.
36. **TEMURÇİN Kadir, ŞENOL Pervin, 2008:** Kırsal Alanda Kamusal Hizmet Sunumlarındaki Dönüşümün Mekânsal Etkileri: Isparta İli Örneği, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı:18, Aralık 2008.
37. **TEZCAN Serdar, KARSAVURAN Yusuf, PEHLİVAN Esat, ANLAŞ Sinan, 2011:** CONTRIBUTIONS TO THE DERMAPTERA FAUNA OF TURKEY, Mun. Ent. Zool. Vol. 6, No. 2, June 2011.
38. **TIRIL Alpay, 2006:** Bir Turistik Çekicilik Olarak Türkiye'nin Biyolojik Çeşitliliği, Kırsal Çevre Yıllığı, 2006.
39. **TOKSARI Arş. Gör. Murat, CAN Sayim:** KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM: KIRSAL TURİZM.
40. **TUNAY Metin, ATEŞOĞLU Ayhan, 2008:** ÇOK ZAMANLI UYDU GÖRÜNTÜLERİ İLE AMASRA VE YAKIN ÇEVRESİNE AİT BİTKİ ÖRTÜSÜ DEĞİŞİM ANALİZİ, Bartın Orman Fakültesi Dergisi Cilt:10 Sayı:13, 2008.
41. **TÜRKEŞ Murat, SÜMER Utku M., ÇETİNER Gönül, 2000:** KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE OLASI ETKİLERİ, 13 Nisan 2000.
42. **USLU Yük. Peyzaj Mimarı Şerafeddin, AYAŞLIGİL Yrd. Doç. Dr. Tülay, 2007:** KENT ORMANLARININ REKREASYONEL AMAÇLI KULLANIMI

- VE İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİNDE İRDELENMESİ, YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi, Cilt 2, Sayı 4, 2007.
43. **YENİ Ercan 2012:** Batı Karadeniz’de Ekoturizmin Biyolojik Çeşitliliğe Bağımlılığının Sebep Olduğu Ekolojik Sürdürülebilirlik Problemlerine Çözümler.
44. **YENİ Ercan 2012:** Biyolojik Çeşitliliğin Değeri Ve Biyolojik Çeşitlilik Kayıplarının Ekonomik İfadesi, Biyolojik Çeşitlilik Sempozyumu Bildirgesi.
45. **YENİ Ercan 2012:** Karadeniz Yağmur Ormanları ve Subasar Ormanlarının Ekosistem Yapısı ve Biyolojik Çeşitliliğinin Mukayesesi, Biyolojik Çeşitlilik Sempozyumu Bildirgesi.
46. **YENİ Ercan, 2005:** Bizim Mangrovarımız; Subasar Orman Ekosistemlerinin Karakteristikleri ve Yönetim İlkeleri, Çevre ve Orman Şurası Tebliği.
47. **YENİ Ercan, 2005:** Ölü Ağaç Yönetimi, Çevre ve Orman Şurası Tebliği.
48. **YENİ Ercan, GÜNEŞ Gül ve ark. 2009:** Küre Dağları Milli Parkı Sürdürülebilir Turizm Gelişme Stratejisi (STGS). Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi.
49. **ZEYDAN Öğr. Gör. Özgür, YILDIRIM Yılmaz:** ZONGULDAK BÖLGESİNDE ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.
50. Kastamonu İli Doğa Turizmi Master Planı
51. Yenice YHGS Yönetim ve Gelişme Planı
52. Sırçalı YHGS Yönetim ve Gelişme Planı
53. Karabük İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Arşivi
54. Karabük Valiliği web sitesi